

**İslam'da
EVLİLİK
VE
BOŞANMA**

MEHMET HÜSREVOĞLU

Arznet Yayıncılık
ISBN: 978- 9944-945-09-7
Fıkıh Serisi: 01
Baskı ve Cilt:
Bu eserin tüm hakları yazarına aittir.
Baskı: 2010

İslam'da
EVLİLİK
VE
BOŞANMA
Hukuku

MEHMET HÜSREVOĞLU

ARZNET YAYINCILIK
Kiçikapı Cad. Hasbahçeci İşm. No: 26
Melikgazi KAYSERİ – Tel: 0352. 231 24 02
www.arz.com.tr

Mehmet Hüsrevoğlu

1959 Yılında Kayseri'de doğdu. Eğitimi doğduğu şehirde tamamladı. 1977 Yılında İHL, 1982 Yılında ise Yüksek İslam Enstitüsünden mezun oldu.
Bir süre öğretmenlik yaptı.
Evli ve 3 çocuk babasıdır.
Yayınlanmış iki, baskıya hazır 3 eseri mevcuttur.

İçindekiler:

Önsöz	7
Giriş.....	9
Evlilikte Tarihsel Süreç	12
Evlenme	16
Evlilik Yolunda İlk Adım	19
Nişanlanmak.....	20
Evlilik	22
Nişan Öncesi Görüşme.....	26
Çeyiz	30
Nikah.....	33
Nikahın Kısımları.....	37
Nikahın Sıhhatinin Şartları.....	40
Sahih Nikahın Hükümleri.....	45
Fasit Nikah.....	47
Fasit Nikahın Çeşitleri.....	48
Batıl Nikah.....	50
Şartlı Nikah.....	53
Nikahın Sıfatı.....	55
Nikahın Şer'i Hikmeti.....	57
Nikahta Velayet	59
Nikahta Vekalet	63
Nikahta Denklik	64
Evlilikte Denklik Şart mı?	67
Nikahı Haram Olan Kadınlar	68
Nesep Yakınlığı	68
Süt Kardeşliği	69
Süt Kardeşler Arasında Evlilik Yasağının Hikmeti ...	74
Sihriyet	71
Nikahı Sürekli Olarak Haram Olanlar	74
Zina İle Başlayan Haramlık	74
Hakkul Gayr	74
Şirk Sebebiyle Nikah Yasağı	76
Lian Sebebiyle Oluşan Haramlık	78
Çok Eşliliğin Şer'i Sebepleri	81
Mehir	86

Mehrin Kısımları	89
Mehrin Hukuki Durumu	92
Mehrin Artırılıp Eksiltilmesi	93
Mehrin Bağışlanması	95
Mehir İçin Kefillik ve Rehin	95
Mehrin Ödenmesi	96
Eşlerin Birbirlerine Karşı Hak Ve Vazifeleri	99
Nesep	104
Hızane	106
Nafaka	109
Hizmetliler	118
Nafaka konusunda ihtilaflar	119
Boşanma nafakası	120
Çocukların nafakaları	122
Boşanma hukuku	125
Talak	127
Talak'a ehil olmak	130
Talak'ın muhatabı	135
Talak'ın adedi	136
Talak'ın şer'i sıfatı	140
Talak'ın şer'i hikmeti	140
Talak-ı ric-i	147
Talak-ı ric-i'nin hükmü	148
Rucu hakkı ne zaman biter?	150
Talak-ı bain	152
Muhalaa	156
Bayan'a tanınan boşanma hakkı	159
İ'la	161
Zihar	164
Lanetleşmek (lian)	166
Boşanma ile ilgili konular.....	170
Hakem tayini	174
İddet nedir?	175
Nesep nedir?	180
Çocuk terbiyesi (hidane)	185
Kaynaklar	189

-----ÖNSÖZ-----

Elinizdeki eser, merhum Ömer Nasuhi Bilmen tarafından kaleme alınan, “İstılah-ı Fıkhiyye Kamusu” nun, bir anlamda sadeleştirilmiş özetidir.

Çalışma, yaklaşık on beş yıl önce, arkadaşlar arasında, sohbet ortamını değerlendirmek için başlatılmış, salı akşamları fıkıh dersi ihdas edilmişti... O günlerde alınan notlar bu gün kitap haline getirildi... Ayrıca Hanefi fikhinin diğer temel kaynakları dikkate alınarak eklemeye ihtiyacı varsa gerekli bilgiler diğer kaynaklardan aktarıldı

Ülkemizde, son on yılda, boşanma oranlarının geçmiş yıllara göre, yüzde 240 arttığı, aile mefhumunun bitirilmek istendiği bir çağa tanıklık ediyoruz.

Bu nedenle evlilik hukukunu çok iyi öğrenmek ve öğretmekle mükellefiz...

Kitabın hazırlanmasındaki önemli etkenlerden biri, artık kaybolmaya yüz tutmuş fıkıh bilincinin ihyasına yöneliktir...

Nasip olursa, İstılahı Fıkhiyye Kamusu esas alınarak, diğer fıkhi ana başlıklar, ikinci, üçüncü kitap olarak yayınlanacak, Hanefi fikhî esas alınarak konu bütünlüğü sağlanacaktır.

Günümüzde artık ciddiyeti sulandırılmış, her türlü taarruza açık olan ehl-i sünnet fikhinin yeniden ihyası bir vecibe haline gelmiştir.

Merhum Ömer Nasuhi Bilmen’in, her evde istisnasız bulunan, İslam İlmihali isimli eseri ile müminlerin gönlünde edindiği seçkin yer asla tartışılmaz... Kendisini minnet ve rahmetle anıyoruz.

Şahsımın gönül dünyasında özel bir yeri olan, öğrencilik yıllarımızda, ilerleyen yaşına rağmen emeklerini

esirgemeyip, bizlere yıllarca “Mülteka” okutarak, fıkıh bilinci aşıl原因an emekli müftü, hocam Abdullah SARAÇOĞLU’NU rahmetle anıyorum. Her iki üstat’a fatihalarınızı esirgememenizi istirham ediyorum.

İSLAM HUKUKU, İslam devletinin hükümlerinde olduğu zaman ve mekân dilimini kapsadığı için, kitabımızda geçen; Mahkeme—Hâkim—Devlet başkanı gibi tanımların, içerdiği yükümlülükler, ancak İslam devletinin söz konusu olduğu zaman geçerlidir.

Bu nedenle, sözü edilen hukuki kurumların, bu günkü hukuksal mevzuatta karşılığı yoktur...

Aile içi hakemlerin çözemediği sorunlar, mevcut sistemlerin resmi yargı kurumları tarafından çözülmesi söz konusudur...

01-06-2010

Mehmet Hüsrevoğlu

---GİRİŞ---

İslam hukuku başlı başına bir sistemler manzumesidir. On dört asır boyunca medeniyet dünyasında varlığını sürdürmüş, sonradan oluşmuş hukuk sistemleri kendisinden istifade edip birçok konuda ana kaynak olmuş ve dünya hukuk literatüründe seçkin yerini korumuştur.

Ülkemizde resmi uygulama imkânı kalmasa bile, çoğu maddeleri fiili olarak devam etmektedir. Bir anlamda geleneksel hukuk kapsamında sözlü olarak taraflar bilinçli veya geleneksel olarak İslam Hukukunun bazı hükümleri ile yaşamlarında karşı karşıya gelmektedirler.

İslam Hukuku, Anadolu toprağında bin yıllık bir zaman diliminde, kitabımızın konusu olan aile hukuku ile hayatı tanzim etmiştir.

Evlilik ailenin temelidir. Yeryüzünde bulunan bütün toplumlar aile hayatına özel önem atfetmiş, aile bağı gevşek olan topluluklar tarihten silinmiştir.

Geleneksel olarak asırlardır aile bağı konusunda sözlü bir hukuk gelişmiş, töre veya adet olarak nitelenen kurallar manzumesinde, aile bağı çok geniş kapsamda düşünülmüş, birinci ve ikinci derece akrabalar aile çatısı altına alınıp güçlü bir kurum olarak hayatta kalma şansları yükselmiştir.

1789 Fransız ihtilali ile güçlü aile çatısı tartışılmaya başlamış ve bireycilik ön plana çıkmıştır. Çekirdek aile olarak tanımlanan Anne-Baba-Çocuklardan oluşan mini kurum artık hayatın bir parçası haline gelmiştir.

Ülkemizde İslam dini ile ilgili herhangi bir panel, açık oturum, tartışma ortamında veya çağdaş medya diye nitelenen yazılı ve görsel kurumun, yazar ve hatiplerinde İslam karşıtlığı yapmanın, İslam dinini tahkir etmenin ilk basamağı hemen nikâh ve boşanma hukuku olmaktadır.

İslam, birden fazla evliliğe neden müsaade etmiş--boş ol deyince anında kadının evlilik bağının bitmesi-- Müslüman erkeklerin kadını ezmesi-- kadına söz hakkı bile verilmemesi gibi GERÇEKLE alakası olmayan iftira ve linç kampanyaları ile dinimiz aşağılanmaktadır...

İslam Hukuku'nun ilkel bir yapıya sahip olduğu, diğer hukuk sistemlerinin çok üstün bir konuma geldiği lanse edilip, reklâmlarla karşı hukuk sistemleri yüceltilmektedir...

İslam hukuk sistemini tahkir etmek pirim yapmakta, bu linç kampanyasına katılanlar onurlandırılmaktadır...

İslam dini karşıtları, düşmanı olduğu İslam Hukukunu inceleme ihtiyacı hissetmeden sadece slogan deyimlerle düşmanlığını, medya vasıtası ile kamuya aktarmaktadırlar...

Slogan başlıklardan biri, İslam hukukunun çağın ihtiyaçlarına cevap veremediği, bireysel hayatın yeni boyut kazandığı, feminizm karşıtı olduğu gibi içi doldurulamayan iddialarla asıl niyet İslam dini ve hukukunun tahkir edilmesi olmuştur

Evlilik müessesesinin, İslam Hukukunda yeri ve kurallarını, helal ve haram hudutlarını inceleyip dinimizin özellikle bayanlara tanımış olduğu hak ve hürriyetleri öğrenmek bir vecibedir...

Bayanlar için, yaşam boyu mağdur olmadan, tehlikelerden arınmış olarak sunulan evlilik hukuku, diğer hukuk sistemlerinde bulunmamaktadır... Bayanlara tanınan özel ayrıcalık, hukuki fırsatlar, erkeklere sağlanmamıştır.

Hanefi mezhebine göre, buluş çağına gelmiş, bay ve bayan tüm bireyler için İslam dinin emir ve yasaklarını öğrenmesi FARZ dır...

Öğrenilmesi zaruri olan bilgi dalları beş konuda toplanmıştır:

1) İnanç'la ilgili konular... Kelime-i şahadet, İmanın şartları,

2) İbadetle ilgili hükümler... İslam'ın beş temel farzı... Münekaahat... Muamelat...

Demek ki evlenecek bireyler, Hangi durumda olursa olsun kendilerini ilgilendiren işlerle ilgili Dinin emir ve yasaklarını öğrenmek ve bilmekle yükümlüdür...

Kiminle evleniyorum... Mehir nedir?.. Nikah nasıl geçerli olur.. Evlilik öncesi oluşabilecek ön şartlar nelerdir gibi tüm konularda taraflar Dini emir, yasak ve tavsiyeler konusunda bilgi sahibi olmalıdırlar...

3) Ahlaki bilgiler... Karşılıklı insani ilişkiler, Hased, kibir, kıskançlık, kendini beğenme gibi, kötü huyların giderilmesi iyi huy edinme alışkanlığı

4) Müslümanların birbirleri ile olan ilişkilerinde doğan hukuki bilgiler... Gelin Kaynana ilişkileri...

5) İnsanların RIZIK temini konusunda seçtiği meslek dalı ile ilgili bilgiler...

Yukarıda maddeler halinde belirtilen konularda öğrenmemek veya bilmediği için yanlış bir tercihte bulunmak mazeret olarak kabul edilemez...

Her Müslüman birey, lehinde ve aleyhinde oluşan hukuk bilgilerini öğrenmekle mükelleftir...

Evlilik taraflar arasında oluşan hukukun en önemlilerindedir... Bu nedenle evlilik öncesi bilgilenmek, oluşabilecek sorunların giderilmesi için zorunluluktur...

EVLİLİKTE TARİHSEL SÜREÇ

Kendilerine elçi gönderilmiş toplumlarda evlilik konusunda herhangi bir sapkınlık söz konusu değildir. Hz. Âdem (as) ile başlanan tek tanrılı tevhidi yaşamda tüm elçiler o günün şartlarına göre ilahi kuralları tebliğ etmiştir.

Tebliğ edilen dini kurallardan biri de evliliğdir. Evlenilmesi yasak veya serbest olan bireyler ilk insandan itibaren belirlenmiştir.

İlahi tebliğin ulaşım, karartıldığı istisnai bazı sapkın kavimlerde, evlilik müessesesi iğdiş edilmiş, kimi toplumlarda, erkek-dişi birlikteliğinin dışına çıkılmış, ilahi ikaza aldırış etmeyen sapkınlar, sonraki nesillere ibret olsun, insanlık nesli temizlensin veya nice bilinmeyen hikmetler neticesi helak edilmişlerdir.

Son derece ilkel bazı klan topluluklarda, evlilik kurumuna rastlanmamakta, bayan dilediği erkekle kurduğu ilişkiden dolayı çocuk meydana gelirse, babayı değil anayı ata olarak bilmekte, soy belirlenmesi ana ile sabitlenmektedir.

Büyük savaş ve tabii afetler dışında, yeryüzü coğrafyasında, kadın erkek sayısı genel olarak eşit bir vaziyette cereyan etmektedir.

Asya kıtasının bazı bölümlerinde, Tibet ve Moğollarda, Afrika'nın bazı bölgelerinde, bayan-erkek nüfusu kısmi dengesizlik arz etmiştir.. Zikredilen bölgelerde arz ve talepte ciddi bir sorun yoktur..

Genel yaratılış teamülü, evliliklerde de geçerli olmuş ve tarihsel olarak evlilikler bir erkek ve bir bayandan müteşekkil olarak kurulmuştur. Ancak bazı coğrafya ve dar bölgelerde çok eşli bir hayat gözlemlenmiştir...

Afrika kıtasında toprak ağası olan erkek,on veya daha fazla kadınla evlenmiş, hep birlikte yaşam sürmesi o ailenin şerefi sayılmıştır.

Ziraat ve hayvancılıkla uğraşan kavimlerde, çok eşlilik yadırganmayan bir davranış olarak kabul edilmiştir.

Yahudi ve Hıristiyan öğretisinin ilk dönemlerinde, erkek birden fazla kadınla evlenebiliyordu. Daha sonraki dönemlerde Hıristiyan konsüller çok eşliliğe karşı çıkmışlardır...

Bazı Hıristiyan mezhepleri çok eşliliği hararetle savunmuş birden fazla evlenmeyi sadece papazlara yasaklamıştı...

Mormon mezhebi çok eşliliği ilahi bir müessese olarak kabul ederken, Luther iki eşliliği tavsiye etmektedir...

Putperest olan Atina, Sicilya seferinden sonra Atina nüfusunu artırmak için ikinci evliliği teşvik etmiş, Roma ise çok eşli bir evliliğe izin vermemiştir.

İslam Hukuku doğuşundan günümüze birçok detay ve uygulama tecrübesi geçirmiş olan evlilik kurumunu ıslah etmiş, evlenilecek eş sayısını adalet sağlama koşulu birinci şart olarak bildirilip, eş sayısı dörtle sınırlandırılmış, ancak tek eşlilik sürekli tavsiye edilmiştir.

İslam karşıtlarının daha öncede belirtildiği gibi dinimize karşı ilk saldırısı, İslam'ın dört evliliğe izin vermesi, boşama kolaylığı, kadının mağdur edilmesi üzerine başlar.

Saldıran taraf Müslüman olmasa bile, insanlıktan bu güne kadar evliliğin tarihsel evresini okumuş ve incelemiş olanlar, İslam Hukuku'nun bayan bireye çok ciddi ayrıcalık tanıdığını, diğer semavi din ve pagan (putperest Atina ve Roma) hukuklarında yer almayan, kadını tüm tehlikelerden koruma refleksini çok rahatlıkla görebilir.

İslam Hukuku bayanı resmen koruma altına alarak, ezilmemesini sağlamış ve koruma refleksini kanunlaştırmıştır.

İslam aile hukukuna yönelik hükümler dikkatle incelendiğinde, bu hükümlerde hakim olan ruhun, genellikle kadın haklarını iyileştirmeye ve korumaya yönelik olduğu görülür...

Kur'an-ı Kerimde doğrudan aile hukukunu ilgilendiren elliden fazla ayet bulunmaktadır... Hadis külliyyatı ise neredeyse bir kitaplık çaptadır...

Osmanlı devletinde, aile birliğinin kuruluşu, başlangıçtan itibaren büyük ölçüde devletin gözetiminde, hukuk ve gelenekler çerçevesinde gerçekleşmiştir

Osmanlı esas defterleri, vukuat ve nüfus defterleri, vakfiyeler, nüfus jurnalleri, evrakı müsbite olarak arşivlerde mevcuttur...

Osmanlının son dönemlerinde, (1881) sicilli nüfus nizamnamesi ile evlilik sözleşmesi ciddi anlamda kayıt altına alınmıştır... Evlenecek eşler, Şer'iyye mahkemelerinin hâkim ve vekilleri tarafından, nikâhlarının kıyılacağı belirtilmiştir...

İMAM veya diğer resmi görevliler, evlenecek tarafların nüfus bilgilerini alıp, evlenme tarihinden itibaren onbeş gün içinde, nüfus idaresine bildirimde bulunmaları şart koşulmuştur...

Mahalle'lerin resmi temsilcileri imamlar olduğu için, İmam Nikâhı tabiri, bu uygulamadan dolayı günümüze intikal etmiştir... Nikâh bilgilerini bir üst makama iletmeyen, imam veya diğer resmi görevlilere para ve hapis cezası verileceği tebliğ edilmiştir...

Osmanlı devletinde, İMAMLAR evlendirme memurluğu vazifesini, imametle birlikte resmi görev olarak icra etmişlerdir...

EVLENME

Boşanma ile ilgili hukuki süreç, mahkeme olmaksızın işletilmemiş, Hâkim denetiminde, şahitler eşliğinde boşanma tescil edilmiştir...

Kısaca tarihsel bilgiden sonra;

Evlilik müessesesinin hukuki ve sağlıklı yürüyebilmesi için üç temel esasa dayanması gerekir.

a) Evlilik erkek ve bayandan müteşekkil olmalıdır. Çağdaş zannedilen batı toplumlarında başlayan cinsiyet birlikteliğine verilen evlilik izni, kabul edilemez.

b) Evlilik cinsel tatmin aracı değildir. Aile, İslam'ın kutsal kabul ettiği ve Kur'an ayetleri ile sabitlenen bir kurumdur. Acı tatlı hayatın tüm evresi aile çatısı altında tadılacak, temiz bir nesil bu çatı altında oluşacaktır.

Her ne kadar boşanmalar bir hak olarak tanınsa bile, birliktelik bir ömür olarak düşünülüp o niyetle Aile Kurumu inşa edilecektir. Belirli bir zaman dilimini kapsayan veya deneme evlilikleri gibi bir deneysel süreç asla söz konusu olamaz.

c) Tarafların evli olduklarını bilmek için bu birlikteliğin toplum tarafından duyulması, en az iki şahitle nikâh sözleşmesinin sözlü olarak yapılıp, belgelendirilmesi gerekmektedir.

İlan edilmeyen nikâh geçersizdir.

Bu üç ana şart altında başlayan evlilik kurumu nedir, şartları nelerdir.

Evlilik İslam Hukukunda, şahsi hukuk olarak tanımlanır.

Evlenme – Boşanma – Velayet – Vesayet ana konu başlıklarıdır.

İslam Hukukunda evlenmeyi ifade eden terim NİKÂH'TIR... “Cinsi münasebeti meşru kılan akittir” diye kısaca tanımlanabilir.

İslam ülkelerinin yürürlükte olan medeni kanunlarında Evlilik; “Evlenmeleri yasak olmayan bir erkek ve bir kadın arasında yapılan ve müşterek hayatı sürdürmek, yeni neslin oluşumunu sağlamak için kurulan bir müessesedir. Nikâh bu müessesenin kuruluş anlaşmasıdır” diye tanımlanır.

İslam Hukukçuları evlenmeyi ZİNA gibi çok ağır bir HARAM dan korunmak için bir vecibe olarak telakki etmişlerdir.

Bekârlık İslam toplumu nezdinde müspet bir hareket olarak görülemez. Evlilik konusunda ayet ve hadislerde, uyarı ve teşvikler açıktır. Kur'an'da evlilik hukukunu ilgilendiren yirmi iki ayet mevcuttur.

İmam-ı Azam Ebu Hanife'ye göre, “Evlilikle uğraşmak nafil ibadetten daha hayırlıdır”

Evlenme, eşler arasında bir hayat ortaklığı oluşturur. Çocuk sahibi olmak, neslin devamı, insanın yaratılış gayesidir. Allah Resulü (sav) Efendimiz; nikâhlanıp, ümmetin çoğalmasını emir buyurmuşlardır.

Evlenilmediği takdirde fuhuş ve zina tehlikesi ile karşı karşıya kalan birey için evlilik farz-ı ayn'dır diye hüküm verilmiştir.

İslam Hukuku bazı özel şartlar nedeniyle dört bayanla aynı anda evlilik müsaadesi vermiş olmasına rağmen prensip olarak tek bayanla evlenmeyi tavsiye etmiştir. Bu tavsiye İslam toplumunda büyük bir çoğunluk tarafından hüsnü kabul görmüştür.

İslam Hukuku, Mehir'siz evlenmeye izin vermemiş, mehr'in başlık parası değil bizzat evlenecek kadının hakkı olduğunu belirtmiştir.

Erkek ve kadın arasında herhangi bir farklılık gözetilmemiş, ayet ve hadislerde erkeklerin eşlerine iyilik ve güzellikle hitap etmeleri emredilmiştir.

Yeni bir aile kuracak olan kadının, önceki serveti, şahsi malları, yeni kurulan aileye aktarılmasına kesinlikle müsaade edilmemiş. Kadın şahsi malları konusunda dileği gibi tasarruf yetkisine sahip kılınmıştır.

Erkeğin boşama hakkı, bazı önemli şartlar altında gerçekleştirilmiş, kadın nikâh öncesi yapılan anlaşma gereği boşama hakkının kendisine verilmesini isteyerek, günümüzde bile ulaşılamayan bireysel hak ve hürriyetlere imkân sağlanmıştır.

Nikâh öncesi, kadının rızası ve isteği olmadan gerçekleşme ihtimali olan evliliği İslam temelden reddetmiş, kadın temyiz yaşına ulaşmadan ailesi tarafından zoraki bir nikâha tevessül ettirilmiş ise, temyiz yaşına ulaştığında kadına nikâhı bozma yetkisi verilmiştir. Ayrıca Mümeyyiz olan bir kadına hiçbir şahıs evlenmesi konusunda baskı yapmaya yetkili kılınmamıştır.

İslam hukukunda, evlilik konusunda birinci hak sahibi kadındır. Bayanın isteği ve mutlak iradesi ile karar verebilmesi için nikâh masasında evliliği kabul edip etmediği öncelikle kendisine sorulur. İCAB olmadan kabul olmaz. Bayan evliliği kabul ettikten sonra, erkek kabul eder...

Evlenme gayesi ve hükümleri itibari ile hayatta yapılabilen en önemli anlaşmalardan biridir. Bu nedenle İslam Hukuku evlilik anında iki şahidin bulunmasını şart koşmuştur. Bu şart diğer hukuksal işlemlerde yoktur.

“İslam da nikah muamelesi, hem beşeri bir ortaklık, hem de ibadettir. İbnül Hümam; “Nikâh ibadete en yakın bir olay olduğu gibi bekâr kalıp ibadet etmekten evlenmek daha üstündür” demektedir.

İbn-i Abidin ise, “Bizim için Hz. Âdem devrinden günümüze kadar meşru olan nikâh yolu, cennette de devam edecektir. Nikâh ve imandan başka bir ibadet yoktur” tespitinde bulunmaktadır.

Evlilik anlaşmasını veya zifaf gecesini Cuma akşamına göre uyarlamak müstehaptır...

İslam ahlakı, erkek ve kadını, bir kapının iki kanadı olarak nitelemektedir... Aile ortamı ancak iki kanat oluşumu ile meydana gelir... Bu nedenle ilk temel şart olarak tarafların karşılıklı saygı ve sevgisini şart koşmuştur...

EVLİLİK YOLUNDA İLK ADIM

Osmanlı toplumundan günümüze kadar tevarüs eden geleneksel evlilik süreci üç ana temel çerçevesinde cereyan eder.

a) Tarafların birbirlerini araştırıp, tanımaları:

Bu süreç, tavsiye--mahalle--okul--iş yeri--hısım akrabası ilişkileri neticesi ortaya atılan, henüz resmiyet kazanmadan giyaben tarafların birbirlerini denklik ve diğer konularda tartıp, kendilerince olumlu bulmasıdır..

Akraba olma teklifinde bir mahsur gözükmeyen zaman;

Görücü usulü olarak, erkek tarafının karşı tarafa sunduğu akraba olma talebiyle evlilik süreci başlar.

Teklif olumlu karşılır ve müspet cevap alınır.

b) Büyüklerin evlilik ile neticelenmesi arzusunda olduğu ilişki, öncelikle evlenecek bireylere teklif edilir.

Müstakbel damat ve gelin, birbirlerini görür. Karşılıklı konuşur, taraflar herhangi bir nedenle önceden birbirleri hakkında bilgi sahibi olurlar...

Teklif sıcak bakıldığı beyan edilir ise karşılıklı olarak söz kesilir. Küçük hediyeleşmeler ile anlaşmanın somut adımları atılır.

c) Tarafların aile içi özel anlaşmaları tüzele döner ve toplumun bu konuda bilgilenmesi için NİŞAN merasimi tertiplenir.

NİŞANLANMAK

Erkeğin evlenme teklifinin, kız tarafınca kabulünün ilan edilmesi ile oluşan tören NİŞAN olarak isimlendirilmiştir.

Evlilik öncesi kız görme, kız isteme, akabinde nişanlılık gibi bir takım törensel girişimler, ailelerin birbirlerini daha iyi tanımalarını sağlar. Bir ömür boyu sürecek evlilik bağı için öncelikle tanışma ve araştırma, mutlu bir yuva için şarttır.

Nişan, nikâhın başlangıcıdır. NİKÂH değildir. Sadece nişanlanmakla veya evlilik vaadi ile NİŞAN; Nikâh hükümlerini içermez.

Taraflardan herhangi biri yalnızca evlilik vaadinde bulunup, bu teklifi somut hale getirmediikten sonra söz ve vaad'den dolayı nikâh akdi ile mecbur kılınamaz.

Osmanlı hukuku aile kararnamesi, bu konuyu açıkça beyan ederek, “ Nişanlanmakla evlilik sözleşmesi kurulamaz.” Hükmünü koymuştur.

Erkek tarafının çeyizlik eşya vermesi – yüzük takması, nikâh hükmünde değildir.

Ayrıca evlilik teklifi almış tarafa, teklif reddedilmedikçe, bir başkası evlenme teklifinde bulunamaz..

Takılan takılar nikâh hükmünde olmadığı için yalnızca söz kesimi ile evlilik olmaz.

Herhangi bir uyuşmazlık – anlaşmazlık tarafları verdikleri sözden caydırabilir. Bu nedenle İslam Hukuku, sağlam temel üzerine bina inşa edilmesini emretmektedir.

Tarafların uyuşmazlığı veya ölümü sebebiyle nişan bozulmuş ise; Çeyiz—takı—mehir iade edilir... Ancak hediyeler hibe hükmünde olduğu için iadesi rızaya bağlıdır. Mevcutsa iade edilir... Hediye zayi olmuş veya iade

EVLİLİK

konusunda ciddi isteksizlik varsa bir hak söz konusu olamaz...

Nişanı bozan taraftan maddi zararların tazmini istenebilir...

Şer'iyeye mahkemesi, 1916 tarihinde erkek tarafının nişanı tek taraflı bir kararla bozması nedeniyle, kız tarafının açtığı davada, mahkeme, kız tarafını haklı görerek zararın tazmini yönünde karar almıştır...

Nişan Arapça bir terim olarak HITBE ile eş anlamlıdır.

Hıtbe, erkeğin kadına evlilik teklifinde bulunması, ondan hoşlanması, evlenmek üzere belli bir mehir üzerinde antlaşmaları demektir.

Nişanlı erkeğe Hatib, nişanlı bayana mahtube denir...

Nişanlanma, tarafların karşılıklı olarak birbirleri ile evlenebileceklerinin ilanıdır.

İslam Hukuku, günümüzde geçerli olan bir nişanlılık ilişkisi tanzim etmemiş, ancak erkek tarafından evlilik teklifine bazı hüküm ve neticelere bağlamıştır.

Geçerli bir evlenme teklifi için iki şart vardır.

a) Evliliğe engel bir hal olmaması...

Taraflardan evliliğe engel bir hal varsa, evlenilmiş olsa bile özür ortaya çıkınca evlilik fesh olunur. Taraflar öncelikle, sütkardeşliğine dikkat etmeli, sağlık konusunda titiz davranmalı, bulaşıcı genetik bir hastalık taşınmaması konusunda şuurulu olmalıdır.

Evlilikte aslanan din kardeşliğidir. Evlilikten önce taraflar din birlikteliği konusunu iyice araştırmalı, evlenecek erkek ve bayan da dini bağ ve duyarlılık aranmalıdır.

Erkek; din birlikteliği olmayan bir bayanla eğer zaruret varsa evlenebilir. Ancak mümine bir kadın, Müslüman olmayan bir erkekle evlenemez. Dini kimliği önceden bilinmeyen bir erkekle yapılan evlilikte, mümine bir kadın iman etmemiş bir erkekle evlilik yaptığını öğrense yapılan nikâh geçersizdir.

Günümüz uzak doğu dinlerinden birine mensup (Budist – Şintoist – Mecusi) bir kadın ve erkekle yapılan evlilik geçersizdir.

Gelenek olarak İslam motifli ancak, İslam'ın ana temellerini inkar eden bireylerle yapılan evlilik geçersizdir...

Evlenecek taraflar arasında TEVHİD inancının tam olarak oluşması şarttır... Bu konuda şüphe, inkâr, küfrü gerektirdiği için evlilik batıl olur...

Her türlü tasvip edilmeyen FİKRİ--- DİNİ--- İDEOLOJİK yaşam tarzı ve görüşünün, İslam'la ters düşebileceği bir bireyle evlilik söz konusu olduğunda, mutabakata varılacak İKİ nokta çok önemlidir:

- a) Tevhid İncancında en ufak bir sapma olmaması...
- b) Ehli kible olması...

Akaid olarak, Müslümanların karşı tarafta arayacağı en önemli özellik bu iki şarttır. Bu iki asgari şartta taraflar mutabık olmalıdır...

Tanrı tanımaz (Ateist) – Tanrının varlığı ve yokluğu arasında bir fark görmeyen (Agnostik) Tanrının varlığına inanıp hiçbir ilahi dine inanmayan bireylerle yapılan nikâh merasimi dinen batıl ve geçersizdir.

Geleneksel olarak İslam motifli ancak, İslam'ın ana temellerini inkâr eden bireylerle yapılan evlilik geçersizdir... Örneğin, Allah'ın varlığı ve birliği konusunda tereddüt ifade eden, Hz. Muhammed (sav) efendimiz yerine risalet'in Hz. Ali veya bir başkasına ait olduğu inancını taşısa, şahıs teknik olarak İslam dairesinin dışındadır...

Evlenecek taraflar arasında tevhid akidesinin tam olarak oluşması şarttır. Bu konuda şüphe ve inkar küfrü gerektirdiği için , Müslüman olan diğer tarafla yapılan evlilik batıl olur..

Nişan merasimi öncesi taraflara düşen en büyük sorumluluk İNANÇ konusunun araştırılıp tam netlik kazandırılmasıdır. Ana-baba Müslüman ancak evlat beşeri ideoloji ve dogmalar tesirinde kalarak İslam'ı reddetmiş veya dini mükellefiyetleri kabul etmemiş, kadın ve erkekle yapılan nişan girişimi, bataklığa bina yapmakla eş değerdir ve nikah batıldır.

b) Kendisine evlenme teklifi yapılmış bir kadına bir başkası tarafından ikinci teklif yapılması ahlaki değildir. Allah Resulü (sav) Efendimiz bir erkeğin evlenme teklif ettiği kadına, bu teklif reddedilmedikçe veya geri alınmadıkça bir başkası tarafından yapılan ikinci teklifi batıl saymıştır.

Evlilik teklifi direkt veya endirekt hitap ile karşı tarafa iletilebilir. Kız tarafına araştırılıp uygun bir ortamda ya aile büyükleri tarafından evlilik talebi iletilir veya tarafların birbirlerine münasip kelimelerle talip olunduğu beyan edilir.

Nişan bir evlilik anlaşması değildir. Bir evlilik vaa-dinden ibarettir. Nikâh gerçekleşmedikçe taraflar birbirlerine helal olmaz.

Bazı toplumlarda, söz kesilip taraflar anlaşınca kız – oğlan birbirlerine helal olur görüşü kesinlikle yanlıştır. Nikâhsız beraberlik asla söz konusu olamaz.

İslam, evliliği bir ibadet olarak nitelendirdiği için, taraflara eş seçiminde titiz davranmalarını tavsiye eder. Allah Resulü (sav) Efendimiz tarafların birbirlerinde arayacakları özellikleri şöyle sıralamıştır.

a) Dindar olması: Taraflar dindar olan bir eşi seçmeleri özellikle kadının dindar olması evlenmek için tercih sebebi sayılmıştır.

b) Doğurgan olmak: Çocukları seven, çocuktan nefret etmeyen bir erkek veya aynı özelliğe sahip doğumdan korkmayan, çocuk sevgisi ile donatılmış bir anne adayını evlilik önemlidir.

Günümüz insanı, aldığı eğitim nedeniyle kariyer uğruna çocuk sahibi olmayı ileri tarihlere ertelemekte çocuksuz süregelen evlilikler ciddi problemlerle karşı karşıya kalmaktadır.

Çocuk yapmama veya kariyeri çocuğa tercih etme eğilimi çağımızın tedavi edilemeyen hastalıklarından biridir.

Kariyer uğruna bazı evliliklerin sona erdiği, tarafların tek çocukla yetinip yine problemlerin ilerleyen yıllara ötelenmesi, çağımızın eseri ailevi sorunlardan biridir.

Bu nedenle doğurgan olmayı seven bir kadınla evlilik çıkabilecek sorunların öncelikli olarak temizlenmesi demektir.

c) Erkek ve kadın birbirlerini tercih ederlerken üzerlerinde ZİNA izi olmamasına öncelikli olarak dikkat etmelidirler....Erkek, her türlü zina eylemlerine tevessülünden sonra eli, erkek eline değmemiş bir kadına talip olması adalet duygusunu rencide etmektedir.

Kur'an, tarafların denkliği konusunda uyarıda bulunmaktadır.

Harama hiçbir zaman yanaşmamış bir erkek yine kendisi gibi hayâ sahibi bir kadına denktir ve bu denklik mutlu bir aile ortamı için şarttır.

Ülkemizde, özellikle üniversite gençliği üzerinde yapılan anketlerde kahir ekseriyet, kız ve erkek arkadaş edindiği konusunda beyanda bulunmaktadır...

Dinimizin asla hoş görmediği bu karşı cinsle arkadaşlık ileri düzeylere gelip, evlilikle neticelenmediğinde, tertemiz yeni bir evlilik sayfası nasıl açılabilir...

Evlilik öncesi bayan için, HAYÂ duygusunun mevcut olması, evlilik öncesi erkek arkadaşı olmaması, mutluluk için önemli etkenlerdendir... Erkek içinde aynı kurallar geçerlidir...

d) Taraflar dindar-kanaatkâr ve soyu soppu belliden gelen ve dini değerlere sahip bir eğitime sahip olan bireylerle karşılıklı evlilik kararı almaları, yine mutlu bir yaşam için gereklidir.

Eğitim-meslek-dini duyarlılık-ibadet alışkanlığı – örf ve adet birlikteliği mutluluk için önemli etkenlerdir. Taraflar arası farklılık aile yaşamı için ciddi problemler teşkil etmekte uyum süresi seneler almaktadır.

e) Tarafların; Boy-güzellik-fiziki tutarlılık gibi özelliklerde birbirlerine dikkat etmesi ve benzer özellikleri olan bireylerin kendi aralarında yuva kurması mutluluk için önemli etkindir.

Yukarda zikredilen özelliklere uygun bireyler atasözünde olduğu gibi "Boyu boyuma-huyu huyuma" uygun olursa taraflar ideal aile ortamını hazırlamış olurlar.

NIŞAN ÖNCESİ GÖRÜŞME

Ergin olan bir erkek ve bayanın, birbirlerini alıcı gözle süzmeleri ve bakışta devamlılık HARAMDIR. Ancak taraflar arası ciddi evlenme düşüncesi varsa, üçüncü bir şahıs eşliğinde taraflar karşılıklı oturup konuşabilir, birbirlerini görebilirler.

Evlilik girişiminde üçüncü şahıslara daha fazla sorumluluk düşmektedir.

Tarafların iyilik ve faziletini veya kusurlarını a-bartmadan elçilik hukuku içinde iki tarafa aktarabilir ve tarafların birbirlerine karşı daha fazla ısınmasına, doğru bilgiye ulaşmasına sebep olurlar.

Tarafların birbirlerini beğenip söz kesmeleri ve nişan yüzüğü takılması bir evlilik antlaşması ve nikâh değildir. Sadece evlilik sözü vermekten ibarettir.

Nişanlanan bireyler, birbirlerine mahremdir. Üçüncü şahıs yanlarında olmaksızın yalnız kalmaları caiz değildir. Bu konu ciddi bireysel hukuk ihlali doğurma tehlikesi taşımaktadır.

Nişanın bozulması –Gebelik ihtimali- evlenilmiş gibi hal ve hareketlerin sonrası özellikle kadının saygınlığı hatta namusunun lekelenme ihtimali mevcuttur.

Hanefi fıkhında, nişanlanmış bireylerin öpüşme, sarılma gibi eylemlerle birlikte hürmet-i müsahere'nin doğuşu önemlidir.

Günümüz yaşam biçiminde İslami hassasiyetleri taşıma iddiasında olan bay ve bayan, toplum içinde el-ele tutuşup, her türlü mahrem gösteriyi sanki doğal bir hareketmiş gibi sergilemeye başlamışlardır...

İslam hukuku, bu tür davranışları asla müspet bir davranış olarak görmez...

Özellikle tesettür'e riayet iddiasındaki genç nesil, birbirlerine karşı aşırı muhabbet, el teması, öpme, öpüşme, sarılma gibi toplum doğal olarak tepki ile karşılanması gereken diğer hareketleri, sakınca yokmuş gibi gayet doğal olarak sergilemektedirler...

HANEFİ fıkhı, iki tarafın cinsel arzu ile el-ele tutuşması, sarılması, öpüşmesi neticesi, aralarında Hürmet-i müsahere olarak tanımlanan kısmi akrabalığın başlayacağını net olarak bildirmiştir...

Kızı ile oynaşan bir erkeğe o bayanın annesi ile ebedi haramlık başlar. Aynı şekilde erkekle oynaşan bir bayan içinde, o erkeğin babası hükmen kayınbaba olmuş demektir...

Bu nedenle nişanlanmış bireylerin, nikâh sürecine kadar sanki evcilik oyunu oynaması, tehlikelerin en büyüğüdür...

Nişanlanmış namzetler arasında, miras hukuku hürmet-i müsahere (Ana-baba-kardeş haramlığı) başlamış olmaz. Bir erkekle sözlü bayan, anlaşmazlık vukuunda bir başkası ile evlenebilir.

Nişan sadece evlilik vadinin somutlaştırılması olduğu için nişanlanan taraflar, olası anlaşmazlık-uyumsuzluk-doku uyuşmazlığı-sağlık nedenleri gibi ciddi problemlerle karşılaşıldığında, nişanı tek taraflı veya karşılıklı olarak bozabilirler.

Söz kesildikten sonra, belli bir süre içinde evlilikleri kararlaştırılan çiftlerden biri, nikâhtan kaçınsa veya vefat

etse, takılan takılar çeyizler karşılıklı olarak taraflara iade edilir. Vefat halinde verilen takılarda, mehir ve çeyiz gibi değerlerde bir eksilme olmuşsa, mirasçılardan istenebilir.

Tarafların bir birlerine verdikleri hediyeler geri alınamaz. Hibe kapsamına girer.

Taraflar nişanlandık diye evlilik için zorlamada bulunamazlar. Ancak bir Müslüman söz verdiği bir antlaşmadan zorlayıcı sebepler olmaksızın, keyfi bir tutumla nişandan cayamaz. Sonuçlar ağır olabilir. En hafifi tarafların psikolojik sıkıntıları, çevreye karşı mahcubiyeti kul hakkını gerektirir.

Ayrıca keyfi bir tutumla düşman kazanma olasılığı hatta sonucu mahkeme ve hastanede bitebilecek olaylar ve adli neticeler, konunun nezaketini arz etmektedir.

Nişan taraflar arası rıza ile bozulmuş ise, erkek tarafı eğer mehir olarak bir bedel vermişse geri alma hakkına sahiptir.

Tarafların birbirlerine vermiş oldukları hediyeler ise geri istenmez.

Nişanlılık devresi bir anlamda tarafların tanışması birbirleri hakkında fikir sahibi olmaları ilerde doğabilecek hayati sonuçların şimdiden izole edilmesi gibi gayeler güttüğünden dolayı İslam Hukuku her zaman tarafların tedbirli olmalarını tavsiye etmiştir.

Başlangıçta hediyeleşme, tarafların birbirlerine ınsınmaları, yine zaman geçip artık tarafların beraberlik konusunda, düşüncelerinde ortaklığın sürekli olabileceği kanaati tam olarak oluştuğunda, çeyiz-mobilya-ev tutmaktaki-giysi gibi ağır meblağ tutan harcamalara taraflar başlayabilir.

İslam Hukuku, nişanlılık evresini de iki yabancıların resmi münasebeti olarak görmüş, nikâh öncesi sıcak ilişkileri kesinlikle ret etmiştir.

ÇEYİZ

Nişanlı tarafların baş başa kalmaları –nişanlı olarak birlikte yaşamaya başlamaları- nişanlılık süresini uzatıp yarı evli konumda bir veya iki yıl gibi uzun bir süre nişanlı kalma gibi davranışları asla kabul etmemiştir.

Bu nedenle oluşan birlikteliğin bir an önce nikâhla neticelenmesi arzu edilen ortaklık olarak tavsiye edilmiştir.

Tarafların herhangi birinde nişanlılık evresinde haksızlık-zulüm- nedeniyle tamamen tek taraflı bir kararla nişan bozulmuş ise kusuru olmayan taraf masraflarının tazminini isteyebilir.

Nişanlanmış artık nikâhla birlikte yeni bir yuvaya taşınacak olan çiftin günlük gereksinimleri için ana-baba yıllar öncesinden başlayan bir hazırlık yapar ve düğün gününden önce tespit edilen eve, malzemeleri aktarır.

Önceden hazırlanan veya düğün arifesinde alınan eşyalara çeyiz veya kalın adı verilmiştir. Çeyiz gelin olarak kız çocuğu için hazırlanan her türlü ev gereksinimlerini kapsar. Kalın ise erkek tarafının yeni ev için hazırladığı bölüşüm kapsamında kendi hissesine düşen ev eşyalarıdır.

Evlilik öncesi erkek tarafına iki mali yükümlülük düşmektedir.

a) Mehir

b) Kalın

Mehir gelin adayının şahsi mülküdür. Bununla düğün masrafları karşılanmaz. Mehrin evlilik sonrası hatta olası boşanmalar için tespit edilen garanti olarak düşünüldüğünde, gelin hanımın eline başlangıçta nakit bir bedel geçmeyebilir.

Erkek tarafı, kız tarafını mali mükellefiyet için zorlayamaz. Gelin kendisi ile beraber getireceği çeyiz konusunda zorlanamaz hatta sadece kendi canını oğlan evine getirirse bu konuda sorumlu tutulmaz ve kınanmaz.

Bayan evlendikten sonra nafakadan sorumlu değildir.

Kalın olarak ev eşyaları, mesken temini erkek tarafın vazifesidir. Erkek barınma ile ilgili her türlü alt yapıyı hazırlamakla mükelleftir.

Gelenek-örf-adet kapsamında kız tarafı, erkek tarafının verdiği kalına denk bir çeyiz hazırlaması ve kızlarına şahsi mülkü olarak vermeleri asırlardır cereyan eden

bir alışkanlıktır. Çeyiz kadının şahsi malıdır. Getirmediği takdirde dinen sorumlu değildir.

Babanın çeyiz olarak kızına biriktirdiği muhtelif eşyalar henüz evlilik olmadan ve kıza teslim edilmeden baba vefat etse, hazırlanan çeyiz miras kapsamına girmez. Hazırlanan eşya gelin adayının şahsi malı sayılır.

Günümüzde aileler arası çeyiz ve kalın seferberliği her iki aileyi de ekonomik olarak çöktürmekte taraflar yıllarca düğün masraflarını ödemek için sıkıntı çekmektedir.

Bu konuda israf ve savurganlık haramdır. Ailelerin güç gösterisinde bulunmaları ayrıca uhrevi sorumluluk gerektiren, Kur'an dışı bir davranıştır...

Helal bir nafile nikâh ibadeti yapılırken, Kur'an'la yasaklanan birden çok nass'la sabit, Haram işlemek en büyük tezattır.

Taraflar karşılıklı anlayış içinde asla israfa kaçmaksızın –gösteriş'e bulaşmaksızın- yapılan işle kibirlenmezsiniz, sade bir düğün yapmaları dini bir emirdir.

Oğluna veya kızına, gözler görmedik bir çeyiz dizmiş veya dillerden düşmeyecek bir görkemde düğün yemeği vermiş desinler diye yapılan uygulama beraberinde ihlasın zıttı niyet bozukluğu getirmektedir..

Evlilikle beraber sürmesi gereken İhlâs ve samimiyet ortadan kalkmaktadır. Bu niyetle yapılan düğünler güç gösterisine dönmektedir ki neticesi haramdır...

İslam Hukuku eşler arasında mal ayrılığı esasını benimsemiştir. Bu nedenle, bayanın beraberinde getirdiği her türlü çeyiz şahsi mülküdür. Ölüm veya boşanma gibi olağanüstü sebeplerin sonunda kadın şahsi çeyizini geri alma hakkına sahiptir.

Boşanmaların sayısal verilerle artış gösterdiği günümüz İslam toplumunda, evlilik öncesi tarafların dikkat edeceği konulardan biri çeyiz ve kalın olarak gelen mal-

zemelerin dokümanını çıkarmak ve küçük bir demirbaş defteri tutmak olacaktır. Kim ne getirmişse ayrılık esnasında getirdiğini götürme hakkına sahip olur.

Toplanan eşyalarda bir belge veya şahit yoksa erkek için gerekli olan malzemeler erkeğe, bayanı ilgilendiren malzemeler bayana bırakılır.

Altın-döviz-takılar-kıymetli malzemeler konusunda belge-şahitlik yoksa erkek yemin ettirilerek ve yeminle birlikte beyanına itibar edilerek paylaşım gerçekleşir.

Bayanın takı ve ziynet eşyaları kendisindedir.

Öncelikle kız tarafına talip olmak –nişanlanmak- çeyiz ve kalın ile ev eşyalarının tanımı ile birlikte sıra nikâh törenine geldi. İslam Hukukunda nikâh nedir?

NIKÂH

Nikâh; artma-birleşme-evlenme gibi manalar içeren bir antlaşma, bir akiddir. Tarafların birbirlerinden maden ve manen faydalanmaları amacıyla tesis edilen karşılıklı antlaşma ve hakların doğmasıdır.

Nikâh, İcab ve kabul'den ibarettir. İcab ve kabul; ülke-belde-köy, örf ve adetlerinin gereğine göre, nikâhın gerçekleşmesini beyan eden sözleri gelin ve damadın kabul anlamına gelecek şekilde ağızlarından telaffuz etmesidir.

İCAB: Evlenme niyeti ile bir araya gelen taraflardan birinin öncelikle söylediği sözdür...

“ Seni eşim olarak aldım... Seni kocam olarak aldım... “ sözleri birer icab'dır...

KABUL: Teklife karşılık verilen cevaptır. “... Kabul ettim...” vb. gibi... Müslüman sir çiftin nikâhı, en az, akıllı ve buluş çağını geçmiş iki Müslüman erkek veya bir erkek iki bayanın tanık olduğu bir mecliste kıyılır...

Nikâh meclisi, nikâhta iki tarafın yani gelin ve damadın, bizzat kendileri, vekilleri veya velileri bulunmak koşulu ile gerçekleşir.

Nikâh'tan sonra vazgeçme veya geri dönüş ancak boşanma ile olur.

Nikâhın hukuken geçerli olabilmesi için tarafların bir arada bulunmaları gerekir. Aynı meclislerde kıyılan nikâh geçersizdir.

Gelin, damat ve şahitlerin birlikte olduğu mekânın cinsi önemli değildir. Örneğin, gemi-dağ başı-uçak vb. mekânlar gibi...

Bir mecliste şahitler hazır olduktan sonra tarafların ağzından icab ve kabul çıkacak veya taraflardan biri özür-lü ise, özür-lü işareti ile tasdik şartı aranacaktır.

Nikâh esnasında taraflardan birinde tereddüt-şüphe-duraklama gibi menfi bir hal oluşsa, meclis sonuna kadar taraflar muhayyerdir.

Gelin ve damat, son kararlarında oluşacak bir düşünme gecikme için beklenir. Karar sonucu oluşması için taraflara süre verilir...Karar neticesi net ifadeye göre, ya nikâh kıyılır ya da meclis iptal edilip, taraflar serbest kalır.

Meclis dağılmadan taraflar, birleşme kararı alırlarsa, nikâh kıyılır. Taraflardan biri, kabul ettiği halde, diğerinde tereddüt gitmemiş olsa veya şart ileri sürse şartlar çerçevesinde antlaşma olmadıkça nikâh olmaz.

Zaruri bazı nedenlerden dolayı, nikâh saatine yetişmesi mümkün olmayan taraflardan biri, vekil göndererek, yazılı bir belge ile evliliğe hazır olduğunu ve müstakbel eşi ile evlenmeyi kabul ettiğini beyan ederse; belge, şahitler huzurunda, vekil aracılığı ile okunur ve nikâh işlemi tamamlanır.

Nikâh kıyılma esnasında, tarafların kullanacağı lafızlar açık ve net olmalıdır. Hiçbir delile muhtaç olmaksızın, derhal anlaşılacak kelimelerden seçilen sözler olmalıdır. Kabul ve rıza açık olmalıdır.

Yazılı belge ile yapılan evlilik ve nikâh talebine taraflardan biri, başlangıçta belgeye menfi tavır takınırsa veya belirli bir zaman sonrasında kabul ederse yine şahitler huzurunda mektup okunur, nikâh işlemi yapılır.

Gelin ve damadın hazır bulunduğu bir ortamda yazılı teklifle nikâh kıyılmaz. Ancak söz'e itibar olunur.

Evlenme, bir erkek ve bir kadın arasında ancak mümkündür. Aynı cinsten iki bireyin evlenmesi haram'dır. Asla düşünülemez.

Evlenme esnasında taraflar bu birliktelikten razı ve hoşnut olmadıkları bir evlilik için kıyılan nikâh sorunlu-

dur. Bu nedenle öncelikle bayanın istek ve rızası ile nikâh başlangıcı yapılmalıdır.

Nikâh meclisinde; gelin hanıma, evlenmeyi kabul ediyor musun sorusuna, evet demediği takdirde, nikâh geçerli değildir. Tarafın aksi de geçerlidir. Örneğin damat, her türlü hazırlık için gerekli parayı verse mehri peşinen ödemiş olsa, ancak şahitler huzurunda sessiz kalsa, nikâh geçerli olmaz.

Önceden taraflar gizlice birlikte olsalar, belli bir dönem sonra nikâh akdi için müracaat edildiğinde, şahitler huzurunda icab ve kabul yerine, “Bizler zaten evliyiz” deseler nikâh geçersizdir. Ancak eski hal yeni ikrar ile helal olur...

Şahitler huzurunda evet denilse veya “Evet, eşim olarak kabul ettim” dese, nikâh geçerli olur.

Nikâh akdi, resmi muameledir. İslam Hukuku mutlu birlikteliğin devamı için, Nikâhın mutlaka kayıt altına alınmasını ve şartlara uyulmasını tavsiye etmiştir.

İbn-i Batuta 1326 yılında Şam seyahatindeki izlenimlerini yazarken. Nikâh için kurulmuş günümüz noterlerinden bahsetmektedir. İslam Devlet başkanı tarafından verilen yetki ile çalışan bu kurumlar evlenecek çiftlerin resmi kaydını yapmakta, şahitler huzurunda evliliği resmileştirip kayıt altına almaktadır.

Bir anlamda günümüz nikâh memurluğunun, asırlar öncesinden başlayan bir uygulama olduğunu öğreniyoruz.

İslam dünyasının tamamına yakın bölgelerinde nikâhın akdedilmesi bir kural olarak uygulanmıştır.

İslam tarihinin ilk dönemlerinde Nikâh-Mahkeme gibi toplumu ilgilendiren işlemlerin camileri mekan tahsis ettiği görülmektedir. Tüm toplum bireylerinin görmesi ve gizli bir evlilik olmaması için İslam Hukuku tüm tedbirleri almıştır.

Osmanlı Hukuku, nikâh akdi konusunda devlet başkanı temsilcisi olarak İMAMLARI vekil tayin etmiştir.

İmamlar resmen nikâh kıymaya, nikâhı tespit edip belge tanzim etmeye yetkili kılındıkları için günümüz toplumunda imam nikahı tabiri Osmanlı'nın resmi vekaletinden kaynaklanan bir dil alışkanlığıdır...

Dil sürçmesi, hata ve benzeri nedenlerle icab ve kabul anlamına gelen kelimeler, yanlış, eksik söylene, nikâh olmaz. İcab ve kabul kelimesinin, açık-net ve temiz bir dil ile söylenmesi esastır.

Nikâh, vekil veya vekiller ile kıyılabilir. İki tarafın vekili yine şahitler huzurunda gelin ve damat adına, icab ve kabul terimlerini ifade ederek tören tamamlanabilir.

Bir tarafın asıl diğer tarafın vekil olmasında da bir mahzur yoktur. Zaruret yoksa tarafların bizzat nikâh merasiminde asaleten bulunmaları gerekir.

Nikâh merasimi başladığında, aile büyüklerinin birer konuşma yapmaları, iki aile bireylerinin, kaynaşmasına vesile olması için gerekli girişimlerde bulunulması tavsiye edilmiştir.

Nikâh akdi sonrası; tarafların tebrikleşmesi yemek veya çerez, meşrubat cinsinden bir ikramla ortamın kaynaşmasına vesile olunması, nişan ve nikâhın akraba-eş-dost tanıdıklara duyurulması tavsiye edilmiştir.

NİKÂHIN KISIMLARI

Nikâh, özellik ve şartların mevcut olup olmaması itibari ile a) Sahih b) Fasit c) Batıl diye üç gruba ayrılır.

Bilindiği gibi ibadetlerde, fesat ve batıl arasında bir fark yoktur.

Bir ibadet fasit olunca, batıl olmuştur. Bazı kuralların bozulması veya yok olmasından dolayı ibadet, ibadet olmaktan çıkar. Nikâh bir nevi ibadettir. Nafileden üstündür. Beşeriyetin devamına, soyun temiz kanaldan akmasına, ahlakın yücelmesine vesile olur. Bu etkenlerden dolayı nikâha ibadet gözüyle bakılır...

Nikâh ibadet olduğu gibi, bir başka yönü ile muamelat dediğimiz, İslam Hukukunun bir parçasıdır. Örneğin nikâh; İcab ve kabul terimleri ile yapılır. Şahitler huzurunda cereyan eder. Belgelendirerek hüküm altına alınır. Mehirle tescil edilir. Bu özelliklerden dolayı nikâh, hem ibadet, hem de hukuki işlemleri kapsar.

Sahih nikâh; tüm kuralların uygulandığı nikâhtır. Akıllı ve buluş çağına girmiş tarafların nikâha mani olmayan şartlarla bir araya gelmesi ile yapılan nikâhtır.

Zorlama ile oluşan bir nikâhta, şartlar yerine gelmişse nikâh geçerlidir. Ancak taraflar arasında aşırı denksizlik varsa, bayan nikâhın feshedilmesini talep ederse, nikâh fesh olunur.

Nikâh ve Talak gibi hayati konularda, boş laf, şaka, oyun gibi ciddi olmayan davranışlar asla geçerli değildir.

Bu işin şakası bile ciddi neticeler doğurur. Bir heves-bir hayal-bir kırgınlık bir latife ile nikâh masasına oturmak, beraberinde hayati sonuçları da getirir.

Zoraki kısıyılan nikâhta da aynı durum benzerliği olabilir. İstek ve irade zayıflığı ile oluşan kararsızlık, zorlama ile nikâha dönülünce, artık geriye dönüş olmaz.

Zorlama, gelin ve damat dışında, üçüncü şahıslardan da gelebilir. Ancak çok ağır zorlama, can güvenliğini tehdit gibi suçu gerektiren baskı ile oluşan nikâh fasittir. Çünkü nikâhın şartlarından biri eksiktir.

Taraflar kendi aralarında süreli bir evlilik antlaşması yapsa, örneğin bir yıl için evliyiz, süre bitimi boşanma işlemi başlanacak dense, bu tür bir nikâh antlaşması fasittir.

Ancak yazılı ve sözlü bir beyan olmaksızın kalbi niyet nikâhı bozamaz. Nikâh, kurallar dâhilinde kısıyılmış, her şey normal olarak cereyan etmiştir. Ancak, erkeğin niyet bozukluğunu bilme imkânı söz konusu olamaz.

Nikâhta niyet'e itibar olunmaz.

Bir kimse yalnız gündüzleri beraber yaşamak şartı ile bir bayanla nikâh kıysa; nikâh geçerlidir. Nikâhta, süre asla söz konusu olmamalıdır.

Mut'a nikâhı, bir bayan ve erkeğin, kendi aralarında; gün ve para karşılığı antlaşma yaptığı süreli birlikteliktir. Bu tür birliktelik asla nikâh değildir.

Mut'a nikâhının haramlığı konusunda icma-ı ümmet vardır.

Mut'a nikâhının peygamberimiz s.a.v. tarafından haram kılındığına dair haberler mütevatirdir.

Nikâh; ibadetle eş değer olduğu için sadece şehvi dürtüler için meşru kılınmış basit bir muamele ve ortaklık değildir.

Kısa birliktelikler ulvi maksatlara alet edilemez.

Mümine olan bir Bayan, Müslüman olmayan bir erkekle evlenemez. Bu tarzda kısıyılan nikâh işlemi batıldır. Hatta Müslüman olmayan erkek daha sonra İslamiyeti kabul etse bile nikâh yine batıldır.

Bu konuda uygulanan yasak; Kur'an ve sünnetle sabittir.

Mümine bir bayan ancak mümin bir erkekle evlenebilir. Bu konuda dini bir siyaset ve toplumsal bütünlük amacı ön plandadır. Erkek bir kap, kadın bir su olarak düşünülürse; bayan erkek tarafının bünyesindeki oluşuma katkıda bulunacak, kabı dolduracaktır...

Yeni doğacak nesilde, anneden daha fazla babanın izleri genetik olarak çocukta belirginleştiğine göre, Allah korusun, iman etmiş, Müslime bir anneden, Müslüman olmayan bir nesil meydana gelme ihtimali önemlidir...

Diğer dinlerde bile; evlilikte din birlikteliğinin yanı sıra, mezhep birlikteliği bile şart koşulmuştur. Örneğin, Katolik bir kadın bir Ortodoks'la evlenemez.

NIKÂH'IN SIHHATİNİN ŞARTLARI

Bir nikâh işleminin temiz ve kurallara uygun olarak kıyılabilmesi için aşağıdaki şartlara uyulması gerekmektedir.

a) Evlenecek taraflarda, nikâha mani bir engel olmamalıdır. Örneğin; Nesep ve sütkardeşliği gibi.

b) Nikâhı kıyılacak her iki tarafın, akıllı, buluğ çağına gelmiş veya buluğ çağını aşmış artık temyiz sahibi olmuş reşit bireyler olmalıdır.

Evlenme ehliyeti, başkalarının iznine ihtiyaç duymadan evlenebilme olgunluğuna erişmedir. Zikredilen şartları taşımayan birey, derece olarak en yakınlarının velayeti ile evliliğe adım atar...

Akıllı ve buluğ çağını geçmiş bireylerin evliliği, birlikteliğin ciddiyetini anlam ve amacını kavrayabilecek, evlilik sonrası yükümlülük ve ödevleri kaldırabilecek yeteneğe sahip olmaktır.

Erkeğin meslek sahibi olup nafaka temininde güçlük çekmeyecek düzeyde olması, bayanın ev işleri ve çocuk bakımı konusunda zaafa düşmeyecek düzeyde bulunması önemlidir...

Osmanlı aile hukuk kararnamesi, temyiz sahibi bireyleri kızlar için 17 erkekler için 18 yaşını bitirmiş olarak sınıflandırmıştır. Günümüzde bu ortalama kızlar için 20 erkek için 22 olarak belirlenebilir.

Belirlenen yaşın altındaki evliliklerde, anne ve babanın yoksa yakın akrabaların izni ve haberi olması gerekir.

Buluğ çağına gelmemiş bireylerin evlilikleri konusunda, umumi bir izin söz konusu değildir. Ancak taraflar birbirleri ile sözlenebilir, yaş- ortam- meslek gibi zaruri etkenlerin tamamlanması ile evlilik gerçekleşebilir...

Akli melekesi yerinde olmayan bireyler ancak ailelerinin izne ve velayetleri altında evlendirilebilirler... Özellikle genetik olarak hastalığın bir sonraki nesile aktarımı ihtimali varsa bu tür şahısları evlendirmemek gerekir...

Mümeyyiz olmak demek, ortalama yirmi iki yaş ve üzeri olmak demektir.

Akıllı ve buluş çağına ermiş bireyler eğer mümeyyiz değillerse, tarafların velisinin bulunması şarttır.

Hanefi mezhebi velayeti, miras hukukundaki çizelge ile tespit etmiştir. Birinci derece, baba-babanın babası... İkinci derece ana baba bir erkek kardeşler... Üçüncü derece baba bir erkek kardeşler... Dördüncü derece amcalar... Erkek tarafından veli olabilecek herhangi bir şahıs yoksa anne, annanne, kızlar, dayılar, teyze ve halalar velayet konusunda yetkilidir.

Bunların hiçbirisi yoksa evlenecek bayanın velisi devlet başkanı veya onun vekilidir. Devlet başkanı kimsesizlerin hem anası hem babasıdır.

Kendisine velayet verilen şahıs bu yetkisini keyfi olarak kullanamaz. Adaleti bulmakla yükümlüdür. Velinin adaletsiz ve isabetsiz tercihlerine, bayan mahkeme nezdinde itirazda bulunabilir.

Velilerin evlilik aşamasındaki bayana teklif sunarken, bayan iradesini sözle beyan etmekten çekinebilir...

Evlenme konusunda düşüncesi sorulan genç bayan, evlenecek erkeği, alacağı mehri öğrendikten sonra susması, ağlaması, tebessüm etmesi, bu konuda olumlu düşüncesinin işareti sayılır.

Bakire olmayan bayana yapılan evlilik teklifinde düşüncesi açıkça istenir ve sözlü olarak müzakerelere katılır. Susması kabul anlamına gelmez.

Bir kaza neticesi bekâretini kaybeden bayan bakire sayılır. Zifaktan önce ayrılık veya ölüm hadisesi ile karşılaşan bayan, ikinci evlilik teklifinde de bakire muamelesi görür.

Gayri meşru ilişki neticesi bekâretini kaybeden kadının müstahak olduğu cezayı çekse veya çekmese bile dul muamelesi görür.

Bir bayanın evlilik çağı buluşa ermesi ile başlar. Bu konuda erken evlilik bazı avantajları beraberinde getirdiği için tavsiye edilmiştir.

Bir bayan eğitimini tamamlamış, kendisine hayırlı bir teklif gelmişse kabul etmesi, evlilik dışı cinsel maceralardan korunmak – erken çağda mutlu bir evlilik yapıp sıcak aile ortamı kurmak- neslin sağlıklı olarak çoğalması gibi ulvi neticeler sebebi ile erken evlilik İslam toplumunda ideal yaşam tarzı olarak düşünülmüştür.

Günümüzde hem kariyer hem evlilik düşüncesi evlenme çağını otuzlu yaşların sonuna doğru itmiştir. Yolun yarısı sayılabilecek yaş ortalaması yeni nesil için sağlıklı bir karar olarak düşünülemez.

c) Mümeyyiz olan taraflar, velileri bulunmaksızın evlendiklerinde, eğer resmi yetkili karşısında nikâh işleminin akdini kendi aralarında yapıyorlarsa nikah için öncelikli şart, şahitlerin bulunmasıdır.

d) Nikâh kıyılırken, süslü-kinayeli-dolambaçlı söz söyleniyorsa, taraflar ne dediğini bilmelidir. Nikâh işlemi konusunda bilinçli olmak gerekmektedir.

e) Nikâh kıyılırken tarafların onay ve olurlarını, birbirleri duymalıdır. Eğer duyulmama gibi fiziki bir engel oluşmuşsa nikâh geçersizdir.

f) Taraflardan biri, açıkça “evet” dememiş ise nikâh geçerli olmaz. Örneğin; nikâh masasında bayan; evlenmeyi kabul ediyorum ama bir araba isterim dese, damat

da, nikâh için evet araba için “hayır” diye karşılık verdiğinde, Nikâh geçerli olmaz.

Şartlı bir nikâha karşı taraf, o şarta cevap vermeden sükut etse, nikah geçerli olur.

g) Nikâh kıyılırken, akıllı, buluğ çağını geçmiş aynı zamanda şer’i vasıflara haiz iki şahit hazır olmalıdır. Şahitler, gelin ve damadın yakınlarından olabilir. Akid zamanında şahitlerin hazır olması, nikâhın önemine, yeni temeli atılan aile hayatının meşru bir ölçüde, kurulmasını ispatlamak içindir.

Evlilik esnasında, şahitlerin hazır bulunması şarttır. Şahitsiz gerçekleşen evlilik hüküm ifade etmez.

Şahitler en az iki şahıs olmalıdır. İkidenden fazla olmasının ayrıca fazileti vardır.

Şahitler Müslüman olmalıdır ve kıyılan nikâh konusunda belli bir fikir sahibi olmalıdır. Ayrıca dil birlikteliği önemlidir. Ne konuda şahitlik yapıldığı, neye şahadet edildiği anlaşılmalı olmalıdır.

Nikâh esnasında iki erkek şahit yoksa bir erkek iki bayan şahitle de nikâh kıyılabilir. Evlilik dört bayan huzurunda gerçekleşse nikâh muteber değildir.

Artık iş resmileşmiştir. Allah korusun “Bizim nikâhımız gökte kıyıldı...” gibi saçma bir ifade ile gizlice beraber olmak Zina suçu işlemektir. Şahitler bu gizli anlaşmayı deşifre etmek, tarafların artık karı-koca olduğunu ilan etmek için şarttır.

Nikâh şahitliği için en az iki erkek veya bir erkek, iki bayan gerekmektedir. Yalnızca bir erkeğin veya yalnızca iki veya daha fazla bayanın şahitliği geçerli değildir. Mutlaka bir erkek şahit nikah kıyılırken hazır olacaktır..

Şahitler İcab ve kabul iradelerini duyacak ve o anda Hazır olacaklardır. Ayrıca şahitler buldukları meclisin

nikâh meclisi olduğunu bilecektir. İki tarafın lisanını bilmeyen bir şahıs, şahit olarak kabul edilemez ve nikâh kıyılmış sayılmaz.

Nikâh törenine yetişemeyen taraflardan birinin gönderdiği; evlenmek istediğini beyan eden belge şahitler huzurunda okunur veya gönderilen vekil tarafların velisi zaruri durumu açıklayarak gelmeyen taraf adına nikahı kıyar.

h) Müstakbel karı-koca birbirlerini tanımalıdır. Nikâh esnasında taraflar, birbirlerini bilmeli, ana- baba- teyze- amca-dayı gibi akrabalar arası kaynaşma sağlanmalıdır. Nikâh esnasında taraflar; ana-baba kiminle akraba olduğu –kiminle evlendiği- eş dost kimlerdir, karşılıklı olarak bilinmelidir. Konu önemine binaen tekrar etmek gerekirse;

1) Şahitler Müslüman olmalıdır. Aynı zamanda adalet sahibi olması da gerekmektedir. Şahidin görme özürülü olması, şahitliğe engel değildir.

2) Nikâhın gizlice kıyılması, Peygamberimizin emri ile yasaklanmıştır. Dost edinme veya zina şüphesi, ancak ilişkilerin toplum tarafından bilinmesi, şahitlerin nikâhta hazır bulduklarını etrafına beyan etmeleri ile giderilir.

SAHİH NİKÂHIN HÜKÜMLERİ

Taraflar arasında güzel bir biçimde, kurallara uyulmuş olarak nikâh kıyıldıktan sonra tarafların üzerine bir kısım asli ve bireysel hükümler oluşur.

1) Nikâh kıyıldıktan sonra eşler artık bir bütündür. Bayan nikâh öncesi belirlenen mehrini peşin olarak almış ise, cinsel birliktelikten asla kaçamaz.

2) Bayanın şahsına ait menfaatleri artık eşini de ilgilendirir. Eşine verdiği mehir ve nafaka, artık erkek için üzerine düşen bir yükümlülüktür. Erkek ve bayan Kur'an'da nitelendiği gibi, parçalardan oluşan tek bir vücut olmuştur. Bu nedenle bayan, aynı zamanda bir başka erkekle evlenemez.

Böyle bir oluşum hayal edilse, neslin bozulup, nesep diye bir kavramın iptali, namus-ahlak gibi erdemlerin yok farz edilmesi gibi telafisi mümkün olmayan ferdi ve içtimai olumsuzluklar ortaya çıkar. Bu hayal bile asla caiz görülemez.

3) Bir bayan evlilik öncesi, mehir konusunda antlaşmaya varmış, miktar belirlenmişse, o miktara göre taraflar yükümlülüklerini yerine getirir. Evlilik öncesi herhangi bir Mehir konusu gündeme gelmemiş ise, evlilik sonrası, yakın çevre Gelin'lerine verilen mehir emsal alınır

.Ayrıca toplumda kabul görmüş ortalama mehir bedeli örnek alınarak, rakam tespit edilir ve kayda alınır.

4) Evlenen bir bayanın asgari geçim ve masrafları eşine aittir. Bayan ev idaresinin ekonomik sorumluluğunu üstlenmez.

5) Başlangıçta belirlenmiş ve evlilik öncesi peşin olarak ödenmesi kararlaştırılmış olan mehri alan bayan,

eşinin evinde yaşamakla yükümlüdür. Eşinin izni olmadan evinden ayrılamaz.

6) Evlilikle birlikte eşlerin birinci derece yakınları arasında, artık nikâhı haram olan bireyler ortaya çıkmış olur.

7) Nikâh kıyılması ile birlikte nesep sabit olur ve eşler arasında miras hukuku başlar. Aralarında cinsel temas olmasa bile durum değişmez.

FASİT NİKÂH

“ Aslen meşru, ancak vasıf itibari ile gayri meşru olan akit. “ diye kısaca tanımlanabilir. Evlilik için gerekli olan şartların bir veya bir kaçının yerine getirilmeden oluşturulan birliktelik fasit evlenmedir. Bu evlilikte şartlar eksik olduğu için, tarafların isteği ile eksiklik giderilir.

Fasit evlilik halinde tarafların evliliği devam etmeden ayrılmaları gerekir.

Bu tür evliliklerin hukuki geçerliliği yoktur. Bayan istediği mehir'i alamaz. Nesebin sabit olması, talak ve sihri hısımlık gibi kavramlar bu evlilikte tam oluşmuş sayılmaz.

Taraflar arasında şartlar oluşmadan vuku bulan birlikteliğe fasit nikah denir. Aslında taraflar arasında cinsel temas olmadıkça nikah hukuku geçerli olmaz.

Böyle bir nikahın asıl hükmü antlaşmadır

Maddeler halinde sıralanacak olursa;

1) Taraflar arasında, cinsel temas bulunsun veya bulunmasın, birbirlerinden antlaşma yolu ile ayrılmaları gerekir. Her biri karşılıklı görüşerek veya gıyaplarında anlaşarak ayrılırlar. Bir tarafın isteyerek ayrılık kararına diğer tarafın katılıp katılmaması şart değildir.

Taraflar arasında cinsel temas vuku bulmuş ise, iddet müddeti beklenerek ayrılık gerçekleştirilir.

Antlaşma yöntemi ile ayrılık olanaksız ise mahkeme ayrılmalarına karar verir. Meşru olmayan birleşmeye İslam hukuku müsaade etmez.

2) İki tarafın antlaşması, birbirlerini terk ettiklerine dair net beyanları ile geçerli olur.

3) Kendi aralarında oluşan nikâhı inkâr veya kısmi ayrılık ile antlaşma sağlanmış olmaz. Cinsel temas olsun veya olmasın taraflar bir araya gelip, velilerinin izin ver-

mediği, şahitlerin bulunmadığı sanal evlilikten kurtulmanın tek yolu, taraflardan birinin diğerini serbest bıraktığını açıkça beyan etmesi ile mümkün olur.

4) Tarafların rızası veya hâkimin hükmü ile oluşan ayrılık kararı talak sayılmaz. Cinsel temas yoksa iddet müddeti beklenilmez. Ancak cinsel temas vuku bulmuş ise bayan için mehir talebi gerekir ve emsal mehir kendisine verilir. Aynı zamanda bayan iddet bekler. Bu cinsel temas nedeniyle nesep ve hürmet-i müsahere (yakınların birbirleri ile evlenme yasağı) başlar ve sabit olur.

5) Fasit nikahta, baş başa yalnız kalma, şehvetle dokunma, öpme, cinsel birleşme hükmünde değildir. Sahih olan bir nikahta ise, baş başa kalma cinsel temas hükmündedir ve cinsel birliktelik olmadan ayrılık vaki olsa, boşanma nedeni ile nafaka -mehir ve iddet hukuku başlamış olur.

6) Fasit nikâhtan dolayı nafaka lazım değildir.

FASİT NİKÂH ÇEŞİTLERİ

1) Velinin izni olmadan yapılan evlenme:

Ortalama yaşı Türkiye şartlarında yirmi yaşın üzerinde olmayan bir bayan temyiz sahibi değildir ve tek başına, ailesinden habersiz evlenemez. Evlendiği takdirde velisinin mutlak izni gerekir. Veli bu evliliğe karşı çıkıyor ve istemiyorsa nikâh fasittir. Taraflar birbirlerine mirasçı olamazlar.

2) Birinci derecede veli varken, uzak akrabaların bilgisinde yapılan evlilik, rızası alınmadığı için birinci derece veliyi atlayıp ikinci ve üçüncü derecedeki velilerin izni ile nikâh kıyılmaz. Mutlak birinci derece velinin izni gerekir yoksa nikâh fasittir.

3) Yetkisi olmayan şahsın veli olması.

Herhangi bir arkadaşlık ve dostluktan öte akrabalık bulunmayan bir şahsın, velilerin muhalefetine rağmen yaptırdığı evlilik fasittir.

4) Vekilin yetkisini suiistimal etmesi.

5) Mehir konusunda kurallara uyulmaması.

Evlilik başlangıcında mehir tespiti gerekir. Mehir antlaşması yapılmayan bir evlilik, Maliki mezhebi dışındaki mezheplerimizde geçerli olup, boşanma ve ölüm gibi bazı olaylarda mahkeme mehri misil neyse tespitini yapıp ödeme ile birlikte boşanmaya izin verir.

Maliki Mezhebinde ise başlangıçta mehir antlaşması yapılmayan evlilik fasiddir hükmüne yer verilmiştir.

6) Bayan kendisine her konuda denk olmayan bir erkekle evlendiriliyorsa bayanın bu evliliğe itiraz hakkı vardır. Zorla evlilik gerçekleşmişse bayan mahkemeye müracaatla bu evliliği başlamadan fesh etme yetkisine sahiptir. Aynı hak erkek içinde geçerlidir.

7) Osmanlı aile hukuk kararnamesi, Hanefi fıkhının belirttiği görüş aksine, zorla yapılan evlilikleri fasit olarak hükme bağlamıştır. Ülkemizde kız kaçırma diye tabir edilen, zorla alım yöntemi, kızın rızası dışında oluşmuş ise nikâh fasittir...

BATIL NİKÂH

Evlilik sözleşmesinin asıl unsurları ile bunlara ait şartlardaki eksiklik, evliliğin batıl olması sonucunu doğurur.

Batıl nikâhlar hiçbir zaman nikâh hükmünde değildir. Fasit nikâh hukuku, batıl nikâh içinde geçerlidir.

Maddeler halinde belirtmek gerekirse;

1) Batıl bir nikâh ile meydana gelen cinsel temastan sonra, bayana mehir verilir.

Batıl nikâh ismi üzerinde olduğu gibi, nikâhın asla mümkün olamayacağı birleşmedir. Zoraki veya rıza ile de oluşması mümkündür.

Örnek verilecek olursa; eski kocasından henüz boşanmamış bir bayanın yeni bir evlilik yapması gibi...

Evlilik geçmişi gizlenerek veya bilinmeden bir bayanla oluşan batıl nikâh için, gasp-can güvenliği gibi cezai boyut dışında bayana ayrıca manevi tazminat ödenir.

2) Batıl nikâhta nesep sabit, iddet vacip olmaz. Bir anlamda batıl olan nikâh, zina ile eş değerde olduğu için nesep ve iddet hukuku oluşmaz.

3) Eşler zina sebebiyle had cezası ile cezalandırılmaz.

4) Ayrılan eşlerden her biri, tarafların usul ve furuu ile evlenemez.

Nikâh batıl olsa bile, eşlerin yakın akrabaları arasında evlenme engeli oluşur...

Diğer batıl nikâh ve evlenmeleri kısaca maddeler halinde sayılacak olursa;

a) Evlenmeleri yasak olan kan hısımlığı –sıhri hısımlık- süt hısımlığı ile oluşan bağdan dolayı birinci derecedeki yakınlarla evlilik.

b) Evli bir kadınla ikinci bir nikâh... Henüz boşanma aşamasında olup hukuken ayrılık gerçekleşmemiş bir bayanla yapılan evlilik zina ile eşdeğerdir. Niyet ve ifadelere bağlı olarak taraflara ceza tanzim edilir.

c) İddeti devam eden bayanla evlilik boşanma veya ölüm nedeniyle iddet müddetinin bitmesini bekleyen bayana açıkça evlilik teklifi bile yapılamaz. Süre bitmeden yapılan evlilik batıldır ve ceza gerektirir.

d) İki kız kardeşle evlenme; İslam Hukuku iki kardeşle aynı anda evlenmeyi yasaklamıştır. Ancak birinin vefatı ve boşanması neticesinde diğeri ile evlenilebilir.

e) Kendisine üç talak verilmiş olan eski eş ile aradan başka bir nikâh geçmeksizin yapılan evlilik

f) Müslüman bir erkeğin, putperest, ateist, agnostik, bir kadınla evlenmesi batıldır... Müslüman bir bayan ise bu engellere ilave olarak, ehli kitap sayılan gayri Müslim bir erkekle evlenemez...

Evlendikten yıllar sonra bile, taraflardan biri Müslüman olmadığını beyan etse veya başka bir inanç sistemini bağlı olacağını açıklasa, aralarındaki nikâh bağı düşer, evlilik batıl olur...

g) Beşinci evlilik... Hali hazırda dört bayanla evli olan bir erkek beşinci bayanla evlenemez.

h) Şahitsiz yapılan evlilikler...

Maddeler halinde zikredilen bu ve benzeri evlilikler batıldır. Tespiti halinde mahkeme derhal tarafları ayırır. Batıl evlenme hiçbir şekilde olumlu karşılanmayan mutlak iptali gereken bir muameledir.

Şüphe-gasp-zorlama gibi nedenler dışında akli başında olan insanların batıl nikâha teşebbüs etmesinin kar-

şılığı ceza ve tazminat dışında, bazı mezheplerimizde haddi zinayı gerektirir.

Batıl olarak tespit edilen evlilikler, birleşme olsun veya olmasın evliliğe ait hiçbir sonuç ve hüküm doğurmazlar...

ŞARTLI NİKÂH

Oluşumu, şarta bağlı olan nikâh sahih değildir. Örneğin bir erkek; “Baban razı olursa seninle evlendim” diye şahitler huzurunda nikâh kıyılmaya teşebbüs edilse, bu nikâh geçersizdir. Ancak nikâh meclisinde baba hazır olup, rızasını bildirirse nikâh sahih olur.

Bir erkek çetin hayat koşulları nedeniyle beraber olamadığı bayana mektup yazarak;

“Seninle evlenmek istiyorum, seni eşim olarak kabul ettim...” diye belge niteliğinde bir mektup gönderse;

Teklif karşı tarafa ulaşıp, şahitler huzurunda okunup, bayana evlilik teklifi konusu sorulsa, bayanda kabul etse, gıyaben nikâh işlemi yapılır ve bayanın velisi ve şahitlerin huzurunda nikâh kıyılır...

Bayan evlilik öncesi, ikinci bir evlilik yapma eğiliminde olan bir erkeğe;

“Eğer iki evlilik düşünürse nikâhın gerçekleşmeyeceği” şartını veya üzerine ikinci bir evlilik yapıp kuma getirdiği takdirde, boşanma hakkının kendisine verilme şartını isteyebilir.

Erkek bu şartı kabul ederse, ikinci kez evlenildiğinde mehir ve nafaka hukuku işleme girerek bayan kendi hür iradesi ile boşanabilir.

Bayan evlilik öncesi, müstakbel eşi ile gurbette yaşamamak şartı ile evlense, evlilik sonrası şarta uyulmadığında; Bayan yine mehir ve nafaka hakkı geçerli olarak kendi isteğiyle kocasından boşanabilir.

Evlilikten sonra aralarında miras hukuku geçersiz olmak üzere bir antlaşma yapılsa, bu şartla nikâh kıyıldığında, nikah geçerli, antlaşma geçersizdir.

Sürelî evlilik antlaşması yapılarak nikâh kıyılrsa, nikâh sahih, şart fasit olur.

Ancak bu istek bayandan gelse örneğin üç yıl sonra boşanma şartı belirtilse ve erkek'te bu şartı kabul etse, nikâh sahih, şart geçerli olur.

Nikâhta şartlı serbestlik geçerli değildir. Güzellik-ahlak-iş becerisi ve huyunu beğenirsem devam, beğenmezsem boşanırım gibi bir şart asla geçerli değildir.

Nikâh, gelecek bir gün vaadi ile de kıyılmaz. Örneğin, şu senenin, birinci ayı, onuncu günü benim uğurlu günüm o gün zifaf şartı ile nikâh kıyılım denemez...

NİKÂHIN SIFATI

Nikâhın şer'i sıfatı, şahıslara göre değişkenlik arz eder.

1) NİKÂH, şiddetli arzu ve istek halinde farzdır.

Evleneceği müstakbel eşinin mehrini ödeyebilecek ekonomik yeterliliğe erişmiş, evlenmediği zaman gayri meşru isteklere meyiletme ihtimali olabilecek yapıya sahip olanlar için nikâh, farz-ı ayın'dır.

Böyle bir Müslüman nikâhtan kaçınırsa günahkârdır.

2) NİKÂH, şiddetli arzu ve istek harici, normal sevir halinde devam eden bir yaşam söz konusu ise sünneti müekkede'dir.

Evlilik hukukunu bildiği halde, nefsinde, karşı cinse ciddi bir arzu hissetmeyen erkek, müekked sünnet olduğu için evlenerek sosyal yapıdaki yerini alır.

Bu konuda bazı fıkıhçılar evliliği farz-ı kifaye olarak tanımlamışlardır.

Toplumun büyük bir kısmı, evlilik müessesesine dahil oldukları için, nesil emniyeti konusunda bir tereddüt olmayacaktır.

Toplumun büyük bir bölümü, evlendiklerinden dolayı evlenmeyenler için farzıyyet kalkmış olacaktır.

3) NİKÂH; Evlilik hukukunu ihmal, müstakbel eşine zulüm edeceği, mehrini veremeyeceği, aile reisi olmayacağı konusunda ciddi şüphe ve endişe taşıyanlar için tahrimen mekruhtur.

Evlilik hukukunu ihlal, küçümseme, nafaka konusunda kayıtsızlık gibi aile ile ilgili kavramlarda menfi özellik taşıyan bir erkek için bu kötü sıfatlar silinene kadar evlenmek Haramdır.

Dinimiz şer'i emir ve yasakların uyulduğu bir toplumda; nesil emniyetine –üstün ahlaka bireylere önem vermiştir...

Toplum içinde, bireylerin birbirlerine şehevi bakışını haram kılmış, taciz'e karşı ciddi önlemler getirmiştir.

Toplum ahlakı ve selameti için, nikâhı kolaylaştırmış, aile hayatını teşvik etmiştir.

HANBELÎ hukukçuları, evliliği HAC ibadetinden daha öncelikli saymışlardır.

Kendisi ile evlenilecek bayanın; Dindar, doğurgan, bakire olması, aranacak önemli özelliklerden sayılmıştır...

Kadının ailesinin de dindarlık ve kanaatkârlıkla, bilinen ailelerden tercih edilmesi, mutlu bir yuva kurulması için arzu edilen ilk basamaklardır.

Tarafların birbirlerine yakışmaları, akrabadan olmayanlarla evlilik tercihi önemlidir...

Evlilikte, mutlu bir aile ortamı oluşturulduğunda, tek eşlilikle yetinilmesi tavsiye edilmiştir.

NIKÂHIN ŞER'İ HİKMETİ

Nikâhın dini bir emir olmasındaki hikmet, beşeriye-
tin bir ahenk ve neslin tertemiz devam etmesi içindir.

Bu nedenle bazı mezheplerimiz nikâhı; Namaz-
Oruç gibi farz olan ibadetler içine almışlardır.

Yeryüzünün kıyamete kadar bir nizam ve intizam
içinde bekası, nikâh ibadetine bağlıdır denilmiştir...

Beşeriyetin sona ereceği kıyamete kadar, insanlık
silsilesi ancak nikâh bağı ile devam edecektir.

Gayri meşru ilişkilerden oluşan bir insanlık düşü-
nüldüğünde; huzur, aile saadeti, neslin devamı gibi ulvi
kavramlardan söz edilemez.

Aksine, zulüm-kan-neslin yıkımı gibi beşeriyetin
manen çöküşünü hazırlayan etkenler, nikâhsız oluşumla-
rının sebebi sayılmıştır. Bu etkenlerden kısaca bahsetmek
gerekirse;

1) Gayri meşru ilişkiler, nesebin karışmasına soy
ağacının bozulmasına sebeptir. Gayri meşru ilişki neticesi
doğan günahsız çocuk, sevecen bir anne ve baba bulama-
yacaktır. Bunun neticesi olarak çocuklar eğitilemeyecek
ve zayii olacaktır. Nesiller kesik, insanlık âlemi ifsat ol-
ma tehlikesi içinde olacaktır.

2) Gayri meşru ilişkilerde; bayan, muhtemelen bir-
kaç erkekle olan münasebetinden dolayı, çocuğun babası
konusunda da ciddi problemler meydana gelecektir. So-
nucu dramla neticelenen olaylar meydana gelecektir.
DNA testleri bile, yıkılan yuvaları elden giden mutlu aile
ortamlarını geri getirmeyecektir.

3) Gayri meşru ilişki içinde olduğu bilinen bir ba-
yan, artık eski huylarından samimi bir biçimde vazgeçmiş
olsa bile, geçmişteki birden fazla ilişki, mutlu bir aile ha-
yatı oluşturmaya engel olacaktır.

4) Gayri meşru ilişkiler hoş karşılansaydı, hiçbir
bayanın, bir erkeğe aidiyeti kalmazdı. O zaman insanlık,
hayvanlarla eş değerde olurdu...

Hâlbuki insana verilen akıl ve iz'an sayesinde diğer
canlılardan ayrılmış, iffet ve namus kavramı hangisinde
olursa olsun fazilet sayılmıştır.

5) Gayri meşru ilişki bir felakettir. Özellikle bayan-
lar, erkeklerin cinsel tatmin aracı değildir. Bu latif cinsin,
kendisine özgü bir takım görevi ve hakları vardır. Bu
haklar ancak birer aile teşekkülü ile oluşur.

6) Gayri meşru ilişkiler, tarafların toplum önünde
ahlaki düzeyinin düşük olduğuna işaret eder.

Kur'an zina eden erkeği, zina eden kadına; Bakir
erkeği, bakire kadına eş ve müstahak olduğuna işaret et-
mektedir.

Nikâh, NEBEVÎ bir sünnettir. Bazı durumlarda Na-
file ibadetten daha üstündür. Peygamberimiz s.a.v.;

“Ey Ümmetim! Evlenip çoğalımız. Çünkü ben, kı-
yamet gününde, sizin diğer ümmetlere karşı çokluğunuz-
dan dolayı iftihar edeceğim” buyurmuşlardır.

NİKÂHTA VELAYET

Nikâhta velayet geçerlidir. Müstakbel gelin ve damat, velayet altında olabilirler.

Evlilik için son sözü; yakın akraba, yoksa vekil hukukçu, vekil muhasip gibi tam yetkiye haiz olan şahıslar, Birinci derece yakını olmayan ve yaşı itibarı ile bir yöneticiye ihtiyaç duyan, evlenecek birey adına son sözü söyler. Bu şahıslara veli denir.

Nikâhta velayet yetkisine sahip olanlar şunlardır:

1) Bu kısım öncelikle aynı nesilden gelen oğullar, oğlunun oğlu...(furuu) Babalar, babanın babası... (usul) Ana-baba bir erkek kardeşler veya baba bir erkek kardeşler, amcalar, dayılar, hala ve teyzeler, amcakızları, hala-teyze kızları... Bu kısma, velayeti hassa denir.

Aynı zamanda, sayılan bu şahıslar, mirasla birbirlerinden hak sahipleridirler...

2) Yukarıda sayılan yakınları bulunmayan bir şahsın velisi, İslam Devlet başkanıdır... Devlet başkanı adına tayin edilen Hâkimler veya görevli memurlarıdır.

3) Nikâh kıyılırken, velayetin derecesine bakılır. Nikâh esnasında birinci derecede veli bulunur ise, ikinci ve üçüncü derecelere bakılmaz. Yetki birinci derecedendir. Örneğin, baba varken, oğul veli olamaz.

Velayet iki kısımda incelenir:

a) Zorunlu velayeti gerekenler: Çocukluk çağından kurtulmamış, akli melekesi tam oturmamış, psikiyatrik sorunu olan bireyler için velayet zorunludur.

Yaş sınırı ortalama 22 yaşına dayanmamış (temyiz sahibi olmamış) bir bayan, evlilik teklifini velileri kanalı ile alır, velileri ile bu teklifi inceler.

Teklifin kabulü ve nikâhın kıyılması esnasında birinci öncelik kidedir...

Velilerin en kıdemlisi nikâh izni verir.

Bir bayanın kendisine yapılan evlilik teklifinde, velisinin vereceği karara ses çıkarmaması, sükûtu rızadır. Susma-gülümseme-sessizce gözyaşı rıza anlamına gelir.

Yakın akrabaları bulunduğu halde, akrabanın haberi olmadan, tanıdık vasıtası ile evlendirilen bayanın bu evliliğe ses çıkarmaması rıza sayılmaz. Ses çıkarmaması veya evlenerek ekonomik rahatlığa erme düşüncesi ile gülmek tebrikleri kabul etmek gibi davranışlar birinci derece akrabanın onayı olmaksızın rıza meydana gelmez.

Dul bayanın, ikinci evlilik için yapılan girişimde sükût etmesi rıza anlamına gelmez. Mutlaka teklifle ilgili görüş gerekir. Evlilik tecrübesi utanmasını gerektirmeyecek olduğundan karşılıklı karar verme yöntemi ile sonuca ulaşılır.

Temyiz sahibi, artık tam bir akıl ehliyetine sahip bayan için evlenme yaşı 22-24 gibi düşünülecek olursa, kendi malında nasıl dilediği gibi tasarruf yetkisine sahipse, velayet gerekmezken kendi hür iradesi ile evlilik yapabilir. Ailesinin izni olmaksızın nikâhlanıp evlenebilir.

Temyiz çağına gelmiş bayan hayrını ve şerrini ayıracak düzeye gelmiş demektir. Ancak ana-baba ve diğer aile fertlerine, bu girişimi bildirmek onların rızasını almak bir fazilettir.

Fitrat gereği bayanlar nazik, duygusal ve şefkatli olduklarından dolayı, erkekler kadar, hayatın sert koşulları altında acı tecrübeler ile karşılaşmamıştır.

Düğünden sonraki yıllarda, yaşamın huzurlu bir ortamda geçmesi için, aileden evlilik izni almak, tecrübeden istifade etmek, mutlu bir evliliğin ilk basamakları sayılır...

Mümeyyiz Bayan, İzin alabileceği veya istişare edeceği birinci derecede akrabası olmadığı zaman;

Evlilik sözleşmesinde Mehir konusunda aldanmadığı emsal bir Mehirle, kendi sosyal konumuna denk bir damat adayı bulduğu takdirde, bu evliliğe hiçbir kimse itiraz edemez.

Ancak, birinci derece akraba bulunup mehir ve denklik konularında, eksiklik-eşitsizlik varsa buna rağmen nikâh kıyılmış ise nikâh sahih olmakla birlikte, velisinin İtiraz hakkı vardır.

Konu sadece Mehrin emsalinden az olduğu problemi ise durum müstakbel damada aktarılır emsal mehir talep edilir. Kabul ederse nikâh kıyılabilir.

Kabul etmezse, bayanın yakın akrabası Hâkim'e müracaat ederek konunun incelenmesini, mehir yükseltilmezse nikâhın feshini talep edebilir.

Nikâhın fesih talebi, hamilelik ortaya çıktığında artık söz konusu olamaz... Mehir ve denklik artık çocuk söz konusu olunca problem olmaktan çıkar.

Muhtelif tehlikelerden korunmak için, araştırma ve soruşturma yapıp bir hükme ulaşacak velisi bulunmayan bayan;

Hâkim'e müracaat ederek evleneceği şahsın kendisine uygun olup olmadığını araştırılmasını ve kendisine nikah için izin verilmesini talep etme hakkına sahiptir.

Hâkim bu talep üzerine incelemede bulunur. Müspet ve menfi kararını bildirir.

Hanefî mezhebi, birey özgürlüğüne kısıtlama gelmemesi için, artık gençlik çağının bitip olgunluk çağına gelmiş bir bireyin kendi hür iradesi ile alacağı karara saygı duymaktadır.

Ancak evlilik sadece iki kişiyi değil bir nesli ilgilendirdiği için olası boşanmalarda özellikle bayanın, ruhsal çöküntü içine girebilme ihtimalini düşünerek;

Hanbelî-Maliki ile Şafii mezheplerimiz velinin izni olmaksızın nikâh olmayacağını açıkça beyan etmişlerdir.

Velisi olmayan bireyin velisi İslam Devlet Başkanı'nı temsil eden memurlarıdır. Belirtildiği gibi, müracaat halinde, araştırmak ve evlilik müessesesini işletmekle yükümlüdür.

NİKÂHTA VEKÂLET

Nikâhta vekâlet mümkündür. Vekilin İcab ve kabulü ile nikâh kıyılabilir. Vekil, akil-mümeyyiz ve muktedir olmalıdır.

Baliğ ve erkek olması şart değildir. Buluğa ermek üzere olan mümeyyiz erkek çocuk vekil olabilir.

Vekil, nikâh koşullarında eksiklik varsa, örneğin mehir, emsallerinden az ise, düzenleme yapabilir. Müvekkile'sinin lehine olan muhalefet nikâh'a zarar vermez. Ancak vekil geline denk olmayan biri ile müvekkilesini nikâhlayamaz.

Mektup, yazılı teklif veya aracı-elçi gibi şahıslarla nikâh teklifi yapılabilir.

Teklif kadına ulaştığında şahitler huzurunda dile getirilir. Yazılı veya şifahi olan evlilik teklifine kadın sıcak bakıp, büyükleri de onay verirlerse nikâh geçerli olur.

Bu teklif tek bir mecliste olmalıdır. Bayan teklifi aldığı anda Hayır derse, aynı teklif başka zaman ve mekânda geçerli olmaz.

Aynı zamanda vekâlet kendisine verilmeden araya giren araçların nikâh girişimi batıldır. Bu tür şahıslara takılan isim "Fuzuli" dir. Fuzuli'nin rıza olmaksızın yaptığı her girişim batıldır.

NİKÂH'TA DENKLİK

Yeni oluşacak yuvada, taraflar arasında denklik olması o yuvanın huzur ve saadeti için gereklidir. Nikâhta denklik erkekte aranır.

Bir bayana talip olan erkek araştırılır. Erkek, istenilen bayanın, ekonomik konumuna uygun hatta biraz daha üst seviyede ise; talep edenlere olumlu cevap verilebilir.

Denklik altı yerde aranır:

1) Nesep'te aranır: Nesepçe aşağı bir mertebede olan bir erkek, şerif ve asil olan bir bayana denk olamaz.

2) İslamiyet'te aranır. Müslüman bir bayana evlilik teklifi sunan erkek, Müslüman olmalıdır. Kendisi ile birlikte ailesi ve geçmiş nesli de Müslüman olması tercih sebebidir.

Sadece kendisi Müslüman olmuş erkek, geçmişinden İslam'la gelen nesle sahip bir bayana denk değildir. Ecdadı ile İslam neslini devam ettiren erkekle, yine ecdadı ile İslam neslini devam ettiren bayan, birbirlerine denktir.

3) Dindarlıkta aranır: Allah korkusunun ağır bastığı, öğrendiği ile yaşayan, güzel huy ve ibadeti ile tanınan, yüksek ahlaklı bay ve bayanı bulmak, onunla evlenmek, mutlu bir yaşam için aranan temel şartlardandır.

Bir kadın, eşinin asaletinin düşük olmasından ziyade, günahkâr olmasından dolayı üzülür ve utanır. Bu nedenle, günahkâr bir şahıs; dindar bir bayana denk olamaz.

Dindar, ilim adamı, yüksek ahlakı sahip, sanat erbabı erkekler, tıpkı kendileri gibi beşeri derecesi yüksek hanımlara denktirler. Bu denklik şu atasözü ile meşhurlaştırılmıştır.

"Hasib olan erkek, nasib olan kadına eştir."

4) Mali konularda aranır: Bundan maksat bayanın mehrini ödeyebilme gücü ve günlük geçimini temin konusunda sıkıntısız bir ekonomik güce sahip olması demektir...

Mehir ve günlük nafaka teminine muktedir olmayan erkek, hiçbir bayana denk olamaz.

Mehir, bayanın hakkı olduğu için bu meblağı ödemeye erkeğin kudreti olmalıdır.

Aynı zamanda evliliğin devamı, mutlu bir yuva oluşumu için, asgari de olsa bir ekonomik yapıya, ihtiyaç vardır.

Her iki gücü kendinde gören erkek, büyük bir servete sahip bir kadına bile talip olabilir...

5) İş sahibi olması: Sanat-ticaret-memuriyet ziraat gibi bir meslek dalında çalışıp, geçimini teminde, sıkıntı çekmemek, bir erkekte aranacak önemli özelliklerden biridir.

Erkek tarafının meslek dalı ile bayan tarafının meslek dalının örtüşmesi de aranan özelliklerdendir.

Bir alanda esnaf aile ile kendi sınıfından, memur aile, yine kendi meslek alanından evlilik için tercih yaptığında aralarında yaşam ve tarz uyumsuzluğu olmaz ve mutlu bir yuva tesis edilir.

Şehirli olmak-geç-yakışıklı olmak gibi vasıflarda denklik aranmaz.

Taraflar arasında denklik aranmasının tek nedeni; huzurlu bir aile ortamının kurulmasından ibarettir.

Örneğin, dindar bir erkek, dini duyarlılığı az olan bir bayanla evlense, zaman içinde taraflar uyum gösteremezse, bu aile nasıl huzurlu olabilir...

Bu nedenle başlangıç tercihleri hayati önem arz etmektedir.

Gelin ve damat arasındaki denklik, nişan ve nikâh öncesi aranır. Nikâhtan sonra denkliğin kaybolması nikâha zarar vermez. Örneğin; nikâh öncesi ekonomik durumu iyi olan müstakbel damat, nikâh sonrası iflas noktasına gelse, nikâh fesh edilemez.

Nikâh öncesi taraflar arasında, denklik olmadığında, birinci derece akrabaların itiraz hakkı vardır.

Temyiz sahibi bir bayan, akrabalarının izni ve haberi olmadan nikâhlansa, nikâh sonrası tarafların birbirlerine denk olmadığı ve evlilik müessesesinin devamının ciddi zorluklar içerdiği tespit edilse;

Bayan, bizzat kendisinin arzu ve iradesi ile bu evliliği istediği için, nikâhın feshini talep edemez.

Ancak ailesi, fesih talebinde bulunma yetkisine sahiptir.

Bir erkek, evlilik öncesi kendisini tanıtırken, nesil ve ekonomik durum konusunda, abartıya gitmiş olsa, evlilik sonrası, anlatılanlar gerçek çıkmasa, denklik bozulan derecede sınıfsal farklılıklar ortaya çıksa, işin başlangıcında gelin ve ailesinin nikâhı bozma muhayyerliği vardır.

6) Taraflar arasında yaş konusunda ciddi bir tezat bulunamaz.

Hukukçular bu konuda eşler arasında ciddi yaş problemi varsa bu denkliği bozar görüşündedir.

Şafii müellifler erkekle bayan arasında yaşça denklik aranması görüşündedirler. Eşler arasında ortalama 20 yaş gibi bir aralık azami farklılık olarak benimsenmiştir.

20 yaştan fazla bir aralıkla, evlilik hâkim kararı ile gerçekleşir ve hâkim yaşça küçük olanın gönüllülük esasına ve bu tür evlilikten doğacak menfaatin, bayanın lehine olup olmadığına göre karar verir.

EVLİLİKTE DENKLİK ŞART MI?

Hanefi--Şafii--Maliki mezhep imamları, evlilikte denkliğin gerekli olduğunu bu nedenle nikâhın lüzumunun ve sıhhatinin bir şartı olduğunu beyan etmişlerdir.

İbn-i Hazm, bu konuda şöyle der:

“Müminler kardeşirler... Soy ve ekonomik anlamda en altta olan bir mümin erkek, devlet başkanının kızına talip olabilir, bu haram olmaz...”

Ancak zina etmemiş bir erkek, başka bir erkekle hiçbir teması olmamış faziletli ve dindar bir bayana denktir. Zina şüphesi bulunan ve erkeklerle teması bilinen bir bayan, kendisine denk olan bir başka erkekle evlenmelidir.”

Peygamber Efendimiz (sav); Denklik konusunda tizlik gösterilmesini emretmişlerdir.

Nikâhtan beklenen netice mutlu bir aile yuvası olduğuna göre, taraflar arasındaki eşitsizlik, huzur ortamını bozabilir.

Evlilikte eşler arasında; teklifsiz konuşma, şakalaşma, sözlü atışma, birbirlerine mizahi bir üslupla imtihan etme gibi, hayatın tatlı cilveleri cereyan ettiğinde, taraflar denk olmalıdır ki, birbirlerine tahammül edebilsinler.

Nikâh tarafları bağlayan bir örgü ve yumak gibidir...

Zihinsel farklılık olmadığında taraflar arasında; eğitim-yetişme-dindarlık-tutumluluk ve benzeri güzel hasletlerdeki beraberlik yuvayı daha da sıcak kılar. Ömür boyu mutluluk eksik olmaz.

Denklik konusunda öncelik, uhrevi faziletlerdir.

NİKÂHI HARAM OLAN KADINLAR

Bazı erkek ve bayanlar arasında nikâh; süreli ve ebedi olarak haram olur... Nikâhi ebedi olarak haram olan bireyleri üç ana bölümde inceleyebiliriz.

- Neseb yakınlığı, kan bağı, (Karabeti Nesebiye)
- Sütkardeşliği (Reza)
- Kız alınan ailenin yakın bireyleri (Sihriyet)

NESEB YAKINLIĞI:

Neseb nedeniyle yakınlık nikâha manidir. Bunlar;

- 1) ANNELER: Erkeğin kendi annesi, anneannesi, babaannesi, tüm öz ve üvey anneler.
- 2) KIZLAR: Erkeğin kendi kızı, kızının veya oğlunun kızları, onların kızları, torunları...
- 3) KIZKARDEŞLER: Anne baba bir, Anne bir baba ayrı veya Baba bir anne ayrı, olan tüm kız kardeşler...
- 4) HALALAR: Baba ve Dedelerin, öz veya üvey kız kardeşleri, Babanın halası veya annenin halası...
- 5) TEYZELER: Erkeğin annesinin kız kardeşi, annesinin teyzesi, baba ve dedenin teyzesi..
- 6) KARDEŞ KIZLARI: Erkeğin, Anne, baba veya sadece Baba ve anneleri bir olan kardeş kızları ve onların çocukları...
- 7) KIZKARDEŞ'İN KIZLARI: Kız kardeşin kızları... Öz veya üvey fark etmeksizin ebedi haramdırlar...

Hala ve teyze kızları veya torunları ile evlilik yapmakta bir sakınca yoktur... Yukarıda zikredilen yedi sınıf yakın akraba ile evlilik kesinlikle haramdır... Dinin egemen

olmadığı ladini bir toplumda bile bu tür evliliklerin sakıncalı ve gereksiz olduğuna dair görüş birliği vardır...

Bu dört sınıf bir erkeğe ebedi haramdır. Hala ve teyze kızları veya torunları ile evlenmekte bir yasak yoktur.

Dört sınıf olarak belirlenen akrabalarla evlilik dinen Haram olduğu gibi dinin egemen olmadığı ladini bir toplumda bile bu tür bir evlilik tamamen saçma ve uyduruk olduğu konusunda görüş birliği vardır.

SÜTKARDEŞLİĞİ:

Bir kadının sütünün belli bir zaman diliminde, bir çocuğun midesine sütün gitmesi neticesi oluşan kardeşliktir.

Sütünü emzirten bayanın öz çocuğu ile süt emen yabancı çocuk artık kardeşlerdir. Birbirleri ile evlenemezler.

Süt emen çocuk doğumdan itibaren 30 ayı geçene kadar hüküm böyledir. Otuz ayı aşmış veya üç-beş yaşına gelmiş bir çocuk herhangi bir bayandan süt emse; sütkardeşliği oluşmaz.

Aralarında süt bulunan bireyler kardeş hükmündedir. Nikâh söz konusu olamaz.

Sütkardeşliği ancak nikâh'ın haramlığı ile söz konusudur. Miras-Neseb-Nafaka gibi konularda hüküm sabit olmaz.

Nikâhları haram olduğu açıklanan, dört sınıf, sütkardeşliği içinde geçerlidir.

Süt Ana-Süt Baba
Süt Hala ve Teyze

Sütkardeş çocukları ve torunlar ebedi olarak haramdır.

Bu konuda tek ölçü süt emmektir.

İki kardeşten biri emzirilse, süt emmeyen diğer kardeş için haramlık söz konusu olamaz.

Sütkardeşliği; zaman ve mekân değişimi veya ihtilafı ile ortadan kalkmaz. Örneğin, emzirdiği çocukları, yıllar sonra itiraf eden bir kadın için bu konuda itiraf tam ise taraflar arasında sütkardeşliği başlar.

Sütkardeşliği ile hürmeti müsahere sabit olur. Örneğin; bir bayan, süt kızının boşanmış kocası ile evlenemez.

Şüphe ile sütkardeşliği oluşmaz.

Sütanalığın sabitleşmesi delil ve kesin itiraf ile sabit olur.

Geçmişte bilinmeyip, sonradan sütkardeşi oldukları tespit edilen karı-koca, evliliğe devam edemezler. Boşanmaları gerekir.

Ancak bu ciddi dramda; kesin delil-şeksiz ve şüphesiz şahitler eşliğinde itiraf şarttır.

Herhangi bir neden veya geçimsizlikten dolayı, aile bağları bozulsun diye kasten herhangi bir şahsın, evli bir erkeğe veya evli bir bayana sütkardeşliği iddiasında bulunmasına itibar olunmaz.

Evlilik müessesesinin sütkardeşliği nedeniyle iptali, İslam Hukukunda ancak hâkim kararı ile sonuçlandırılır.

SÜTKARDEŞLER ARASINDAKİ EVLİLİK YASAĞININ HİKMETİ NEDİR?

Bilindiği gibi insanoğlu, tüm yaratılmışların içinde en şerefli olanıdır. (Eşref-i mahlûkat). Bu nedenle insan şahsiyeti çok büyük bir değere sahiptir. İnsan sütü de bu değerler arasındadır.

İslam Hukukunda sütkardeşliği meselesine büyük değer verilmiş, sütkardeşliği ile bireyler arasında, birinci dereceden bir bağ tesis edilmiştir.

Bir çocuğu doğuran anne, nasıl müşfik bir eda ile çocuğun tüm bakımlarını üşenmeden yerine getiriyorsa, sütannede aynı duyarlılıkla anne vekili olarak çocuğa özen göstererek büyümesine yardımcı olmaktadır.

Bu nedenle aralarında parça-bütün ilişkisi doğmuş olmaktadır...

Modern çağda moda haline gelen mama ile büyüyen nesil belki, doğal sütle beslenme alışkanlığı kazanabilir...

Çocuk sahibi nitelikli bayanların, verimli, çocuğunu düşünmeden, rahat çalışacağı bir ortam düşünüldüğünde, doğumdan belli bir yaş aralığına kadar, profesyonel sütannelik kurumu ihdas edilebilir...

Bakıcı çocuğu ile sütkardeşliği ilişkisi her dönemde geçerliliğini koruyacaktır.

Ucuz iş gücü, muhtemelen çocuğun sütanne vasıtasıyla doğal beslenme yöntemini güncelleştirecektir...

Bu nedenle günümüzde mevcut olmayan sütannelik kurumu geçmişte olduğu gibi gelecekte de bir sektör haline gelebilir.

Sütkardeşlerin evlenemeyeceği, Kur'an ve sünnetle sabittir. Bu nedenle tüm müçtehitler haramlık konusunda ittifak etmişlerdir.

1) SIHRIYYET:

Evlilik sonrası oluşan akrabalığa sıhriyet denir. Akrabalık nedeni ile birbirleri ile evlenmeleri ebediyen yasak olan bireyler dört kısımdır.

a) Üvey anne; Üvey babaanne, anneanne... Ebedi haramdır.

b) Gelinler; Evlat ve torunların eşleri, boşanmış veya dul kalmış olsalar dahi ebedi haramdır.

c) Kayınvalide; Eşler boşanmış olsa bile, eşler arasında cinsel birleşme olsun veya olmasın tarafların kayınvalide kayınpederleri ebedi haramdır.

d) Üvey kızlar; Yeni eşinin yanında getirdiği kızları, torunları ile nikâh haramdır. Bu kızların kendisi ile oturup oturmaması fark etmez.

Ancak henüz baş başa kalmadan, birbirlerine dokunmadan vefat eden veya boşanan bayanla, sıhriyet oluşmadığı için bayanın çocukları ile haramlık söz konusu olmaz.

Nikâh sonrası üvey kızı ile herhangi bir zaman dilimi içinde erkeğin, şehvetle dokunması, öpmesi veya bu konuda ileri gitmesi, kendi eşi ile olan nikâhın feshi'ne sebeptir. Hâkim eşleri birbirinden ayırır.

Aralarında sıhriyet oluşan şahısların birbirlerine haram olması, Kur'an-sünnet ve icma ile sabittir. Bu konudaki şer'i hikmet şöyle sıralanabilir.

1) Evladın ana babasına karşı, son derece hürmetkâr olması farzdır. Üvey anne-kayınvalide, ana baba ile eş değerde olduğu için herhangi bir şahıs, eşinden boşandıktan sonra, yıllar geçse bile, öz veya üvey kayınvalidesi ile asla evlenemez.

2) Kızının vefatı veya boşanması neticesi bir kayınvalide nasıl eski damadı ile evlenebilir? Bu tür ters ilişkilere giren Mel'undur.

3) Nikâhtan sonra oluşan akrabalık bağı ile bazı şahısların birbirlerine ebedi haram olması nimettir.

Akrabalık ilişkilerinde yakınlık ve samimiyet evlilik müessesesini güçlendirecek ve taraflar birbirlerine alıcı gözle değil, kardeşlik ilişkisi ve hukuku içinde bakacaktır...

NİKÂHI SÜRELİ OLARAK HARAM OLANLAR

Taraflar arasında önceden helal olan ilişkiler, aşağıda sıralayacağımız özürler nedeniyle sonradan haram olmuştur. Bunlar yedi ana başlık altında toplanır:

- 1- Zina ile başlayan haramlık...
- 2- Hakkul gayr.
- 3- Haram olanları bir nikahta birleştirme...
- 4- Şirk...
- 5- Lian...
- 6- Mülk...
- 7- Üç talak meydana gelmesi...

ZİNA İLE BAŞLAYAN HARAMLIK

Nikâhın sözlük anlamı; cinsel birleşme olduğu için bu işlemle birlikte bazı yasaklar yürürlüğe girer. Hürmet-i müsahere bu yasağın başıdır. Haram yoldan dahi temas vaki olduğunda akrabalık hukuku başlar. Örneğin; Allah korusun annesi ile zina eden bir şahıs o kadının kızı ile nikâhlanamaz.

Zina neticesi hürmet-i müsaherenin başlaması bir ödül değil, tersine ebedi bir cezadır.

Zani işlediği suç sebebiyle, zina ettiği bayanın birinci derece yakın akrabaları ile pişman olsa bile evlenemez. Katil kişinin mirastan mahrum olduğu gibi...

HAKKUL GAYR

Nikâhlanmış bireyler artık yeni bir hayata başlamış, aile bağının güçlenmesi ve bir müessese oluşumu için gayret gösterirken herhangi bir şahıs, nikâhlı bayana göz koyamaz. Taraflar arasında nikâh bağı bozulmadan araları açık olsa hatta ayrı yaşasalar bile nikâh üstüne nikâh asla olamaz.

Boşanmış veya eşi vefat etmiş bayanın; bekleme süresi olarak belirlenen takvimden önce de evlenilmesi yasaktır. (İddet müddeti)

Boşanma işlemi iddet müddeti tamamlanınca taraflar serbest kaldıkları için istedikleri gibi hareket ederler. Bir başkasından hamile olan bayan, doğum ve doğum sonrası iddet müddeti beklemekle yükümlüdür.

Zinadan dolayı hamile kalmış bayan iddet beklemesizin, çocuğun babası ile evlenebilir.

Hamile olmayan bir zaniye,(zina yapan bayan) eğer bir başkası ile evlenecekse iddet beklemesi gerekir. Zaniyenin iddeti, bir hayz görmesi ve hamile olmadığına anlaşılmasıdır.

Bir bayan aynı anda iki erkekle beraber olamaz. Bu en büyük suçtur. Ciddi söylenti ve ağır isnat varsa nikah düşer. Bayan yasal evliliğini bitirmiş olur. İspat edildiğinde ise Zina cezası sabitleşir.

Bir erkek aynı anda bir birbirlerinin mahremi iki bayanla evlenemez. Bu ölçü Kur'an ve sünnetle sabittir. Örneğin, iki kız kardeşle beraber olamaz. İspatı halinde nikah düşer, zina cezası uygulanır...

Dört bayanla evli olan erkek, beşinci ile evlenemez. Bu tür bir densizlik yapan bir erkek, diğer nikahlı eşlerinin de, nikahlarının fesh olmasına sebep olur... Nikâhın feshini basit bir işlemmiş gibi görmemek gerekir... Mehir---nafaka---tazminat---velayet gibi çok önemli hukuki yaptırımlar fesihle beraber başlayacağı için bu tür bir evliliği düşünmek İslam devletinin hükümlerine aykırıdır... Bu tür evlilikler İslam devletinin hükümlerine aykırıdır... Bu tür evlilikler İslam devletinin hükümlerine aykırıdır...

ŞİRK SEBEBİ İLE NİKÂH YASAĞI

Şirk sebebi ile nikâh haramdır. Müslümanların ehl-i kitaptan olmayan, puta tapan, Buda, Konfiçyus öğretilerine inanan, doğaya tapan, Zerdüş vb. olan bir kadınla evlenilmesi haramdır. Ancak Müslüman olduğunda nikâh geçerlidir.

Müslüman olduğu halde, bir nedenle Din'den çıktığını ilan eden, İslamiyet ile herhangi bir bağının kalmadığını beyan eden mürtet (İslam la ilişkisi kopmuş, dini ret eden.) bayanla da hiçbir şekilde evlenilemez. Evli erkek için devam eden nikâh fesh hükmündedir.

Aynı şekilde evlilik hayatı içinde belli bir dönem sonra erkek; hiçbir dine inanmadığını hatta yaratıcı konusunda şüpheleri bulunduğunu ilan etse o evlilik fesh olmuş demektir. Müslüman bayan, mürted erkekle evliliğini devam ettiremez.

Müslüman olmayan ehli kitap karı koca, zaman içinde, Bayan, İslamiyeti tercih edip Müslüman olsa, kitabi veya müşrik erkeğe Müslüman olması teklif edilir. Bu konuda erkek görüş değiştirmiyorsa yeni Müslüman olmuş bayan, Müslüman olmayan eşi ile birlikteliğe devam edemez nikah fesh olur.

Müslüman erkekler, ehli kitap olan bayanlarla evlenebilirler. Zaruret olmadıkça evlenilmemesi tavsiye edilmiştir.

Ehl-i Kitap bayan, evlilik içinde hiçbir dine inanmadığını beyan etse; Nikâh düşer.

Bilindiği gibi, müşrikler; hakiki bir dinden mahrum veya hakiki bir dinin, bazı hükümlerini taşıyan muharref bir dine mensup değillerdir.

Bu kesim şirklerini daha da ileri götürerek Tanrı tanımaz hale gelmiş, hiçbir kutsala inanmadıklarını beyan

etmişlerdir. Veya tersi bir kabul ile birden çok Tanrılara ilahlık vasfı vermişlerdir. Ateist-Deist-Müşrik-Agnostik olan bir bayanla bir Müslüman erkek evlenemez. Evlilik hukuku geçersizdir.

Daha önce belirtildiği gibi evlenirken Müslüman olan ancak yaşamı içinde, imansızlığı tercih edip, din ile bağlarını kesen evli bireylerin nikâhları fesh olmuş olur.

Kitap ehli bayanların durumu ise tahrif edilmiş bir semavi dine inanmış olduklarından dolayı müşriklere nispeten, hakiki bir dini kabul etmeleri daha kolay olabilir...

. Müslüman kocasının dinine saygıda kusur etmesi daha kuvvetli bir ihtimal olduğu için zaruret halinde evlilik yapılabilir denilmiştir.

Ancak İslam'ın açık kurallarını ihlal etmemek, doğacak çocuğa kendi dinini aşlamamak, içki-domuz eti yasağına uymak gibi hükümlerden dolayı, evlilik müessesinin sağlıklı yürütmesine dikkat gerekmektedir.

LİAN SEBEBİYLE OLUŞAN HARAMLIK

Lian, nikâha manidir. Boşanma bölümünde ayrıntılı olarak inceleneceği için kısaca açıklamak gerekirse; Eşine zina suçlaması yapan, çocuğun kendisinden olmadığını iddia eden erkek, hâkime müracaatla durumun netleşmesini talep eder.

Çıkacak ne türlü karar olursa olsun, taraflar artık aynı çatı altında oturamazlar, yeniden birleşemezler, nikah tazeleyemezler.

Üç talak sonucu ayrılık neticesinde de olası bir pişmanlıktan sonra dönüş artık mümkün değildir. Aralarında nikâh geçersizdir.

Boşanmanın ağır bir bedeli olacağı, İslam Hukukunda gerek maddi gerekse manevi cezalarla belirlenmiştir.

Maddi cezalar öncelikle ertelenmiş mehrin ödenmesi, belli bir süre nafaka tespiti ve ödenmesi, çocukların tüm masraf ve yükümlülüğünün babaya geçmesi olarak açıklanabilir.

İslam Hukukunda erkek; İslam karşıtlarının propagandasında olduğu gibi bir bayanı ulu orta boşama hürriyetine sahip değildir. Eşini boşamak isteyen erkek, başıboş bırakılıp, yeni ve taze bir evliliğe bedel ödemedен ulaşamaz. Bu bedel sırayla;

a) Evlilik öncesi tespit edilip ödenmeyen mehrin tahsilâtı

b) Boşandığı kadına ödenecek nafaka

c) Hukuken tüm çocukların velayetinin direkt babaya geçmesi

d) Çocukların bakımı, istikbal temini

e) Boşanan bayan hiçbir zaman, çocuklarına bakmakla yükümlü değildir. Çocuk baba'ya aittir. Anne bir

sonraki evliliğini isterse çocuksuz yapabilme hürriyetine sahiptir...

Manevi ceza ise, sünnetle sabit olduğu gibi, Allah'ın rıza göstermediği tek helal nedensiz boşanmadır. Herhangi bir kırgınlık sinir anında, eşinden boşandığını beyan etmiş ve dönülmez bir yola girmiş erkek, tüm ekonomik bedellerini ödedikten sonra bile eşiyle, üzerinden bir nikâh geçmedikçe evlenemez.

Kadın yeniden evlendiği ortamı beğenmemiş mutlu olamamış geçmişteki hatıralar yeni yuva kurmaya engel teşkil ediyorsa tekrar boşanıp eski eşi ile yeni bir hayata başlayabilir. Antlaşma veya hileli evlilikler bu konuda geçerli değildir.

Bu serüvenin zorlaştırılması, nikâh nimetinin kıymetini tarafların öğrenmesi ve idrak etmesi içindir. İkinci bir evlilik olmaksızın eski evliliğin devamının mümkün olmaması sadece manevi bir cezadır.

Eski eşinden boşanıp yeni bir yuva kuran bayan asla tekrar dönüş için zorlanamaz. Dilerse kendi rızası ile arzu ettiği bir evlilik yaparak yeni bir hayata başlayabilir.

Tüm sorumluluğu üstlenen, ayrıca çocuklarının da velayeti kendisinde olan erkek, boşanmaya kalkışmakla, yaptığı işin ne denli sorumluluk gerektirdiğini düşünerek boşanmaya yeltenmeyecektir.

Günümüz İslam karşıtlarının menfi propagandalarında sürekli vurguladıkları “boş ol” denince bayanın hemencecik boş olması ve evi terk etmesi senaryosu tamamen İslam düşmanlığından kaynaklanmaktadır.

İslam Hukukunda erkek; Boşanma talebi ile birlikte maddi ve manevi yükümlülük altına girmekte mahkeme kararı ve tamamen resmi ortamda ödeyeceği bedel belirlenmektedir.

Hakikatte boşanmayı isteyen erkeğe bedel ödetilmekte; Kadın ise tamamen koruma altına alınmaktadır.

Bir anlık “üç talak” terimini kullanmak erkeğinde hayatını zehir edecek kadar yükümlülükleri beraberinde getirmektedir.

Öfke-hiddet-kıskançlık gibi beşeri zaafaların aile hayatını çökertmemesi için dinimiz her türlü tedbiri almıştır.

Öfke neticesi meydana gelen boşanmaların tamiri için, hileli ikinci nikâha yeltenenlere Allah Resulü s.a.v. lanet etmiştir.

ÇOK EŞLİLİĞİN ŞER'İ SEBEPLERİ

Çok eşlilik, geçmiş milletlerde asırlardan beri devam eden bir müessesedir.

Romalılar döneminde belli bir dönem yasaklanmış, bu yasak gayri meşru neticeler doğursa da uzun yıllar devam etmiştir.

İslam dini bu müesseseyi ıslah etmiş, kurallarını koymuş, kadını ezdirmemiş, hak ve hukukunu baştan beyan ederek, kabul eden ikinci bir evlilik yapmıştır.

İslam öncesi doğu ve batı tüm medeniyetlerde erkek istediği kadar bayanla evlenebilir, bunlar üzerinde despotik hür hükümler kurabilirdi...

İslam dini ile birlikte eski alışkanlıklara yasak getirilmiş, hatta çok eşli olarak İslam dinini kabul edip iman eden kabile reislerine bile Allah Resülü çok eşliliği terk etmelerini emir buyurmuşlardır. Sahabeden Gaylan ibn-i Seleme; on eşi ile birlikte İslam'ı kabul ettiğinde, kendisine Müslüman olduktan sonra teklif edilen ilk emir; On eşini, dört ile sınırlaması olmuştur.

Dört eşlilik, birtakım ön şartlarla birlikte, müsaade edilen bir kurum olmuştur.

Kadın yaratılış itibari ile bedeni gelişimleri, erkeğin yapısal gelişimine benzemez.

Yaratılış gereği, zarif-narin-gebelik-regl-üreme işlevinin tükenmesi (menopoz) gibi özellikleri dolayısı ile çetin hayat koşulları içinde çabuk yıpranabilir.

Erkekler ise, tarihte birçok somut örnekleri olduğu gibi, savaş nedeni ile toplu kıyımlara maruz kalıp, neslin tükenmesi gibi tehlikeler geçirebilirler...

Savaşta vefat eden askerin geride kalan aile fertleri ne olacak? Bunların maddi ve manevi ihtiyaçlarını kim karşılayacak? Günümüz dünyasından örnek vermek gere-

kirse IRAK -ABD savaşı neticesi 2009 yılı verilerine göre iki milyon dul Bayan Irak'ta çetin koşullar altında hayata tutunmak için çaba vermektedir.

Neslin devamı, babası vefat etmiş sahipsiz çocukların büyütülmesi, fuhşiyatın önlenmesi için, çok eşlilik İslam Hukukunun, hayati ihtiyaç ve zaruret sebebi ile sınırlı bir şekilde izin verdiği ruhsatlardan biridir.

Asırlardan beri oluşan tecrübe ve müşahedeler neticesinde, hangi topraklarda olursa olsun, zaruretler neticesinde, çok eşlilik son dönemlere kadar devam etmiştir.

Çok eşlilik bazı sorunları bünyesinde taşısa bile, zaruri durumlarda temin edeceği faydaları da inkâr edilemez. Kısaca sıralamak gerekirse;

a) Fuhuş ve gayri meşru yaşamın büyümesini önleme,

b) Nüfusun meşru surette artmasını temin,

c) Erkek nüfusunun azalması gibi nedenlerle bayanların evlilik çatısı altında korunması ve neslin devamı,

d) Hastalık, maluliyet gibi sonradan oluşan ağır vakalarda, sağlık ve ev işlerinin devamı için oluşan zaruret, bayandan kaynaklanan kısırlık vb. zaruri nedenlerle çok evlilik, tarihsel süreçte ayıp karşılanmamıştır.

İslam hukukunda çok eşlilik konusunda mecburiyet yoktur. Ne erkek, ne de kadın çok eşli olma hevesinde değildir ve bu konuda taraflar zorlanamaz.

Erkek zikredilen zaruretler neticesinde ruhsattan yararlanabilir.

Zaruret yoksa emredilen tek eşli bir yaşamdır. Kadının için aynı kural (kumasız bir yaşam) geçerlidir.

Bayan, şahsi yaşamında ciddi ekonomik sıkıntılar çekmekte ve bu durumdan kurtulmak isteyip, ikinci eş olarak bir aile müessesesine katılmayı zaruret görüyorsa,

evli bir erkekle, evlenmeyi isteyebilir. Bu konuda temyiz sahibi bakire veya dul bir kadına kimse engel olamaz.

Bireysel yaşamında herhangi bir ekonomik zorluk çekmeyen bir bayana hiçbir kimse ikinci eş olma zorlaması yapamaz. Bu konu, tamamen tercih meselesidir.

Birinci eş, nikâh esnasında, üzerine kuma gelmeyecek şartını ileri sürmüş, müstakbel damat bu şartı kabul etmişse bu şartın bozulması halinde maddi ve manevi tazminat yanında kocasını boşama hakkı kadına geçmiştir.

Eşler arasında adalet ve eşitlik ilkesine uymayan bir erkek için tek bayanla evlilik bile faydasız görülmüştür.

İslam Hukukunda evliliğin temel şartı; adalet ve saygıdan ibarettir.

Tek eşli olmak, bir hanımla evlilik, Kur'ani bir tavsiye, dini bir vecibedir.

Adalet – Eşitlik – Saygı hukukuna riayet edemeyen bir erkeğin, çok eşliliğe teşebbüsü kul hakkını gerektirir. Allah katında sorumludur.

İslam Hukuku, hakları gasp edilmişlerin mahkemeye müracaatla, haklarını talep etmelerini tavsiye etmektedir.

İslam dünyasında çok eşlilik, İslam karşıtlarının a-barttığı kadar rakamsal bir yekûn tutmamaktadır.

Genel Müslüman nüfusun ancak yüzde iki veya yüzde beşi birden fazla eşi olan aile hayatını tercih etmiştir. Bu istatistikî gerçek bilinmesine rağmen çok eşlilik İslam karşıtlarının elinde, İslam hukukunu aşağılayıcı bir KOZ olarak sürekli kullanılmıştır...

İslam karşıtları aynı zamanda, İslam peygamberinin (s.a.v.) onlarca evlilik yaptığını utanmadan bir kusur, cinsel düşkünlük olarak iddia ederler... Şu gerçekleri öğrenmek asla işlerine gelmez:

1) Rasulullah (s.a.v.) efendimiz, yirmi beş yaşında iken, kırk yaşında dul bir bayan olan Hz. Hatice annemiz ile evlenmiştir...

2) Rasulullah (s.a.v.) efendimiz, Hz. Hatice annemizle olan evliliği TEK EŞLİ olarak yirmi beş yıl sürmüştür...

3) Rasulullah (s.a.v.) efendimize, Risalet görevi verilip İslam dinini tebliğ etmeye başlayınca, kendisine davasından vazgeçmesi karşılığı, Arab yarımadasının en güzel kızları, Devlet başkanlığı, ağırlığınca altın teklif edilmiştir...

Cevap ise, değil en güzel kızlar, şan, şöhret, Devlet, bir elime AY diğerk elime GÜNEŞİ verseniz davamdan dönmem... Olmuştur...

4) Rasulullah (s.a.v.) efendimizin, evlilikleri genelde bir mükâfat veya mazlumu koruma kapsamında olmuştur.

Çok eşli olarak ilk evlendiği Hz. Sevede annemiz, elli yaşında, dul ve kimsesiz idi... Ümmi Seleme, Ümmi Habibe, gibi annelerimiz, ilk Müslümanlardan olup, ciddi çileler çekmiş, Habeşistan'a hicret etmiş eşlerini kaybetmiş, inançları uğruna yaşamlarını feda etmiş kahramanlardı...

Hz. Safiye, Hz. Cüveyriye, annelerimiz Devlet başkanı kızları idi... Bu evlilik Arap yarımadasında sulh sebebi sayılmıştır...

5) Rasulullah (s.a.v.) efendimizin çok eşli olarak geçirdiği günler, vefatından önceki SON ON ÜÇ YILDIR...

6) Rasulullah (s.a.v.) efendimizin eşleri arasında genç olarak sadece, Hz. Aişe annemiz vardı... Ondokuz – yirmi yaşlarında, Allah Resulü ile evlenmiş, üstün zekâ ve kabiliyeti ile ilmin kaynağı olmuştur...

7)Rasulullah (s.av.) efendimiz, tarihsel süreç içinde birden fazla bayanla evlenme zarureti olan erkeklere, ailelerine nasıl muamele edeceğini yaşamıyla birebir öğretmiştir... Ayet ve Hadis-i şerifler doğrultusunda ADALET kavramının temel şart olduğu belirlenmiştir...

MEHİR

İslam Hukukunda herhangi bir Müslüman erkekle evlenen bir kadın, mehir ismi ile belirlenen bir maddi varlığa hak kazanır...

Toprak-ev-para-altın-tapu gibi ekonomik değer arz eden menkul veya gayri menkuller nakit değere çevrimi mümkün olan mahsul-canlı mallar. Ayrıca bir gayrimenkulün kira geliri de mehir kapsamı içindedir.

Nikâh öncesi ve sonrası, mehir belirlensin veya belirlenmesin, erkek tarafı mehirsiz nikâh şartı koşsun veya koşmasın, evlilikle birlikte mehir kadının hakkı olur.

Mehir ilahi bir Hak'tır. Bu nedenle mehir başlangıçta iptal edilemez. Ancak evlilik süresi içinde bayan; eşine olan merhametinden dolayı bu ilahi Hak olan ekonomik değerden vazgeçerek, eşine hakkını bağışlayabilir.

Mehir, başlangıçta şart, yaşam içinde bağışlanabilecek bir hak'tır.

Mehir, ehl-i kitab'tan biri ile yapılan evlilikte bile, erkekten talep edilir. Mehir tespit edilmemişse, emsal mehre, kadın hak kazanmış olur.

Erkek vefat etse bile, mirasçılardan bu hak tahsil edilir.

Mehrin tesbiti için belirlenmiş bir ekonomik değer yoktur. Az bir değerde bile taraflar anlaşır, mehir tespit edilmiş olur. Mehrin en alt sınırı olarak 10 dirhem (328 gr.) gümüş zikredilebilir.

Üst sınır için herhangi bir sınırlama konulmamış olsa bile, İslam toplumunda erkekler için mehir bir yük ve ekonomik çöküntü olmaması için en fazla 400 dirhem gümüş olarak tavsiye edilmiş ve uygulanmıştır.

Uluslararası günümüz para birimleri ile mehir tespiti yapmak gerekirse, asgari 500 dolar ile 50 bin dolar arası mehir antlaşması yapılabilir...

Osmanlı devletinde, 1874 tarihli kararname ile mehri en üst sınırı, evlenecek tarafın ekonomik ve sosyal durumlarına göre 100—500—1000 akçe olarak belirlenmiştir. Belirlenen mehir'in dışında ağır hediyeler yasaklanmıştır...

1855 yılında Bursa için belirlenen mehir, sosyal konuma göre, 1000—2500—4000 kuruştan fazla olmaması beyan edilmiştir...

Mehir talak yetkisini istismar eden kocaya karşı bir nikah sigortasıdır. Bazı İslam devletlerinde, yüksek meblağda mehir belirlenmesi ile keyfi talak uygulamasının önü tıkanmıştır..

Her ne kadar günümüzde sembolik değerlerle hatırlanan bu uygulama, İslam hukukunu uygulayan sistemlerde, başlı başına bir kurumsal yapıdır...

Osmanlı devletinde mehir bedeli, başlangıçta alınıp alınmadığı konusunda şer'iyeye mahkemesinin tutanakları ile sabitlenir ve kayıtlara geçirilir, boşanma durumunda, mehir tespiti, ödenip ödenmediği, tutanaklardaki kayıtlara göre belirlenip karar verilir...

Nikâh öncesi mehir müzakeresi yapılıp, bu konu da tarafların antlaşmaya varması sünnettir.

Herhangi bir unutkanlık veya düğün telaşı ile mehir antlaşması yapılmamışsa evlilikle beraber bayan, geleceklere uyan emsal bir mehre hak kazanır.

Evlilik öncesi tespit edilen mehir başlık parası değildir. Tespit edilen ekonomik değer, bizatihi bayanın şahsi mülküdür. Mehir, evlilik nedeniyle bayanın mağdur olmaması, istikbalini temin, nikâhın öneminin belirlenmesi gibi ulvi gayeler içerir.

Nikâh, ulvi bir gaye ile gerçekleştirildiği için, nikâhın şanına yakışır bir mehir tespit edilir. Mehri küçümsememesi ve bedelinin basit olmaması gerekir.

Her konuda olduğu gibi mehir tespitinde ölçü kaçırılmamalı, aşırılığa gidilmemelidir.

Kıymetsiz bir değer mehir olarak tespiti, nasıl ki kadınının şeref ve onurunu zedelerse, çok yüksek bir meblağda, erkeği ekonomik olarak çökertebilecek bir rakamın istenmesi de uygun olmaz.

İki tarafın sosyal konumuna yaraşır. Aşırıya kaçılmamış bir mehir tesbiti adalet gereğidir.

Mehir belirtildiği gibi kadının, yaşam sigortasıdır. Evlilik başlangıcında ciddi geçimsizlik baş gösterdiğinde, erkek, basitçe boşanım veya boş ol, diyememesi için mehir bir engeldir. Başlangıçta ödenmeyen mehir, eğer boşanma meydana gelecekse mutlak tahsil edilir.

Bu nedenle taraflar, bir evcilik veya evlilik oyunu içinde olmadıklarını, her iki tarafın bir izzet ve şerefi olduğunu, kurulan bir yuvanın basit nedenlerle yıkılamayacağını, bunun bir ekonomik bedeli olduğunu veya olacağını, bilerek evlenecekleri için Mehir önemsenmiş ve kayıt altına alınmıştır.

Kayıt altına alınmış, yazılı antlaşma imzalanmış veya senet alınmış bir mehir antlaşması, bir kadının geleceğini garanti altına alınması demektir.

Boşanma esnasında, İslam hukukuna bağlı mahkeme mehri, bayan adına tahsil etmek yetkisine sahiptir.

MEHRİN KISIMLARI

Mehir iki tarafın rızası ile belirlenip, antlaşmaya varıldığı bedel üzerinden ikiye ayrılır.

Nikah öncesi veya nikahta ödenen mehir (Mehri muaccel), evlilik içinde veya, boşanma söz konusu olduğunda tahsil edilen mehir (mehri muaccel)

Bunun dışında, nikah veya nişan döneminde, antlaşmaya varılmadan nikah kıyılırsa, evlilik içinde kadının hak ettiği mehrin bedeli emsal bir mehri ile belirlenir. (Mehri Misil)

Mehir konusunda İslam Hukuku çok titizlik gösterilmesini, kadının hakkı olan bu bedelin ödenmesi veya evlilik içinde rızasını alarak bağışlama veya büyük bir hediye ile helallik alınmasını tavsiye etmiştir.

Mehir şartlar dâhilinde, değişkenlik arz edebilir. Kadın mehrini dilerse, zıfaf öncesi isteyebilir. Dilerse taksitlendirir. Dilerse evlilik müessesesinin sağlıklı bir yapıya kavuşması, ekonomik koşulların ağırlığı nedeniyle eşine, mehrini bağışlayabilir.

Mehir bir hak olduğu için, erkek vefat etse, mirasından mehir alacağı öncelikle tahsil edilir daha sonra taksim yapılır.

Evlilik içinde ödenmeyen mehir boşanma vuku bulunca mahkeme yolu ile mehir alacağı tahsil edilir.

Mehri misil, mehir antlaşması söz konusu olmadan yapılan evlilik neticesinde, kadın oturduğu semt, yaş, güzellik, eğitim, arkadaşları ve akraba kızları, ayrıca sosyal konumu dikkate alınarak bu özelliklerdeki evli bayanın mehri dikkate alınarak tespit edilir.

Emsal mehrin tesbiti için adil olma vasfı taşıyan iki erkek veya iki bayan bir erkek, bilirkişi yapılarak mehrin meblağı belirlenir. Belirlenen mehir, bilinen, sağlam bir

ekonomik değeri olan bir varlık olmalıdır. (emlak-para-altın-döviz vb...)

Mehir karşılıklı menfaatler takası ile de ödenebilir. Örneğin, bir kadının atıl olan arazisini şu kadar yıl ekmek ve tahsilatı getirip vermek sureti ile mehir borcundan düşmek vb. gibi...

Mehir, taraflar arasında anlaşılması gereken, rakamsal olarak net bir şekilde belirlenmesi icab eden bir veci bedir.

Mehir kadının hakkıdır. Bunun hak edilebilmesi için üç şart vardır:

a) Nikâh sonrası baş başa bulunabilecek bir ortamda bulunmak.

b) Nikâh sonrası cinsel temas...

c) Nikah sonrası vefat...

Bu üç şarttan biri gerçekleştiğinde mehir kadının hakkı olmuş demektir. Ödenmeme seçeneği yoktur.

Erkek, kaza, cinayet veya intihar ile vefat etmiş olsa bile, mirasçılar öncelikle ödenmeyen mehrin bedelini ayırmaları gerekmektedir.

Kadın mehrini almadan vefat etmiş olsa mirasçılar mehir talebinde bulunabilir.

Cinsel temasla birlikte kadın mehre hak kazanmış olur. Cinsel temas olmadan kapalı bir mekânda baş başa kalmışlarsa, mehrin ödenmesi zorunluluğu tahakkuk etmiştir...

Bazı sağlık nedenleri sebebiyle, cinsel temas gerçekleşmeyebilir. Örneğin; evlilik sonrası oluşan psikiyatrik sorunlar, erkekte cinsel zafiyet, bayanda zührevi problemler ve benzeri etkenlerle oluşan evlilik bağı, eğer çözümleri tıkalı ise, nikâhın iptali gündeme gelebilir.

Ciddi özürler taşıyan evlilik için öncelikle kız tarafı, nikâhın feshini talep etme yetkisine sahiptir.

MEHRİN HUKUKİ DURUMU

Evlilik esnasında, taraflardan birine cesaret vermek veya başka nedenlerle Zifaf odasında üçüncü bir şahsın bulunması bile nikâhın feshi için yeterli bir delildir.

Zifaf anına kadar, erkeğin eşini bilmemesi yine şer'i engellerden biridir. Erkek eşini önceden görmelidir.

Cinsel birleşme olmaksızın tarafların baş başa kapalı bir mekânda kalması daha öncede belirtildiği gibi, kadının mehrini kazanması için yeterlidir. Ancak cinsel birleşme olmaksızın erkek vefat etse; kadın mehrini alır fakat mirastan hak iddia edemez. Kadın bakire hükmündedir

İslam Hukuku mehri, bir başlık parası olarak görmeyip, parasal bedelin aileye değil bizzat kadına ödemesini gerekli kılmıştır. Bu konuda Kur'an açık bir şekilde "Kadınlara mehirlerini hiçbir karşılık beklemeden verin..." diye emir buyurmaktadır. (Nisa Suresi 4-19-24. ayetler)

Kur'an'ı bir tavsiye olan mehir, talak yetkisini kötüye kullanma ihtimali olan koca için bir anlamda kadının yaşam sigortasıdır. Evlilik başlangıcında belli bir parasal meblağ üzere anlaşan kız tarafı bu meblağı nikâh başlangıcında olmasa bile, nikâhın bitirildiği an, eldeki antlaşmaları mahkemeye sunarak önceden tespit edilen mehri rahatlıkla tahsil edebilir.

Mehir, talak'ın zıddıdır. Talak'a yeltenen şahıs akabinde ödeyeceği meblağı, ayrıca çocuklarının nafakasını düşünmek zorundadır. Ciddi anlamda mehir ödemek durumunda olan koca, kolayca boşanmaya tevessül edemez...

İslam Hukuku genelde hanımların yaşam koşullarını yükseltmek ve onları muhtaç bırakmamak için ciddi önlemler almışlar. Bunlardan biri de mehirdir. Ölüm veya boşanma anında tahsil edilen mehir iyi kullanıldığında kadının yaşam boyu muhtaç olmaksızın asgari bir geçimle hayata tutunmasını temin eder.

İslam Hukuku, bayanları, evlilik birliğinin mali külfetine ortak etmemiştir. Bayanın serveti ne olursa olsun, evliliğin mali yüküne ortak olamaz.

MEHRİN ARTIRILIP EKSİLTİLMESİ

Nikâh öncesi tarafların belirlediği mehir miktarı, nikâhtan sonra damadın memnuniyeti, Mes'ud bir yuva kurmanın mutluluğu neticesinde eşine; topluluk içinde mehir miktarını artırdığını ilan etse, kadında kabul etse, yeni beyan hukuken geçerli olur.

Kadın mehrini aldığı halde, erkek bu mehri az görüp, hastayım, ölüm ihtimalim var, mehri artırıyorum, ek ödeme yapacağım diye beyan da bulunsa, bu beyan geçerli değildir.

Mükellef bir bayanın mehrini, rızası olmaksızın babası; tasarrufta bulunamaz... Mehri alamaz, artıramaz, eksiltemez veya bağışlayamaz. Mehir kadının kendi öz malıdır.

Taraflar arasında ekonomik sıkıntı mevcut iken, yapılan nikâh töreninde, bir birini seven ve sayan iki taraf, gizlice az bir mehir bedeli üzerinde anlaşır, toplum önünde yüksek bedelmüş gibi gösterebilirler. İlan edebilirler. Ancak herhangi bir ayrılık söz konusu olduğunda, gerçek mehir bedelini şahitler ve belge eşliğinde hâkime sunamayan erkek tarafı topluma beyan edilen bedel üzerinden eşinin mehrini öder.

Mehir bedeli olarak gelin hanıma verilen, tarlası, sığırdavar sürüsü-meyve bahçesi gibi ürün getiren veya çoğalan değerlerin, mülkiyeti gelin hanıma ait olmakla birlikte ürün ve yavrular taraflar arasında pay edilir. Ürün ve yavruların büyütülmesindeki emek ve masraf müşterek karşılanır.

Mehir bedeli, herhangi mal veya ürün ile anlaşılıp ödeme yapılmadan söz konusu varlık helak olsa bir başka değer ile mehir bedeli ödenir.

Taraflar nikâhlanıp ancak baş başa kalmadan ve cinsel temas olmadan, ani bir ihtilaf veya sorun neticesi boşanmaya karar verseler, bayan almış olduğu mehri iade etmekle mükelleftir.

Mehir bedeli eksilmiş veya bir nedenle zarar görmüş ise erkek dilerse zararı tazmin ettirir. Dilerse bağışlayıp kalan bedeli veya malı alır.

Mehir, henüz kadının eline geçmeden, cinsel temas olmadan boşansalar; kadın mehrin yarısını talep etme hakkına sahip olur.

MEHRİN BAĞIŞLANMASI

Evlendikten sonra, mutlu bir aile ortamına sahip olmuş bayan, eşinden memnun olduğuna ve boşanma ihtimalinin artık çok zayıf bir ihtimal olduğu kanaatine varmışsa, mehrini almadan eşi için bağışlayabilir.

Eşinin madden bir sıkıntıya düşmemesi için hakından feragat edebilir.

Bu konuda akraba ve dostların etkisi söz konusu olamaz. Ancak bağış konusunda bayan belli şartlar ileri sürebilir. Örneğin, ilerleyen yıllarda olası bir boşanmada mehrin ödeneceği şartı getirilebilir.

Bu şartla birlikte bağış gerçekleşebilir. Boşanma vukuunda ise, şart neticesi mehir bayana ödenir. Zorlama ile yapılan bağış geçersizdir.

MEHİR İÇİN KEFİLLİK VE REHİN

Evlilik öncesi tarafların antlaşmaya vardığı mehir bedelinin ödenmesi konusunda kefillik geçerlidir. Kefil erkek tarafının yakınları veya hukuki vekilleri olabilir... Kız tarafından, damat'a kefil olan aracılar da bulunabilir.

Kefilde aranacak belirli özellik sağlıklı olmasıdır. Yaşı nedeniyle sağlık sorumluları olan bir şahıs kefil olarak kabul edilmez.

Kefalet işlemleri tamamlandıktan sonra gelin hanım dilerse, mehrin tamamını kefilden tahsil edebilir. Aynı zamanda mehir bedeline karşılık olarak rehin'de geçerlidir. Mehir bedeli kadar ipotek bu konu için örnektir.

MEHRİN ÖDENMESİ

Dul bir kadının mehrini; açıkça rızası olmadıkça velilerinden hiç biri alamaz. Ancak yeni evlenecek bir kadın, babasını vekil gösterebilir. Baba mehri talep edip tahsil edebilir. Damat veya vekilleri mehri, kız babasına teslim ettiklerinde borçtan kurtulmuş olurlar...

Gelin hanım, mehrin kendisinden başkasına verilmesine rıza göstermemişse, mehir bedeli mutlaka şahsına ödenir. Babaya yapılan ödeme geçersizdir. Rıza yoksa, diğer velilerinde ödeme almaya yetkileri olamaz.

Nikâh töreni esnasında mehirle ilgili bir antlaşma, telaş ve heyecan sebebi ile unutulsa, nikâh sonrası gelin hanım için emsal mehir gerekir.

Nikâhtan sonra ölüm veya cinsel temastan sonra ayrılık vuku bulsa öncelikle emsal mehir bedeli belirlenerek, kadına ödeme yapılır.

Mehrin antlaşma ile belirlenmemesi, nikâhı iptal etmez. Nikâh erkek ve kadının karşılıklı rızaları neticesi şahitler huzurunda oluşan bir antlaşmadır.

Mehir ise nikâhın temel şartı değildir. Bundan dolayı nikâhın kıyılmasına mani değildir.

İslam Hukuku kadınları sürekli koruma altına aldığı ve ezilmemeleri için çok ciddi kurallar koyduğu için, nikâhın şartı olmasa bile mehir yükümlülüğünden kaçılmaz. Mehrin ödemesi erkek tarafını ilgilendirmektedir. Evliliğin maddi sigortası da mehirdir. Erkek bu ödemede sorumludur ve asla hafife alamaz...

Boşanma veya vefat gibi olağanüstü hallerde mehir; kadın için hayati önem taşır ve ekonomik olarak hiç kimsese muhtaç olmadan belli bir süre ayakları üzerinde kalabilir. Bu süre içinde yeni bir hayat için girişimlerde bulunulabilir.

Miktarı konulmamış mehir ilerleyen yıllarda, sorun olmaması için mutlaka belirlenmeli ve kayıt altına alınmalıdır.

Evlilik sonrası cinsel temas olmaksızın herhangi bir nedenle taraflar anlaşamayıp boşanma vuku bulsa, kadın mehrin yarısını alır. Tarafların varlık durumuna göre mehir artırılabilir.

Berdel olarak adlandırılan, mehre karşılık tarafların, kız kardeşlerini birbirlerine vererek yaptığı evlilikte, Hanefi fıkıhına göre nikâh geçerlidir.

Ancak takastan dolayı mehir iptal olunamaz. Her birine emsal mehir ödenir.

BERDEL, Şafii-Maliki ve Hanefi mezheplerinde geçerli bir evlilik akdi değildir.

Eşler arasında, nikâh devam ederken veya boşanma kararı alındıktan sonra, tespit edilen mehrin miktarında sorun çıkarsa, yemin eşliğinde erkeğin sözüne itibar olunur.

Cinsel temas veya baş başa kalma gibi bir durum oluşmamışsa, bu halde oluşan boşanmalarda daha öncede belirtildiği gibi, mehrin yarısı kadına verilir.

Aradan uzun zaman geçmesinden dolayı taraflar arasında mehrin miktarı unutulmuşsa, emsal mehir ölçü alınır. Mehir de fazla ödeme yapmak tercih edilen ahlaki bir davranıştır.

Mehir, nikâhlanmış kadının öz malıdır. Dilediği gibi tasarrufta bulunabilir.

Mehir parası ile çeyiz ve düğün masraflarının karşılanması gelin adayından istenemez. Bu konuda zorlama yapılamaz. Gelin hanımın çeyiz ve masraflar konusunda herhangi bir yükümlülüğü yoktur.

Mehir için ödenecek meblağ başlık parası olamaz. Ancak, ekonomik sıkıntı söz konusu ise nikâh öncesi alınan mehir bedelinden bir bölümü çeyiz için harcanabilir.

Harcamalar gelin hanımın rızası ile yine kendi müstakbel evi için olmalıdır. Bu konuda rıza yoksa ısrar olunamaz.

Baba, kızının çeyizlerini satın almaya, örf ve geleneklere göre yükümlüdür.

Büyük kızı için çeyiz hazırlığında bulunan baba, düğün öncesi vefat etse çeyiz teslim edilmemişse, diğer kardeşler çeyizi miras olarak aralarında paylaşabilirler. Ancak küçük kardeş için satın alınan mallar onun şahsi eşyası sayılır.

Çeyiz temini konusunda Ana-Baba arasında fark yoktur.

Mehir ve çeyiz evlenecek gelin hanımın hakkı'dır. Belirtildiği gibi babaya ödenen başlık parası, mehir yerine geçmez. Damat başlık için zorlanamaz.

Evlilik gerçekleştiğinde gelin hanım emsal mehre hak kazanır.

Eşler arasında, müştereken tedarik ettikleri ev eşyaları, olası bir ayrılıkta kime ait olduğuna dair ihtilaf çıkarsa, bu konuda kadının sunduğu delillere itibar olunur.

Taraflar malın kim tarafından getirildiğine dair kesin delil sunamıyorsa, erkek tarafına yemin gerekir. Ancak mevcut mal kadın için elverişli ise, kadının sunduğu delil tercih edilir.

EŞLERİN BİRBİRLERİNE KARŞI HAK VE VAZİFELERİ

Karı-koca arasında bir takım karşılıklı hak ve vazifeler vardır. Bunların bir kısmı, asli hak ve vazifelerdir. Bunlara uymak, dinen ve ahlaken gereklidir.

Başlıca maddeler şunlardır:

1) Erkek, eşinin mehrini ve nafakasını vermekle yükümlüdür. Kadın ise eşinin, meşru olan isteklerini yerine getirmekle mükelleftir.

2) Eşler arasında; sadakat-emniyet-yardımlaşma-hürmet-sevgi-iffet ve şerefi muhafaza gibi seçkin özelliklerin bulunması bir vecibedir.

3) Erkek; eşine söz ve davranışları ile güzel muamele ederek yardımlaşacak bayan ise erkeğine aynı güzellikte karşılık vererek, hürmetkâr davranacak, erkeğinin şerefini-evini-mallarını korumaya özen gösterecektir. Bu davranış dinen bir zorunluluktur.

Kur'an-ı Kerimde; **“Siz Ey İman etmiş olanlar hanımlarınızla güzel bir şekilde geçininiz. Eğer onlardan hoşlanmıyor olsanız bile, olabilir ki hoşlanmadığınız bir şeyi Allah büyük bir hayra vesile kılmış olabilir”** (Nisa 19) buyrulmaktadır...

Çok meşru bir sebep bile olsa erkek, eşine şiddet kullanamaz. Ancak hafif bir şekilde uyarılacağı ayetle sabittir.

İslam Hukukunda kadın, eşinin kendisine kötü muamele yaptığını hatta şiddete başvurduğunu mahkemeye bildirdiği zaman ispatı halinde erkek hafif veya ağır bir ceza ile cezalandırılır. Şiddet devamında bayana boşanma hakkı tanınmıştır. Mahkeme kararı ile hâkim kadını kocasından ayırır. Esas olan ayrılık değil uzlaşdır. Tarafların aile büyüklere devreye girerek bu mesele çözüme kavuş-

turulabilir. Uzlaşma çabaları sonuç vermezse son karar hâkimin ayrılık kararıdır.

4) Eşler arasında cinsel istek konusunda, her biri diğerinden meşru çerçevede faydalanma hakkına sahiptir.

Erkek hayız ve nifas (regl) gibi özürlü günlerin haricinde eşinden, cinsi münasebet talebinde bulunacağı gibi, kadında aynı istek çerçevesinde eşinden talepte bulunabilir.

Hatta evliliğin hükmen devamı için, taraflar arasında herhangi bir özür nedeniyle cinsel temas zorluğu var ise, taraflar bu özürle birlikte evliliğin devam etmesi kararı almışlarsa, en az bir kez cinsi münasebet konusunda birleşmeleri, nikahın devamı, ve özrün giderilebilme imkanı için dinen ve ahlaken tavsiye edilmiştir.

Erkek, kocalık görevini yerine getirmekten kaçınmaz. Evlilik kocanın iktidarsız olması sebebi ile problemli bir hal almışsa, kadın evlilik akdini fesh ettirme yetkisine sahiptir.

5) Nikâh öncesi mehrinin tamamını veya çoğunluğunu peşin, geri kalanını evlilik süresi içinde taksitle alacağı konusunda, antlaşma yapmış bir kadın kocasının bulunduğu sosyal konumlarına uygun olan bir evde ikamete ve eşinin izin verdiği sürece dışarı çıkmaya yükümlüdür

Ancak farz olan bir görevde, veya ticari bir varlığın bekası için iş takibi yapmak zorunluluğu varsa izin almadan evden dışarı çıkabilir.

Kadının babası Müslüman olmasa bile, bakıcısı yoksa hastalık zamanında kızı, kocasının iznine muhtaç olmaksızın babasının hastalığı ile ilgilenebilir.

Koca iş takibi veya başka nedenlerle evden sık sık ayrılması ve bu ayrılıkların uzun sürmesi aile bağını parçalayacak düzeyde ise veya koca tutuklanmış uzun süre hapiste kalması söz konusu olduğunda, kadın veya karı-

koca karşılıklı olarak evliliği fesh etme kararı alabilirler...

6) Koca; eşinin anne babasının, evlerine ziyaretçi olarak gelmesine engel olamaz. Eğer eşinin anne ve babası gelemiyorsa, karı-koca veya sadece kadın anne ve babasını haftada bir kez ziyaret etme hakkına sahiptir.

Kadın ikinci evliliğini yapmış ve önceki eşinden çocuğu varsa, çocuğunu haftada bir kez ziyaret etme hakkı vardır.

Erkek, eşini kendi akrabaları ile bir arada ikamet etmeye zorlayamaz.

Erkek eğer gücü ve imkanı yerinde ise kendi sosyal konumuna göre israfa kaçmaksızın, mütevazı bir şekilde eşini müstakil bir eve taşır.

Aslolan karı-koca ilişkilerinin müstakil olarak devamıdır. Ancak aile bireylerinin aynı kat veya aynı alanda birden çok dairesi var olup her aileye müstakil mesken imkânı bulunuyorsa; kadının erkek tarafından uzaklaşmak için başka bir mekan ve mahalle istemesi yersizdir...

Bağımsız ev sahibi olan kadın belirtildiği gibi artık evinin idarecisidir. Ancak eşinin izni olmadan sorumsuzca ve denetimsizce dışarı çıkamaz.

Kadının, babası hastalanmış ve kendisine bakabilecek bir başka şahıs yoksa, hastalığın iyileşme sürecine girene kadar kadın, eşinden izin almaksızın babasına bakıcılık yapabilir.

Kocasından izin almaksızın kendi mesleğini devam etmek isteyen kadın, bu isteğinde ısrarlı ise, mesleğini icra için dışarıda olacağından ayrıca para kazanacağından dolayı eşinden nafaka talebinde bulunamaz. Artık kadında evin masraflarını eşi ile birlikte müştereken gidermekle mükelleftir.

7) Erkek, evlilik süresi içinde, özellikle eşinin dini eğitimini kısıtlayamaz. Eğitim için kısıtlama yapılamaz.

8) Bir erkek eşini, yabancı sosyal katılımlardan, ölçü dışına çıkabileceğini tahmin ettiği düğünlerden, toplum tarafından uygun görülmeyen mekânlardan uzak durmasını ister, gerekirse yasaklar.

9) Erkek eşini, nafile oruç tutmaktan, nafile gece namazı kılmaktan, nafile hac ve umre seyahatine çıkmaktan men edebilir.

10) Erkek eşinin; vakıf, dernek gibi sürekli mesai isteyen gönüllü çalışmalara, sürekli komşu gezmelerine gitmesine izin vermeyebilir.

Sağlık-yemek-ev temizliği gibi imece işlere katılmasına da müsaade etmeyebilir. Kadının her türlü ihtiyacı erkeğe ait olduğu için zaruret yoksa erkek, eşinin çalışmasını istemeyebilir.

11) Erkek, eşini eğitmekle mükelleftir. Sosyal konumları neyse, o şekilde davranışta bulunmayı, konumlarına uygun olmayan her türlü ortamdan kaçınmayı ister... Bu yönde öğüt verir. Eğer kadın söz tutmuyor, eşini zor durumda bırakıyorsa; erkek eşini bu konuda uyarma hakkına sahiptir.

Karı-koca arasında uyumsuzluk baş gösterdiğinde, uyumsuzluk ve huzursuzluğun daha büyük boyutlara taşmaması için erkek bazı tedbirler alır. Örneğin, ciddi tartışma ortamından sonra birkaç gün başka odada ayrı yatabilir kısmi küs hali oluşabilir, randevular iptal edilebilir. Huzursuzluk kendilerini aşmış boyutta ise büyüklere durum aktarılır.

12) Eşlerin birbirlerini uyarması sadece uyumsuzluk hali ile sınırlı değildir. Hayız--nifas--cünüplükten temizlenmeyen, dini vecibelerini yerine getirmeyen bazı ha-

ramları işlemekten korkmayan taraflardan biri, ciddi şekilde uyarılır. Bu konuda tarafların yetkisi vardır.

Tarafların, birbirlerine yediği-içtiği maddelerin vermiş olduğu kokudan rahatsızlık duyuyorsa bunu birbirlerine yasaklayabilir.

Erkek eşine yapmış olduğu uyarılar nedeniyle eşi, eksik olan davranışlarını düzeltmelidir. Düzeltme eğiliminde değilse asla kaba davranışlarda bulunamaz. Dini-miz bu tür kaba davranışları yasaklamıştır.

13) Bir kadın ödenmesi gereken mehrini alamamış ise mehrinin tamamını veya bir kısmını alıncaya kadar kocasına her türlü hizmeti kesebilir, kocasına itaat etmeyebilir. Yataklarını ayırabilir. Ancak mehir ödenmiş veya taksitlere bağlanmış veya ödemenin zaman içinde yapılacağı konusunda yazışmalar yapılmış ise kadın eşinin meşru olan cinsel isteklerini karşılar.

Erkek eşine, asla kötü muamele yapmaz. Eşini her konuda destekler ve korur.

NESEP

Baba ile anneden oluşan bir ortaklık ve biyolojik bağ neticesi meydana gelen, baba tarafından devam ettirilen bir nesil ortaklığıdır.

Nesep'in şer'i hikmeti, sosyal hayatın zaruri bir neticesidir. İnsanlık silsilesinin bir nizam ve intizam içinde gelişmesi, fertler arasında şefkatin, yardımlaşma ve dayanışmanın oluşması aile bağının güçlenmesi ile paraleldir. Bu nedenle soy ağacının netleşmesi zaruridir.

Nesep'in bozulması, inkarı ve reddi, en büyük günahlardandır.

Nesebi benimsememek aile hayatına yabancı bir ferdin sokulmasına meydan vermek nefrete şayan bir harekettir.

Nesep'in sübutu için oluşmuş belirli bir müddetler vardır.

Bir çocuğun erken doğum süresi altı aydır. Nadir de olsa erken doğan bebekler altı aylık olabilir. Normal süre dokuz ay en son müddet ise iki yıldır.

Bir çocuk altı aydan önce doğsa, yaşayamaz. Anne rahminde iki yıldan fazla kalmaz.

Bir çocuğun nesebi, kendisini doğuran kadından sabit olur. Nikâh birlikteliği neticesi oluşmayan nesep yine kadından sabit olur.

Bir çocuğun nesebinin bir erkekten sübutu için annesi ile o erkek arasında cinsel birliktelik bulunmalı, münasebetler ya sahih nikâh, fasit nikâh gibi bir bağla bağlı olmalıdır.

Birkaç aylık evlilik neticesi hamile kalan kadın boşanmış olsa, doğacak çocuk için nesep, babanıdır.

HIZANE

İddet konusu ayrıntılı olarak incelenmesi neseple ilgili olduğu içindir. İddet içinde oluşmuş bir gebelik söz konusu ise baba belli olduğu için neseb sabit olur.

Nikâh kıyılıp cinsel birliktelikten itibaren, gebelik süresine ters orantılı bir doğum olsa, çocuğun nesebi sabit olmaz.

Nikâhla beraber dört aylık bir erken doğum gerçekleşse bakılır, dört aylık bir süre geçmişse, nikâh sahih, neseb tamdır. Ancak dört ayın önce düşük gerçekleşse nikâh geçerli neseb geçersizdir.

Cinsi münasebeti bilmeyecek bir yaşta olan erkek, erken evlendirilmiş ise, bu evlilikten de doğum olayı vuku bulsa çocuğun nesebi sabit olmaz,

Bir kimsenin nesebi ikrar veya delil ile sabit olur.

Neseb konusunda, ikrar vaki olduktan sonra, dönüş olmaz. Ancak belirli testlerle şüphe giderilebilir.

Sütanneliği, çocuk bakıcılığı diye kısaca tanımlanabilen görevdir. Hukuki tanım olarak; çocukları veya çocuk hükmünde olan zihinsel özürlülerin yetkin kişiler tarafından büyütülmesi, bakımı ve zararlı etkenlerden korunmasıdır.

Doğuştan itibaren uzun yıllar bakıma muhtaç olan çocukları, beslemek, temizlikleri ile uğraşmak insanlığın gereğidir.

Ana-babanın karşılıklı hakları tespit ve tayin edilmiş her iki tarafın birbirine zarar vermeksizin, çocuklarının büyümesi-terbiyesi için ortak çaba sarf edilmesi ve bu konuda mükellef oldukları hem ahlak hem de hukuk bakımından sorumlu tutulmuşlardır.

Bir baba, çocuğuna, annesi isterse belirli bir süre için bakıcı tutmakla mükelleftir. Bu süre içinde çocuğun tüm masraflarını karşılaması yükümlülüktür.

Baba'nın çocuğu besleyip büyütmesi, onu bir meslek sahibi yapması asli görevidir. Çocuk meslek sahibi olduktan sonra kendi kazandığı ile yetinir. Babanın sorumluluğu biter.

Anne, bir engel yoksa çocuğunun bakımını üstlenebilir. Dini tavsiye ve ahlak kuralları bu doğrultuda olmasına rağmen hükmen çocuğuna bakmakla mükellef değildir.

Anne, çocuğunu emzirmek için zorlanamaz. Ancak fitrat gereği, çocuğunun bakımını yüksünmeden yerine getirir.

Doğumla birlikte, ihtimal ki bu boşanma olmuş ise, baba, çocuğunun tüm masraflarını üstlendiği gibi, anne için de emzirme bedeli vermekle yükümlüdür.

Bir çocuğun bakımı, öncelikle anne'ye aittir. Ancak anne vefat etmiş veya çocuğunu terk etmiş ise bakım için yakın akrabaya görev düşer. Baba çocuğun bakımını isteyen akrabaya bir bedel ödeyebilir.

Çocuk bakımı, küçük yaşlarda bir bayan bakıcı ile yerine getirilebilir. Çocuk eğitim çağına gelmiş ise erkek bakıcı ile eğitim daha uygun olur. Amca-dayı-hala-teyze gibi birinci derece akrabadan profesyonel bakıcı olmaz. Onlar zaten yeğenlerine bakmakla birinci dereceden sorumludur.

Bakıcıların öncelikle iyi ahlak sahibi, merhamet ve şefkatli kesimden seçilmesi, dini duyarlılığı olması seçim için aranan ön koşullar olmalıdır.

Erkek çocuklar ortalama yedi yaşına kadar kendi başına, yeme-içme-tuvalet adabı-giyinme gibi önemli gereksinimleri kendi kendine yerine getirene kadar bakıcı eşliğinde büyütülebilir.

Kız çocukları ise, biraz daha uzun süre, ortalama 12-15 yaş arasına kadar eğitim ve bakım için bakıcısına emanet edilebilir.

Mürebbi kavramı geçmiş toplumlarımızda yerleşmiş, olan bir kültürü de bizlere hatırlatmaktadır. İslam Hukuku anne üzerinden çocuk bakıcılığı görevini almakta, işi tamamen gönüllülük esasına göre temellendirmektedir. Anne arzu etmedikçe çocuğuna bakmakla yükümlü değildir.

Çocuklar eğer, bakıcıları tarafından kendi evinde eğitmek için götürülüyorsa, buluş çağından itibaren baba veya dedesinin yanına döner. Artık geleceği ile ilgili yönlendirmeler birinci kaynak tarafından yapılır.

Bakıcılar eğer ortam müsaitse, aile ile birlikte ikamet eder. Çocukları anne ve babanın gözetimi altında yetiştirir. Anne ve baba istemedikçe çocukları, bakıcı başka

bir yere götüremez. Ancak sayfiye-yaz tatili gibi nedenlerle bakıcı eğer uygunsa kendi köyüne yaylasına, tatil amaçlı götürebilir.

NAFAKA

Yaşam için gerekli olan asgari ihtiyaçlar diye tarif edilebilir. Nafaka hükmen bir vecibedir. Nafakanın sebebi evlilikle oluşan yakınlık ve mülkten ibarettir.

Nafaka sözlük anlamı olarak sarf etmek manasına gelir. Bir erkeğin eşi ve çocukları için yapmış olduğu harcama bir anlamda nafakadır.

İslam Hukukunda erkek, eşinin ve çocuklarının yiyecek-giyecek-mesken ihtiyaçlarını karşılamak zorundadır. Nafakası karşılanmayan kadın, müracaatı halinde mahkeme tarafından koruma altına alınır ve erkeğe sert müeyyideler getirilir. Bu müeyyide ihtar-tutukluluk-malının satılıp nafaka borcunun ödenmesine kadar gider.

Bu vecibenin şer'i hikmeti ise, iyilik ve yardımlaşmaya hukuki bir mahiyet vermek, aralarında hususi bir alaka bulunan bir kısım şahısların ihtiyaçlarını gidermek ve onları muhtaç bırakmamaktır.

Fakir veya zengin olsun, bir erkek eşinin ihtiyaçlarını temin etmekle yükümlüdür. Aynı zamanda baba, çocuğuna karşı da ekonomik olarak sorumludur. Çocuğun tüm ihtiyaçlarını baba karşılar.

Baba, fakir olan erkek çocuğunun buluş çağına gelene kadar tüm ihtiyaçlarını giderir. Eğer çocuk öğrenci ise eğitim sona erene kadar tüm ihtiyaç ve masraflar baba tarafından karşılanır.

Kız çocuğu ise, eğitim sonrası yuva kurana kadar her türlü mali sorumluluk babasına aittir.

Bir kadının; elbise-ev ve diğer lüzumlu ihtiyaçları yalnızca eşi tarafından karşılanır. Bu konuda din ayrımı gözetilmez.

Kadın tüketim konusunda titiz olmalı. Gıda ve elbise gibi ihtiyaçlarda aşırıya kaçmamalıdır. Kadın zengin olsa bile yine ihtiyaçları eşi tarafından karşılanır.

Eşlerin kalabilecekleri ev, can ve mal emniyetini sağlayan, komşuluk ilişkileri iyi olan bir semt'te olmalıdır. Aynı zamanda eşlerin sosyal ve ekonomik statüleri gereği, oturdukları mahalle arasında tezat olmamalıdır.

Dini ve dünyevi meselelerde, paylaşım kaygısı çekmeyen, aile huzursuzluğunda, gerektiği an hakemlik yapmayan, Salih komşuları bulunmayan bir mesken, dinimizce tavsiye edilmemiştir. Eşler, daha huzurlu bir semte ve komşuluk ilişkisi gelişmiş meskenleri seçmekle yükümlüdür.

Eşlerin meskeninde, kadının rızası olmaksızın erkek tarafının akrabaları ikamet edemez.

Erkeğin daha önceki eşinden, buluğa ermemiş çocukları varsa beraber barınmak zorunluluğu vardır.

Kadının akrabalarından biri veya eski eşinden olan çocuk, eşinin izni olmaksızın aynı evde ikamet edemez...

Eşlerden, kadının mülkü olan evde taraflar ikamet ediyorsa, erkek eşine ev kirası verir. Talep varsa kira ücretinden kaçamaz.

Bir kadının, eşinden nafaka alabilmesi için öncelikle sahil bir nikâhla, evlilik akdinin yapılmış olması aynı zamanda cinsel birleşmenin oluşması gerekmektedir.

Bu şartlar dâhilinde, eşler arasında antlaşma ile veya hâkime müracaatla, hâkimin vereceği karar neticesi nafaka takdir edilir.

İslam Hukuku kadını; her türlü ihtimal dâhilinde korumayı öncelik olarak görmüştür.

Erkek birden fazla evlilik yaptığında, ayrı ev açtığı eşini ihmal edemez. Çağın gerektirdiği asgari nafakayı eşler için teminle mükelleftir.

Eşlerin güzel bir yaşam için birlik ve beraberlikleri, nafaka temini için alacakları tedbirlere bağlıdır.

Erkek eşi veya eşleri için, nafaka temini ile mükelleftir.

Aksi bir keyfiyet sezilirse, talep edildiğinde nafaka hâkim kararı ile belli bir düzen ve meblağa bağlanır. Tes-cil edilir.

Nafaka takdirine, eşlerin ekonomik ve sosyal du-rumları dikkate alınır. Ailenin konumuna göre nafaka tespiti yapılır.

Erkek fakir olsa bile, kazanmaya güç yetirdiği dö-nemlerde, eşi ile birlikte bir aile bütçesi oluşturmalıdır. Fakirlikten dolayı eşler dirençli olmalıdır.

Nafaka vermeye aciz olan bir erkeğin bu nedenle nikâhı fesih olunamaz. Ancak bu konuda kötü niyet varsa bazı şartlar dâhilinde hâkim nikâhı feshedebilir.

1) Erkek, eşinin şimdi ve gelecekte nafakasını temin konusunda, acizlik ve kötü niyet sahibi ise nikâh fesih olunur.

2) Bayan, evlenmeden önce eşinin, nafaka teminin-de aciz olacak kadar fakir olduğunu bilmeden evlenmişse, bayanın nikâhı fesih talebi doğmuş olur.

3) Erkek, nafaka temininde aciz olduğunu iddia et-tiği halde, bu aciziyeti ispat edememesi, nikâhın feshine sebeptir.

4) Erkek, "...Ben zenginim ama eşimin nafakasını temin etmeyeceğim..." dese, hakim erkeği şikayet sebebi ile önce tutuklar, ıslah olmazsa, tarafların nikahını fesih eder.

5) Fakir olduğunu iddia eden bir erkeğin, zaman i-çinde malı tespit edilse, eşinin nafakası tespit edilen mal-dan zorla tahsil edilir.

Bir kimse, eşine nafaka bırakmaksızın onu terk etse veya gurbete gidip uzun süre gelmese, kadın, hâkime mü-racaat, ederek nafaka temini talebinde bulunur.

Osmanlı dönemine ait nafaka davasına ait bol mik-tarda mahkeme kararları vardır. Örneğin Edirne mahke-mesi Rumi 1337 tarihli kararında, dört yıldır eve gelme-yen, muhtemelen kayıp olan erkek aleyhine dava açan bayanı haklı bularak, nafaka tespiti yapmıştır. Kocası, hapiste, savaşta veya fakirlikten dolayı eve uğramayan erkek için, nafaka davaları süregelmiştir...

Hâkim, kocasının mevcut malından harcama yetki-sini eşine verir. Mal yoksa kocası adına borçlanabilir, tahsilât yapabilir.

Nafaka temininden dolayı yaşanan sıkıntıdan dola-yı, erkeğin gıyabında nikâh fesih olunmaz.

Nikâh en büyük nimetlerden biridir. Taraflar ara-sında daimi bir bağ, hayırlı nesillerin oluşacağı bir tarla-dır. Bu nedenle geçici nafaka temininden kaynaklanan sı-kıntılı günlerde, taraflar birbirlerinden kopmamalı, ta-hammül göstermelidirler...

Bir erkek; mehir ve nafaka gibi evliliğin iki önemli şartını yerine getiremeyeceğini bilerek evlilik yapmışsa, bu davranış haramdır. Güzel ahlak sahipleri bu konuda hazırlık yaparak evlenirler.

Eşinin yaşam koşullarını düşünmeyen, aile hayatını hafife alan, evine uğramayan ve nafaka temininde kötü niyete sahip olan bir erkek, sorumluluk sahibi olamadığı için karısına nikâh fesih etme hakkı doğar. Mahkemeye müracaatla bu hakkını talep eder.

Bir ailenin nafakası asli ihtiyaç olduğu için, aile rei-sinin iflası veya ekonomik zorluğa girmesi gibi etkenler-den dolayı, nafaka zafiyeti oluşmuşsa, borç ödemesinden

önce, ailenin asli ihtiyaçları, müflisin malından öncelikle karşılanır. Daha sonra borçlar ödenir.

Aile fertlerinin zaruri ihtiyaçları olan eşyalar borç ödemek için satılamaz. Örneğin, elbise, kitap, aletler gibi aynı zamanda arazi ve ev gibi emlak da satılmaz.

Bir erkeğin, nafaka cinsinden malı olup ta, eşine harcama yapmaktan kaçınıyorsa veya nafaka temini için eşi piyasaya borçlanmış ise; (bakkala-kasaba vs) Bu borcu da erkek ödemek istemiyorsa, eğer eşi talep ederse, erkeğin malları mahkeme tarafından satılır. Satılma işlemine karşı çıkan kocaya hapis yolu gözüktür. Eşi istemedikçe tutukluluk hali kaldırılmaz.

Tutuklu olduğu dönemde, ailenin nafaka temini Beytülmal'den karşılanır. Daha sonra erkekten tahsil edilir.

Hakikaten fakir olan erkek, eşinin nafakasını temin edemediği için tutuklanmaz. Fakirlik ispat edilirse beytül mal devreye girer.

Erkek gerçekten cimri ve fakirliğini ispat edemiyorsa, mahkeme, eşinin nafakasını temin konusunda zorluk çıkarmamasını aksi halde tutuklanacağı ihtar eder.

Hâkimin takdiri veya eşinin rızası ile takdir olunan nafaka bedeli konusunda kefil istenebilir. Ancak erkek eşini terk etmedikçe kefalet istenmez.

Bir bayan mahkemeye müracaat ederek, eşinin evi terk etme ihtimali bulunduğunu, kendilerini bırakıp kaçacağı beyan edip, gelecek aylar için nafaka talep etse veya eşi gittiğinde nafaka temininde kefil istese, Hâkim delillere bakarak kararını verir.

Ancak belli bir nafaka bedelini evine bırakmadan gurbete gitme hazırlığı yapan bir erkek için, eşi tekrar

mahkemeye müracaatla kefil isteğini tekrar beyan ve talep eder.

Hâkim kefalet şartını, nikâh bitene kadar, eşler hayatta olduğu sürece, senelik, aylık gibi süre belirleyerek kefalet kararı verebilir.

Erkek bu süreler içinde nafaka ödemezse, kefil devreye girer. Ancak erkek gurbet dönüşü kendisinin eşine yetecek kadar nafaka bıraktığını ispat ederse, ikinci ödemeyi eşinden geri isteyebilir.

Bayan tüm bu şartlara rağmen, dilerse, eşinden nafaka için bir talepte bulunmaz. Dilerse alamadığı nafaka bedeli olan geçmiş alacaklarını bağışlar af yoluna gider. Başlangıçta belirlenen nafaka bedeli eşine ağır geliyorsa indirimde bulunabilir.

Hâkim tarafından veya karşılıklı mutabakat neticesinde belirlenmeyen nafaka daha sonra istenmez.

Bir kadın eşinden, nafaka garantisini aldıktan sonra eşinin kurallarına uymak zorundadır. Meşru bir sebep olmaksızın izinsiz eş dost akraba ziyareti yapamaz. Ziyaret ve gezmeleri alışkanlık haline getirerek ev işlerini ve sorumluluklarını askıya alamaz.

Kadın kendi mülkü olan evde müştereken ikamet ederken kocasını, benim mülküm diye evine almamak ve bu konuda ısrarcı olmak gibi bir huy edinemez...

Eşinin uygun gördüğü evde oturmamak; kocasının rızasını almadan mesleki kariyerini devam ettirmek, bu konuda ısrarcı olamaz...

Bayanın mesleği icabı gece ve gündüz işinde olması; ev düzeninin de bu sebeplerden dolayı karışması gibi ciddi problem oluştuğunda, bayan; yukarıdaki maddelerden taviz vermediğinde, erkek nafaka yükümlülüğünden kurtulur.

Her türlü fiziki imkânlar sağlandığı halde kocası ile birlikte olmaktan kaçınan ve bunu alışkanlık haline getiren kadın, nafaka talebinde bulunamaz.

Bir kadın, evlilik başlangıcında mehrini almış olup, eşi de işi gereği şehir dışında görev alsa, hanımını götürmek istediğinde kadın karşı gelse ve gurbete gitmese, nafaka talebinde bulunamaz.

Bir kadın, kocasının önceki hanımından olan ve henüz buluş çağına gelmemiş çocuğu kabul etmediği takdirde, kocasından nafaka talep edemez.

Bir bayan, mehrini aldığı veya kocasına mehrini hediye ettiğinde, kocası da buna karşılık dayalı döşeli bir ev imkanı sağladığı halde, bayan zifaf'tan kaçınsa, nafaka talep edemez.

Bayan, sosyal konumuna uymayan bir evde, Müslümanların çoğunluk olmadığı bir semtte ikamet etmek istemese, bu konuda bayanın istekleri haklı bulunur ve nafakası kesilemez.

Bayan, eşinin izni ile kendi ana-babasının veya akrabalarının evinde süreli olarak kalsa, nafakası karşılanır.

Bir bayanla, evlilik öncesi veya sonrasında, fiziksel bazı özürler meydana gelse, bu özür nedeni ile cinsel yaşamda problemler meydana gelse bile, nafaka kesilemez.

Erkek herhangi bir nedenle tutuklansa, hüküm giyse, uzun süre evden ayrılmak zorunda kalsa, cinsel iktidarı tükense bile eşinin nafakasını teminle yükümlüdür.

Eşler arasında çıkan geçimsizlik nedeniyle, kadın evini terk edip, yakınlarının yanına gitse, dönüşte nafaka hakkına sahip olur.

Erkek, evinin ihtiyaçlarını temin ettiği halde, kadın yemek yapmaktan kaçınsa, yemek için zorlanamaz. Hatta kadının kızlık dönemindeki aile ortamı aristokrat bir ya-

piya sahip ve öyle yetişmiş ise evine hizmetçi veya ahçı isteyebilir.

Bir kadının, evinin tüm ihtiyaçlarını karşılaması dinen yükümlülüktür.

Cemiyet hayatı yaşayan, medeni ortamda birbirlerine bağlı eşlerinin uzun soluklu evlilik hayatı, karşılıklı sevgi ve saygıya bağlıdır. Tarafların karşılıklı sorumlulukları vardır. Bu sorumluluk hukuki ve ahlaki olmak üzere ikiye ayrılır.

Aile reisi olarak erkek, eşinin mehrini vermek, nafakasını temin etmekle yükümlüdür. Kadın ise eşinin evinde bulunmak, meşru olan isteklerini yerine getirmekle hukuken sorumludur.

Erkek, eşi ile gayet güzel ilişki içinde olacak, aralarında sınıfsal bir farklılık varsa, bu farklılığı hissettirmeden eritecek, mutlu bir aile ortamı oluşturacaktır.

Kadın, artık kendi evinin amiridir. Ev işlerini severek yapacak, temiz, huzurlu bir aile ortamı oluşturacak, çocuğunun bakımını üstlenecek, ideal çekirdek aile tipini sağlamak için büyük gayret gösterecektir. Bu sıralanan görevler birer ahlaki sorumluluktur.

Bir kadın için, en büyük şeref; huzurlu bir ortam, mutlu bir aile oluşumudur. Cemiyet için, bu tanımlama içine giren bireylerden daha iyisi düşünülemez.

Kadın; baba evinin sosyal statüsünü yeni kuracakları evlerinde bulamayabilir. Her şey anında ideal ölçülere ulaşacak diye bir kural yoktur. Bu nedenle zaman içinde giderilecek eksikliklerden dolayı taraflar, olgun ve tahammülü olmalıdır.

Allah Resulü (sav) efendimiz, Hz. Ali-Hz. Fatıma evliliğinde, iki genç evli çiftin vazifelerini belirlemiş, Hz. Ali (r.a) evin dışındaki tüm işlerle, Hz. Fatıma (r.a) ise evinin tüm işlerinden sorumlu tutulmuştur.

İslam Devlet Başkanının kızı, bu sorumluluklardan kaçmayıp, hayatı boyunca evinin tüm gereksinimlerini, yüksünmeden yerine getirmiştir.

Anne ve babalar varlıklı da olsa, hayatın bin bir türlü çilelerini düşünerek, evlatlarını asgari şartlarda geçinecek şekilde eğitmelidir. Gün gelir, yüzlerce insana maaş veren el başkasının yanında maaş almaya başlar. Bu nedenle, gafilâne hayat tarzı, öncelikle kız çocuklarımız için telafisi mümkün olmayan yaralar açabilir.

Zenginlik ve fakirlik, göreceli bir kavram olduğu için asl olan mütevazı bir yaşamdan sapmamaktır. Huzurlu bir aile yapısı ancak bu sayede kurulabilir.

HİZMETLİLER

Varlık derecesi normal olan bir erkek, varsa eşinin yardımcı elemanlarına maaş vermekle mükellef olmaz. Ancak erkek zengin ise bir yardımcının maaşını verir. Çalışan hizmetliler birden fazla ise sadece bir tanesinin sorumluluğunu üstlenebilir. Çalışanlar, aşçı-dadı-temizlikçi vb. sınıflar olabilir.

Bir erkek eşine hizmetli tutmakla yükümlü değildir. Ancak ev düzeninde erkeğe düşen görev, iş taksimine uymakla yükümlü olmasıdır...

NAFAKA KONUSUNDA İHTİLAFLAR

Herhangi bir nedenle bir kadın nafaka alabilmek için, ben evli olduğum halde kocamdan nafaka alamıyorum diye mahkemeye müracaat etse, evlilik iddiasında bulunan bayan öncelikle ispatla yükümlüdür.

Evlilik iddiasının sonuçlandırılması için geçen dava süreci uzun olabilir, nafaka temini için ikinci bir dava açabilir.

Hakim evlilik müessesesinin önceden kurulduğuna, taraf ve etrafın bu gerçeği yeni öğrendiğine, evlilik veya çocuk konusunda herhangi bir ihtilaf olmadığına hükmederse; kadın, başlangıçtan itibaren bu güne kadar tüm masraflarını eşinden isteyebilir.

Eşler arasında nafaka miktarı konusunda sorun çıkarsa, iddia edene delil, diğerine yemin gerekir. Hâkim nafaka tespitinde asgari geçim düzeyini dikkate alır.

BOŞANMA NAFAKASI

Sahih bir nikahla evli olup, herhangi bir sebeple, sürelili ayrılık (talak-ı ric'i) veya dönüşü olmayan bir ayrılıkla, (talak-ı bain) taraflar boşandığında yahut, bayanın iyileşme imkanı olmayan bir özrü ortaya çıktığında taraflar kendi rızaları ile ayrıldıklarında;

İddet müddeti sonuna kadar bayanın her türlü ihtiyacı eski eşine aittir. Eski eş ev ve nafaka konusunda gereken tüm masrafları karşılar...

Fasit bir nikâhla kendi aralarında, şartlara uyulmaksızın sözde evlilik yapan çiftler, cinsel birleşme olsa bile, ayrılık meydana geldiğinde, erkeğe ev ve nafaka yükümlülüğü yoktur.

Erkek tarafından, talak veya fesih yolu ile meydana gelen ayrılıkta, bir günah veya ihanet neticesi olsun olmasın, eski karısı iddet müddeti içinde nafakasını alır.

Artık birleşilmesi mümkün olmayan bir boşanma şekli ile (üç talak) ayrılan eşler, mahkemeye müracaat eder.

Şahitler temini ve diğer işlemlerin tamamlanması ile mahkeme kararının ilan edilmesine kadar geçen süre içinde, eski eşlerin bir araya gelmemeleri konusunda hakim önlem alır. Evler ayrılır, eski koca hala eşimdir diye cinsel isteklerde bulunamaz. Hâkim, boşanacak kadını korumak için emin bir bayan koruma tahsis eder. Bu korumanın ücretini Beytül-mal öder.

İddet süresi bitene ve boşanma tescil olana kadar bayanın tüm masrafları ev kirası dâhil eski kocası tarafından karşılanır.

Hukuki yollarda süreç uzasa, veya rıza ile nafaka takdir edilmeden iddet müddeti bitse, veya eşlerden biri vefat etse nafaka düşer.

ÇOCUKLARIN NAFAKALARI

Ancak gerek tarafların rızası veya hâkim takdiri ile tespit edilen nafaka, ödenmesi gereken yasal borç niteliğindedir.

Bayanın iddet müddeti geçmiş olsa bile eski eşinden hak ettiği nafakayı rıza ile veya hukuki yollar neticesi zoraki tahsil eder.

İddet müddeti içinde erkek evini terk edip gurbete gitmiş olsa bile, nafaka hâkim tarafından eski eşin mevcut malları nakde çevrilerek kadına ödenir.

Boşanma süreci içinde kadının hamile olduğu belirlense, boşanma anından itibaren iki yıl nafakaya hak kazanır.

Eşi vefat eden kadının iddet nafakası olmaz. Ancak mirasçıların izni olursa müşterek maldan iddet nafakası verilir.

Fakir olan ve buluğa ermemiş erkek çocukların, fakir olan buluğa ermiş ve temyiz sahibi olsa bile kız çocuklarının nafakaları babaya aittir. Baba infaktan kaçınırsa tutuklanır.

Evlatların nafakaları, babaları fakir olsa bile düşmez. Baba çocuklarına bakmakla yükümlüdür.

Sürekli fakirlik veya sakatlık gibi kazançtan aciz olmak veya gelirin gideri karşılamaması gibi zorunlu hallerde, babanın akrabaları çocuklara bakmakla yükümlüdür.

Fakirliği bilinen baba, çocuklarının nafakasını temin edemediği için tutuklanmaz. Boşanmış anne dilerse çocuklarının nafakasını ilerde eski eşinden alma koşulu ile üstlenebilir.

Çocuklara takdir edilecek nafaka yaş ve sosyal statü ile paralel olmalıdır. Bakıcı gerekiyorsa, baba bakıcı maaşı vererek çocukların iyi yetişmelerini sağlar.

Erkek çocuk buluğ çağından sonra, artık nafaka almaz. Öğrenci ise burs kolaylığı, sanatkâr olacaksa aldığı maaşı nafaka temini için yeterli olabilir.

Erkek evlat, evli olsa bile, bedensel özürli ise, nafakalarını baba karşılar.

Kız çocukları ise, belirtildiği gibi buluğ çağından sonra bile, evlenip yuva kurana kadar nafakaları babaya aittir.

Kız çocuğu evlenip boşanma vuku bulsa, kadının eski kocasından aktarılan mehir'de geçim için yetmemiş olsa, nafaka yine babaya aittir. Evlatların kazancı kendilerine yetmeyecek kadar az ise baba takviye yapmakla yükümlüdür.

Babalarının nerede olduğu bilinmeyen çocuklar, nafaka temini için mahkemeye müracaat ederler. Babanın varsa kira-ürün-alacak gibi gelirleri hâkim denetiminde toplanır ve çocukların geçimi, eğitim giderleri karşılanır. Gayrimenkul olan değerler satılmaz.

Fakir ve muhtaç olan; baba, dede, babaanne, anne gibi birinci derece yakınların nafakaları evlatlar üzerindedir.

Evlatlar eşit şekilde büyüklerine bakmakla yükümlüdür. Babalarının güç yetiremediği dönemlerde torunlar, dede ve babaannelerine de bakmakla yükümlüdür.

Kardeşler; ana ve babalarının nafaka ve bakımı konusunda ihtilaf etse, biri bakıp diğeri bakmasa, hâkim ana-babasına bakmayan kardeşin malından tasarrufta bulunarak, bakım masraflarını tahsil edebilir veya ana-babasına bakan kardeş diğerlerinden alacaklı olur. Nafaka önceliği küçük çocuklar ve annelerdir.

Evlat; ana-babaya ihtiyaç sahibi iseler nafaka vermekle yükümlüdür. Nafaka vermeye muktedir olmayan evlat, ana-babasını yanına alır. Birlikte yaşayarak nafaka yükümlülüğünden kurtulur.

Evlenmemiş bir evlat; diyaneten ana babasına bakmakla yükümlü olsa bile, kazaen mecbur olamaz. Ancak kazancı nispetinde ana-babaya ekonomik yardımda bulunur.

İhtiyaç sahibi olan, babanın babası veya ananın anası da aynı hükümdedir. Torunlar büyüklerine (ced) bakmakla yükümlüdür.

Kötürüm olan bir babanın, bakıcı masrafları kendisine güç geliyorsa evlatları karşılar.

Nafaka almaya hak kazandıkları halde, çocukları bulunmayan eşlerin, bakımı ve diğer ihtiyaçları, mirasa hak kazanan yakın akrabaları üzerine düşer.

Babalarına bakan evlatlar üvey annelerine bakmakla yükümlü değildir. Ancak babaları bakıma muhtaç ise, babalarına hizmet ettiği için üvey annenin nafakasını da teminle yükümlüdürler.

Ana-baba, hasta-aciz -geliri kalmamış bir durumda iken; kudreti yerinde olan ve ana-babasına bakmayan evlatlar, mahkeme yolu ile uyarılır. Uyarı etkili olmamışsa hakim kararı ile tutuklanır.

Çoluk çocuk sahibi olmuş, geniş bir aile kurmuş olan evlat, çocuklarının geçim problemi beni meşgul ediyor diye, ana-babaya hizmette kusur edemez. Eğer ana-babaya ayrı bir bütçe ayıramayacak durumda ise, onları yanına alır ve hep birlikte yaşamaya devam ederler.

Nafaka temininde güçlük çeken ancak evlatları olmayan şahıslara, birinci derece akrabalarının bakması bir vecibedir. Amca-dayı-teyze-hala ve ikinci derece akrabalara, durumu müsait olan akrabalar ilgilenir ve onları başkasına muhtaç bırakmazlar.

Anne ve küçük çocuklar, nafaka sırasında babadan öncedirler.

BOŞANMA HUKUKU

Boşanma bahsine girmeden önce, ayrılık diye nitelenebilecek “fesh” konusunu kısaca incelemek gerekmektedir.

Talak (boşanma) ile fesh, yapısal olarak müşterek bir yakınlık olsa bile, birbirlerinden ayrı hukuki durum arz eder.

Fesh; evlilik bağının giderilmesidir. Bu bağ şahitler huzurunda veya mahkeme tarafından bozulur.

Talak ise; evli bir erkeğin, eşini bilerek ve isteyerek boşamasıdır. Talak tek taraflıdır. Kadın, kocasından ayrılmak için ancak mahkemeye müracaat edebilir.

Erkeğin müdahil olamadığı, yalnız kadın tarafından müracaatla oluşan ayrılıklar birer fesihtir.

Bu konuda örnek verilecek olursa mümeyyiz olmayan bir bayanın, velisinden izin almaksızın evliliğe adım atması istenirse nikâhın feshini gerektirir.

Evlilikten sonra, erkekte oluşan daimi özürler, iktidarsızlık veya uzun süreli tedaviye ihtiyaç olan bir hastalıktan dolayı bayan isterse nikâhın feshini talep edebilir...

Eşlerden biri, birinci derece yakın olan bireylerden biri ile olan cinsel yakınlığı evliliğin feshini gerektirir.

Enişte-baldız-kayınbirader-gelin-üvey anne gibi mevcut durumda nikâhı haram olan bireylerin birbirlerine yaklaşması, şehvi sarılma, öpme, öpüşme, mevcut evliliğin feshi için birer örnektir. Cinsel beraberlik ise HAD cezasını gerektirir...

Şahitsiz nikâh kısılması-şahitlerin eksik olması buluş çağının altında olmak-mehrin verilmemesi- taraflar arasında denkliğin olmaması, birer fesh nedenidir. Eksikler giderilince fesh edilen nikâh tazelenir. Fesih konusunda hâkimin kararı durumu belirler.

Müslüman bir kadının kocası, artık Müslüman olmadığını belirtse veya küfrü gerektiren davranışlarda ısrar etse, irtidat etse, aralarındaki nikah derhal fesh olunur. Aynı şekilde kadın, İslam'ı terk etse yine nikâh fesh olunur.

Müşrik olan eşlerden biri ihtida edip İslam'ı seçse, taraflardan biri ihtida etmese, nikâh fesh olur.

Aralarında nikâh kısılması haram olan bireylerden (hürmeti müsahe) herhangi biri ile cinsel temas –şehvi öpüşme- cinsel organına şehvi bakış vb. tacizlerden dolayı, tacizci ile eşi arasındaki nikah fesh olur.

Bir erkeğin, kayınvalidesi –baldızı- üvey annesi-üvey kızı-gelini gibi kendisine ebedi veya kısmen nikâhı haram olan bireylere karşı şehvi taciz eşi ile aralarındaki nikahın fesh olmasını gerektirir. Artık eşler birbirleri ile fesihten sonra bir daha evlenemezler. Bu tür olayların itiraf veya şahitle ispatı halinde mahkemeye bile gidilmeksizin evlilik biter.

Fesih öncesi nesep sahihtir ve çocuklar babaya aittir.

TALAK

Talak; bir erkeğin, açıkça veya şaka ile karışık dahi olsa, eşine, seni boşadım seni terk ettim diye hitap etmesidir.

Talak iki kısma ayrılır:

- a) Talak-ı Rıc'ı
- b) Talak-ı Bain

Talak konusunda hitap yine ikiye ayrılır.

- a) Sarih b) Kinaye

Talakta sarih olan ifadeler genelde toplumun bildiği kati ifade içeren, herhangi niyet ve karineye muhtaç olmayan kelimelerdir. Bu kelimeler velev ki, erkeğin ağzından bir kasıt niyeti olmaksızın çıksın fark etmez.

Kinaye kelime ve tabirler ise, esasen talak'a mevzuu olmayıp, hem talak için, hem de başka manalarla kullanılacak lafızlar olduğundan bunlar için niyet gereklidir. Örneğin karı-koca arasında bir kavga sebebiyle erkeğin eşine, kalk git, gözüm görmesin gibi gazap hali talak değildir.

Açık ve net olmayan ayrılık kelimelerinin kullanılmasında üç hal önemlidir.

a) Rıza hali: Erkeğin hiddetli olmadığı eşi ile aralarında bir boşanma gibi düşüncenin hâsıl olmadığı bir ortamda oluşan ağır şaka veya sulu bir sataşma hali neticesinde Talak vaki olmaz. Niyet bu konuda geçerlidir.

b) Gazab hali: Karı-koca arasında şiddetli kavgaların yaşandığı bir esnada erkeğin ağzından çıkan lafızlardan biri ile Talak oluşumu niyete muhtaçtır. Şiddetli kavgaya esnasında ne dediğini bilmeyen erkek, sakinleşince, bu kelamın tersini iddia eder. Boşanma niyetinin olmadığını ifade ederse talak geçerli olmaz.

c) Müzakere hali: Karı-koca arasında artık ayrılığın kesinleştiği ve ne şekilde olacağı konusunda tarafların anlaşma ve pazarlık yaptığı haldir.

Herhangi bir niyete muhtaç olmaksızın bir kez boşanmanın meydana geleceği ve geri dönüşü olmayan tabirler şunlardır.

1) Seni boşadım. (Sen taliksin) 2) Sen artık boşanmış, dul bir bayansın 3) Artık beraberliğimiz bitti. Seninle ayrıldım. Bu üç tabirden herhangi biri kullanıldığında bir talak meydana gelmiştir.

Bu kelimelerin haricinde;

Boş ol – Talik ol – Boşanmak bana farzdır-Boşamak bana vaciptir-Boşanmak üzerime bir görevdir-Seni boşadım-Sen artık buradan Şam'a kadar boşsun-Sen benim için artık yabancısın. Gibi tabirler birer Talak-ı rıc'ı olarak kabul edilebilir.

“Sen boşsun” gibi tabirler üç talak'a niyet edilse niyet gerçekleşmiş olur.

“Şart olsun” tabiri ile bir talak geçerlidir.

“Birden üçe boş ol” tabiri ile iki talak geçerli olur.

Söylenildiğinde bir talak-ı rıc'ı vaki olan kinayeli tabirler de şunlardır:

“Rahmini temizle”, “Sen birsin”, “Boşanma yolunu açtım”, “Sen benim karım değilsin”, Ben senin artık kocan değilim”, “Artık cehenneme git”, “Şimdi sonra anam ol”, “Başını benim yanımda ört”, “Artık serbestsin. Kiminle evlenirsen evlen”, “Aramızdaki nikâhı fesh ettim”

Söylenildiğinde Talak vuku bulmayan bazı tabirler ise şunlardır: “Ben senden uzaklaşıyorum”, “Boşanmayı sevmeye başladım”, Boşanalım diye düşünüyorum”, “Sen bana yaramazsın”, “Benim sana ihtiyacım kalmadı”, “Seni sevmiyorum”, “Sana artık rağbet edemiyorum”, “Val-

lahi sen benim eşim olamadın” gibi sözlerle talak vuku bulmaz.

Talak oluşumu için şartlar:

Bir talakın gerçekleşebilmesi için başlıca dört şartın yerine gelmesi gerekir.

1) Erkeğin, boşamaya yetkin mükellef ve akli başında olması gereklidir. Çocuk-psikolojik sorunlu uyku hali gibi durumlarda edilen laflar geçerli değildir.

2) Talak için açık bir ifade ile karşı tarafa hitap şarttır. Kalbi niyetle talak olmaz.

3) Temenni ile talak olmaz. Örnek: Seni inşallah boşadım demek talakı gerektirmez.

4) Talak, kadına; açıkça sözlü veya yazılı olarak dolambaçsız aktarılmalıdır. “Seni boşadım” gibi açık tabirler gereklidir. Karı-koca arasında şiddetli bir kavgeden sonra erkek, “Benden izinsiz evden çıkarsan boş ol”, “Sürekli şu şahsa ziyarete gidiyorsun, bir daha gidersen boş ol” gibi şartı gerektiren talak vukuunda şart gerçekleşmedikçe boşanma olmaz.

TALAK'A EHİL OLMAK

Karı-koca arasında boşanma için ilk şart erkeğin; mükellef, yani akil ve baliğ olmasıdır. Aynı zamanda şuurlu ve bilinçli bir durumda olması gerekmektedir.

Bazı sebeplerden dolayı mahkemeye intikal etmiş olan evlilikleri hâkim bitirebilir. Hâkim izlemiş olduğu evlilik tablosundan bir hayır gelmeyeceği kanaatine varmışsa, büyük olayların oluşumunu def etmek ve toplum menfaatini gözetmek amacı ile evliliğe son verebilir.

Hasta olan erkekte akli problem yoksa boşamaya ehildir.

Erkek, boşanmayı kesinlikle istiyor ve aklına yerleştirmiş vaziyette eşine bu konuyu beyan ederken lafları karıştırırsa, başta söz söylemek isterken talak lafzı çıksa veya tersi olsa talak geçerlidir.

Şaka-sataşma veya sululuk yapmaya temayüllü bir erkek, boşanma sözünün, ne hakiki ne de mecazi manasını kast etmeksizin sırf şaka niyeti ile eşine “Sen boşsun”, “Seni boşadım” gibi tabirleri kullansa, talak diyaneten ve hukuken geçerli olur.

Aklı zayıf olan şahsın talak'ı geçerlidir. Dilsizin kendi özel işaretleri ve yazışmaları talak için geçerlidir.

Talak konusunda yazışma ile konuşma eş değerdedir. Bir kimse eşine, uzak veya yakında olsa bile ayrıldıklarını yazılı bir belge ile bildirirse boşanma gerçekleşmiş olur.

Zorlama-işkence-baskı altında alınan boşanma ifadesi veya belgesi geçerli değildir. Ancak korku ve tehdit ile kısmi ölüm tehlikesi olmayan bir şahıs, tehditlere dayanamayıp talak verse boşanma geçerli olur.

Haram olmayan bir şeyin yeme veya içmesinden dolayı sarhoş olan kimsenin talak'ı muteber değildir.

Haram olan bir şeyin içilmesi, kullanılması veya yenilmesinden dolayı oluşan sarhoşluk esnasında beyan edilen Talak ise geçerlidir görüşüne rağmen;

Osmanlı aile hukuk kararnamesi, 104 ve 105. maddelerinde, Hanefi fıkhına uymayarak, boşanma lafzını ağzına aldığı anda, sarhoş olan veya herhangi bir sebepten dolayı oluşan korku nedeniyle ağızdan çıkan talak lafzını geçersiz saymıştır. Aile hukuk kararnamesi, sarhoşluğun özgür irade ile oluşma gerçeğine bakmadan, kocanın temyiz sahibi olma yeteneğini yitirdiği için oluşun talak'ı kabul etmemiştir.

Helal olan bir maddenin kullanımı ile oluşan sarhoşluk-baygınlık-kısmi akıl eksikliği gibi etkenler elde olmayan iradi sayılmayan oluşumlardır. Örneğin iyileşme çabası ile fazla dozajda ilaç alımı, baygınlık veren bir madde ile çalışma gibi elde olmayan sebepler nedeniyle, irade dışı konuşma ve beyanlar geçerli sayılamaz. Bu konuda müctehidlerin ittifakı vardır.

Hız. Osman (ra) rivayeti ile gelen bir hadis-i şerif nedeniyle müctehitlerin bir kısmı, yer ve gökyüzünü – kadın ve erkeği birbirinden ayırt edemeyecek kadar zilzurna sarhoş olan şahsın talak'ını kabul etmemiştir...

Ancak sarhoşluğu bir tiryakilik olmuş, her gün sistematik içen sarhoşken bile teklif ve hitabı seçebilen, akıl ve temyiz durumu gitmemiş olan bilinçli bir içki tiryakisinin talak'ı geçerli sayılmıştır. Bu konudaki ihtilaf sadece sarhoşluğun derecesi ile ilgilidir.

Bu konuyu biraz açmak gerekirse, sosyal bir menfaat için sarhoşun talakı muteber midir sorusuna detaylıca irdelemek gerekmektedir.

Sarhoşun talak'ını geçersiz sayanların ileri sürdüğü görüş;

A) Sarhoş'un akli melekesi o anlar için bitmiştir.

B) Toplumda aile bağının devamı istenen bir özelliktir. Eğer sarhoşların talak'ı geçerli olsa, toplumda boşanmış ve parçalanmış aile sayısı artar. Masum bayanlar bu konuda SUÇLU OLAMAZ. Bu nedenle sarhoş'un talak'ı muteber olmamalıdır ifadesini kullanmaktadırlar...

Sarhoş'un talak'ı muteberdir görüşüne uyan hukukçularımız ise şu haklı nedenleri ileri sürmektedir

Sarhoşluk, dinen ve ahlaken bir günahdır. Bu hal bir kabahat değil, günahı net olan bir cürümdür... Sarhoş iken cinayet-kaza-yaralama gibi suçları işleyen şahıs sarhoşluk kusurundan dolayı hafifletici bir ceza alamaz

Sarhoşken cinayet işlemekle talak arasında bir fark yoktur. İki taraf için de felaket söz konusudur. Bu nedenle sarhoş cezaya müstahaktır. Talak'ın oluşumu, bu cezanın bir tecellisidir.

Bu ceza çoğu kimselere haram olan bir işi yapmaktan alıkoyacaktır. Bir takım içki müptelaları bu tehlike nedeniyle kendilerine çeki düzen verme ihtiyacı hissedeceklerdir...

Talak vukuunda mahkemeye müracaat edildiğinde, hâkim bey ben sarhoştum, bu şahsı ben öldürmedim demekle; Sarhoştum, talak vererek eşimi boşamadığımı hatırlamıyorum arasında bir fark yoktur.

Bu ciddi konu bir anlamda toplumda sarhoşların himaye edildiği sonucunu da çıkarabilir.

Kadınların bir kısmı bu üzücü hadise ile sıkıntıya girecekleri açıktır. Ancak bir kısmı içinde bu hal bir kurtuluş vesilesi olacaktır.

Sarhoş bir koca ile hayatın çekilmez bir işkence olduğunu açıkça beyan eden nice kadınlar olduğu aşikârdır.

Yıllarca sarhoşu çekmek yerine yeni bir hayat kurmak kadın içinde kurtuluş olabileceğini unutmamak lazımdır.

Kadın, kocasının bu haline razı ise, tekrar evlilik yolu her zaman açıktır.

Basit bir laf ile boş ol demekle, kadının hemen boşanmayacağı, kadın haklarını içeren kanun maddelerinin, diğer sistemlerde bulunmadığı bilinmesine rağmen;

İslam karşıtları, talak verince hemen boşanma gerçekleşip, kadın bir kenara atılıyor kara propagandası ile İslam düşmanlığını çok ileri boyutlarda sürdürmektedirler.

İslam Hukuku, her zaman kadın hakları savunucusu, uygulayıcısı ve koruyucusudur.

a) Talak'la kadın, boş ol denince hemen boş olmaz. Öncelikle talak veren erkek bu ifadeyi hâkim huzurunda mahkeme kanalı ile tescil eder.

b) Talak gerçekleşmişse öncelikle mehir devreye girer ve nikâh öncesi anlaşılan bedel her ne kadarsa, bu bedel rıza ile ödenir. Ödeme konusunda güçlük çıkarılıyorsa, mahkeme erkeğin mevcut mallarını satma yetkisini kullanarak, bayanın mehrini öder. Örneğin günümüz koşullarında mehir bedeli bir kilo altın veya 25 bin dolar veya bir daire gibi menkul, gayrimenkul olan bir değer ise, bu taahhüt edilen bedel resmen erkekten tahsil edilir.

c) İddet müddeti, varsa hamilelik başlangıcından itibaren iki yıl boşanmış bayanın ev dâhil tüm masrafları eski kocası tarafından karşılanır.

d) Çocuklar kesinlikle babaya aittir. Çocuk nedeni ile Anne'nin geleceği ipotek altına alınamaz. Anne çocuksuz olarak yeni bir hayata hazırlanır. Ancak anne çocuğunu yanına almak istiyorsa, istek kabul edilir. Baba nafaka öder...

e) Çocukların eğitimi-bakıcısı-nafakası tamamen baba tarafından temin edilir.

f) Ağızdan çıkabilecek bir talak kelimesi erkeğe maddi ve manevi çok ağır bir bedel ödetmektedir. Yukarıdaki şartlar çerçevesinde Talak'a cüret, parasal olarak çok ağır bedeli gerektirirken, çocuklu bir baba yeniden nasıl evlenir, manen nasıl huzurlu olabilir, çok çocuklu bir babayı yeni gelecek bayan kabul eder mi diye düşünmek gerekmektedir.

g) Diğer muharref semavi dinlerde evlilik bağı ölüncüye kadar kuralı gereğince uyuşmayan ve aralarında ciddi görüş ayrılıkları bulunan evli çiftler dinleri gereği boşanamayınca aile hukuken devam etse bile, fiilen bitmiş olmakta bireyler tek çatı altında düşmanca yaşamaya devam etmektedirler. Bu birliktelik insan için hayatın tamamen zindan olması veya bireylerin gayri meşru ilişkilerinin başlangıcına sebebiyet vermesi ile devam etmektedir. Bu anlamda boşanma bir kurtuluştur. En azından bireyler ikinci evliliklerinde mutlu aile ortamını yakalayabilme şanslarını elde etmiş olurlar.

TALAK'IN MUHATABI

Talak'ın muhatabı ve onun hükmünü kabul etmesi gereken taraf, sahîh bir nikâhla evlenmiş veya daha önce bir veya iki talak'a muhatap olmuş bayandır.

Bir talakla boşanacak olan bayan, iddet'i içinde, nikah eseri devam eder. Kocasını ile irtibat tamamen kesilmemiş sayılır.

Tek bir talakla ayrılıp iddet bekleyen bayan, bu süre içinde yine şiddetli bir kavga veya fikir ayrılığı oluşsa, ikinci veya üçüncü talak'a muhatap olabilir.

Herhangi bir sebeple nikâhtan hemen sonra cinsel temas olmaksızın veya nikâhtan birkaç gün sonra cinsel temas vaki olup regl hali bitmiş ve hamile olmadığı kesinleşmiş bir bayan iddet süresini beklemez. Bu ayrılık için talak'a mahal yoktur.

Fasit bir nikâhla oluşan beraberliğin, ayrılığında talak'a mahal yoktur. Bu hakikaten bir nikâh değildir ki ayrılıkta belli bir bedel ödensin. Aynı zamanda denk bir evliliğin gerçekleşmediği için veliler nikah iptali için müracaat etse, veya hürmeti müsahe gerektiren bir evlilik yapılmış olsa yine Talak'a mahal yoktur. Bu birliktelikle birer fesih hükmündedir.

TALAK'IN ADEDİ

Bir erkek eşini; ayrı ayrı zaman ve zemin içinde üç kez boşama hakkına sahiptir. Erkek dilerse bu hakkını bir celsede kullanabilir. Eşini boşayan erkek bu durumu mahkemeye bildirmek zorundadır...

Bir erkek, herhangi bir ciddi tatsızlık ve karşılıklı ayrılık belirtilerinin açığa çıktığı bir dönemde dönüş yolunu kapatmak tarafların kısmi ayrılıkla kendilerine gelmesi niyeti ile eşini bir Talak ile boşasa, iddeti içinde veya bitiminde yeniden Nikâh kıyılıp şartlar tekrar gözden geçirilerek tekrar birleşebilirler.

Bu tatsız evlilikler için belki kurtarma yöntemi olabilir. Eğer taraflarda bir müspet belirti yoksa üç talak ile artık birleşme yolları tamamen kesilir.

Bir erkek kendisine verilen üç talak hakkını şu şekilde kullanabilir.

1) Bir tek söz ile üç talak'ı birden verir. "Seni üç talak ile boşadım" gibi.

2) Önce bir talak verir. Kadın iddet beklerken ayrılık rüzgarları daha da şiddetli esmeye başlamışsa, ikinci ve üçüncü talak ile beraberlik kesilir.

3) Önce iki talak verir, belirtiler müspet değilse bir talak ilavesi ile bağ kesilir.

4) Bir biri peşi sıra üç talak verir. Süre kullanımı istemez.

Üç talak ile bitmiş olan evliliğin tamiri neredeyse imkânsız hale gelmiştir. Ciddi pişmanlıklar neticesi tekrar evlenmeyi arzu eden eski evliler için geriye kalan tek şart; Bayanın hilesiz temiz bir evlilik yapıp tekrar boşanmasına veya yeni eşin vefat etmesine bağlıdır.

İslam hukukunda çoğu ibadetlerin kazası-kefareti olmasına rağmen boşanma konusunda kurallar çok açık

ve nettir. İslam Hukuku evlilik müessesesini dini bir kurum olarak görmüş ve bu konuda lakaytlık ve laubaliliğe asla göz yummamıştır.

Erkek öncelikle talak kelimesini asla ağzına almayacağı öğrenecek ve bu işin şakasının bile ciddi olduğunu aklından çıkarmayacaktır. Eğer doku uyuşmazlığı oldu taraflar birbirlerini kabul etmeyecek düzeyde huzursuzluklar devam ederse yavaş yavaş doku bir birinden ayrılmalıdır. Bu ayrılma seansları da bir ve ikinci talaklardır,

Bir kızgınlık ve öfke ile üç talak'ı birden vermek Küfran-ı Nîmet'tir. Öfke ile kalkan zararları oturmaya bilecek ve ayrılık hazırlıklarına başlayarak maddi ve manevi bedel ödeyecektir.

Üç talak meselesi, birçok ilmi münakaşalara mevzu teşkil ettiğinden, bu meseleyi biraz daha dolaylı incelemekte yarar bulunmaktadır

Bir erkek eşine herhangi bir mecliste; “Sen boşsun – sen boşsun- sen boşsun...” diye boşanmayı kast ederek hitap ettiğinde erkeğin kalbi niyeti sorgulanır. Bir talak'a niyet edip, tekid veya belirgin olsun diye, bir kelimeyi üç kez tekrarlarsın yoksa üç talak-ı bir anda vermeye mi niyet ettin sorusuna bu konuda erkeğin niyeti ve cevabı önemlidir ve niyetine göre hareket edilir.

Bir talak vermeyi tasarlamış, kızgınlık-heyecan vb. etkenlerle üç kez kelime tekrarı yapmış ise bir talak oluşmuş olur. Yoksa niyet üç talak için yapılmışsa üç talak vaki olmuştur.

Henüz evlilik başlangıcında, nikâh kıyılıp, zıfâf gerçekleşmeden, bir kızgınlık ve öfke ile üç kez sen boşsun dense niyet ne olursa olsun bir talak gerçekleşmiş olur.

Bu hükümler kuşkusuz İslam toplumunda, şer'i mahkemelerin taraf olduğu ortamda gerçekleşen konu ve hükümlerdir...

Günümüzde ise, bayan için çok önemli bir sigorta olan, mehir kavramının sembolik hale gelmesi, talak durumunda, erkeğe yaptırım uygulayabilecek adli bir merci bulunmaması nedeniyle, ağız alışkanlığı veya dini hükümlerin değerini bilmeme, anlamama gibi etkenler nedeniyle son dönem fıkıhçılarımız üç talak kavramını yeniden tanımlamışlardır.

Son dönem fıkıhçılara göre; “Kocanın her aklına estiğinde ve psikolojik durumu ne olursa olsun karısına sen boşsun demesi ile kadın boş olmaz... Bayan bir temizlik içinde (iki hayız arasında) ancak bir talak ile boşanır... kaç sayı zikredilirse zikredilsin bir talak söz konusudur... Boşama, regl dönemi bitip, temizlik başlayınca, cinsel temas olmadan vuku bulacaktır... Aksi halde geçersiz olur... Daha sonraki temizlik döneminde, yine aynı şartlar dâhilinde, ikinci boşama, daha sonraki temizlikte üçüncü boşama gerçekleşir...

Bu yöntem izlendiği takdirde sünnet uygun, adil bir taraflar ayrılığı gerçekleşmiş olacaktır...

Üç talak ile boşanma Allah'ın hoş görmediği en ağır insan hakkı ihlalidir. Her ne kadar bayan evlilik başlangıcında tespit edilen mehirle hayatının bir kısmını ekonomik olarak rahat geçirse bile üç talak ile boşanma İslam toplumunda benimsenmemiş erkek bu yöntemle başvurduğu için toplum tarafından ayıplanmış hatta dışlanmıştı.

Hız. Ömer hilafeti zamanında eşini bir anda üç talak ile boşayan erkek toplum önünde azarlanır hatta kısmi darp cezası uygulanırdı. Bu nedenle mehir-nafaka- çocuk babaya verilmesi gibi İslam hukukunun, nikâhla ilgili

temel kurallarının işlemediği bir toplumda, keyfi talak erkeğin kendi isteğine bırakılmaz.

Özellikle bayanın şahsi hukuku, kul hakkı, birinci planda düşünülmesi İslami hükümlerin uygulanmadığı toplumlarda erkek üç talakla eşinden ayrılmak için girişimde bulunmuşsa, talak'ın karşılığı olan mehir müessesesini işletmeli ve eşinin hakkı olan mali yükümlülükler, çocuk paylaşımı gibi ana sorunlar çözümlenmelidir...

İslami hükümlerin uygulandığı toplumda sebepsiz yere keyfi boşanmalar yok denecek kadar azdır. Eğer bu tür bir keyfiyet söz konusu olmuş ve kadının hakkı olan mali yükümlülüklerden erkek kaçmış ise, bedeli çoğu zaman ağır olarak ödetilmiştir.

İslam hukukunun geçerli olmadığı toplumlarda ise kız tarafı kendi töresini tesis etme gibi değişik yöntemlere baş vurduğu zaman, bir tür kendi adaletini oluşturma, iki hatta daha fazla kişilerin mağdur olmasını, nice canların heder olmasını beraberinde getirmektedir. Bu konu hassas bir yapı arz ettiği için asla talak lafı ağza alınmamalı ve bu kelime zihinde ve dilde alışkanlık yapmamalıdır.

Aile huzursuzluğu her iki birey için acıların en büyüğüdür. Bu tür konular taraflar arasında kangren olmadan aile büyüklerine aktarılmalı ihtilaflar güzellikle çözümlenmelidir. Eğer uyuşmazlık kapanmıyor taraflar birbirlerini benimsemiyorlarsa sulh yolu ile yine aile büyüklerinin gözetimi altında ayrılık kararı alınması en uygun yöntemdir.

TALAK'IN ŞER'İ SIFATI

Daha öncede belirtildiği gibi, talak Müslüman bir erkeğe verilen ve zaruretler dışında kullanıldığında, İslam toplumu tarafından asla hoş karşılanmayan bir boşanma yetkisidir.

Zaruri bir ayrılık söz konusu ise, karşı tarafın en az zararlar boşanma işlemine muhatap olabilmesi için bazı şartları yerine getirmek gerekir.

1) Talak; kadının regl olmadığı yani hayız ve nifas görmediği bir dönemde gerçekleşmelidir.

2) Talak; eşler arasında cinsel ilişki bulunmamış bir ay halinde (hayız ve nifastan çıkmış) vuku bulmalıdır.

3) Şiddetli geçimsizlik ve uyumsuzluk hat safhaya gelmiş olsa bile yalnızca bir talak ile yetinilmeli dönüş için mutlaka kapı kapatılmamalıdır.

Bu üç şartı içeren talak hadisesi İslam Hukukuna uygun olan ve yapılması için aile bireyleri dahil İslam toplumunun hoş karşılamadığı bir davranış şeklidir.

Yukarıda zikredilen şartlar oluşmadan Talak vaki olduğunda bu tür davranış tamamen kaba haksız ve içinde zulüm kokusu olan bir talak şekli diye nitelenmektedir.

TALAK'IN ŞER'İ HİKMETİ

Nikâh tüm insanlık için bir onur'dur. İnsanoğlunun soy ağacının düzenli büyümesi, nesiller arası irtibatın kopmaması ve devamı nikâhla mümkündür. Nikâh konusunda İslam dininin ne denli titiz davrandığını ve evlilik müessesesinin kurulmasını dini bir gereklilik olarak gördüğünü incelemiştik.

Talak konusu ise en şiddetli nefreti uyandıran bir davranış olduğu Allah Resulünün (s.a.v.) hadis-i şerifleri ile sabittir. Bazı hadis-i şerifleri aktaracak olursak; Peygamberimiz mü'minleri şöyle uyarmıştır:

“Allah (cc) katında, helal olan şeylerin en kötü olanı en talak'tır.” (Ebu Davud)

“Evleniniz, şer'i bir özür olmadıkça boşanmayınız. Çünkü Allah (cc) zevklerine çok düşkün olan, başkaları ile evlenmek için hemen boşanan erkek ve kadınları sevmez” (Taberani-Münavi)

“Bir zaruret olmaksızın, kocasından ayrılmak isteyen bayana cennet kokusu haramdır” (Ebu Davut-Tirmizi)

“Bir kadını kocasına karşı ifsat eden, Onu isyan etmeye sevk eden kimse bizden değildir” (Taberani)

Bu hadis-i şerifler ışığında, erkeklerin lüzumsuz yere talak'a müracaatları ne derece kötülenmişse, bayanlarında kocalarından boşanmaya kalkmaları asla hoş karşılanamaz.

Karı-koca arasına fitne ve ayrılık tohumları ekip, tarafları kışkırtanlar İslam toplumu içinde yerleri olmayanlardır. Bu şahıslar ahlaktan yoksun olan kimselerdir.

İslam toplumunda TALAK hadisesinin çoğalması demek bir anlamda İslami yaşamdan uzaklaşmanın bir göstergesi sayılır.

Talak İslam toplumunda; çekirdek aile yapısının yıkımı, aile saadetinin sonu, çocukların mutsuz bir psikoloji ile büyümesi huzursuz bireylerin çoğalması anlamına gelir ki bu mahzurlar toplum huzurunu bozan etkenler olarak görülebilir.

Demek ki talak hadisesinin çoğalması sadece bireyleri değil tüm çevre ve toplumun huzursuzluğu anlamına gelmektedir.

Diğer dinlerde olduğu gibi ebedi nikâh bağı ile bağlanmak, şiddetli uyumsuzluk-denk olamama- hastalıklar, zaruri etkenlerden dolayı boşanmama, iki tarafı bir anlamda yaşayan ölü haline getirmektedir.

İslam Hukuku bu adaletsizliği de gidermek için zaruret anında bayanın tüm haklarını İslam Devleti güvencesi altına alıp, talak'a izin vermiştir. Daha önce de belirttiğimiz gibi erkek, talak'a başvurduğu an ekonomik olarak ağır bir bedelin altına girmektedir. Kısaca tekrar edecek olursak

a) Mehrin ödenmesi (ortalama 20.000 TL)

b) Çocukların velayeti

c) Eski eşine belirli bir dönem ev ve nafaka temini, boşanma için ödenen ilk bedellerdir...

Belirtilen bu ekonomik bedel bile nikâh bağını ko-partabiliyorsa, artık bu evliliğin bir değeri kalmamıştır. Nikâh bağı tarafların mahkemeye müracaatı ile hâkimin kararı ile bitirilebileceği gibi bizzat erkek tarafından da bitirilebilir. Talak belki bedeli çok ağır olabilecek faciaları da önlemiş olur.

Boşanma hadisesinin en çok tetiklendiği sebepler sıralamak gerekirse;

a) Nikâhtan önce tarafların birbirlerine olan denkliğin yeterince araştırılmaması, aile büyüklerinin kefaletine başvurulmaması

b) Eşler arasında veya ikisinden birinin istenilen düzeyde aile terbiyesi almaması, eğitim görgü eksikliği

c) Eşlerden birisinin veya her ikisinin, iffet ve hayâ kavramlarına uzak olması, İslami terbiye kurallarına uymaması veya onları hafife alması

d) Çağımızın kronik sorunu olan geçim veya ev ekonomisinin işlememesi, aile bireylerinin bu konuda sabırlı ve kanaatkâr olmaması

e) Lüzumu halinde eşler arasında sözü dinlenecek, emirlerine uyulacak bir büyüğün olmaması

f) Aşk evliliği için tarafların, her türlü engeli aşacaklarını hatta anne ve baba ya bile ihtiyaç hissetmeyeceklerini iddia ederken, bilimsel verilere göre aşkın altı aydan sonraki ciddi beraberliklerde pörsümesi ve hayatın gerçekleri ile baş başa kalış...

Yukarıda zikredilen sebepleri daha da uzatmak mümkün olabilir... Ancak taraflar hadlerini ve karşılıklı hukuk ve saygılarını belirlerse aile ortamı uzun ömürlü, cennet yaşamlarından bir kesit olarak hayat devam edebilir...

Nikâhın devamı, nesillerin sağlıklı oluşumu için dini bir emirdir.

Nikâh zaruri bir sosyal hadise olduğu gibi, bazen boşanma da zaruret içerebilir. Boşanma yetkisinin büyük bölümünü İslam Hukuku, erkek tarafından kullanılabileceğini ifade etmiştir. Bu konuyu maddeler halinde inceleyelim.

1) Talak'ın şer'i hikmeti aktarılırken, bazı zaruretlere dolayı karı-koca ilişkisinin bitirilmesi gerekir demiştik... Ancak bazı dinler ve Hıristiyan öğretinin belli başlı mezheplerinde, evlilik eşlerin iradesi ile değil ancak ölümle son bulur... Katolik kilisesi bu kuralı asırlarca devam ettirmiştir... Bu uygulama hala batı toplumunda kısmen devam etmektedir.

Zoraki nikâh neticesi nice yuvalar, kâğıt üzerinde devam etmesine rağmen fiilen bitmiş, karı-kocanın hayatı zindan olmakla birlikte çocuklar da bu fiili ayrılıklardan ciddi etkilenmişlerdir.

Zaruretlere neticesinde ayrılık kapısının kapanması bireysel hukuk ve insanlık onuruna aykırıdır. Dinimiz zorunlu ayrılığın kapısını aralık bırakmış ve erkeğe bu hakkını kullandığı takdirde ekonomik yükümlülük getirerek, eski eşin mağdur olmasını önlemiştir.

2) Dinimiz mahkemeye müracaat etmeksizin karı-koca arasında çok ciddi çatışma olduğu dönemde erkeğe bir veya ikinci kez olmak üzere, tekrar birleşebilecek şekilde ayrılık hakkı tanıyarak ilerleyen ay ve yıllarda düşmanlığın ebedi olmasına engel olmuştur. Örneğin, bir talak ile boşanan eşler, aylar sonra tekrar nikâh masasına yeni şartlarla birlikte oturabilir ve yıkılan yuva tekrar şenlenir. Bu yöntem mahkeme yükünü azaltabilir ve tarafların ayrılığının teşhir edilmesini de önlemiş olur.

3) Belli modern görüşler, iki tarafın rızası ile kıyılan nikahın yine iki tarafın rızası ile bitirilebileceğini, erkeğe boşama yetkisinin verilmesinin, haksızlık ve çok ağır bir karar olduğu konusunda fikir beyan etmektedirler.

Talak, bir zarurete dayanmaktadır. Evlilik bağının karşılıklı feshedilmesi ile hiçbir birey mutlu olamaz...

Nikâh yükü erkeğin üzerine yüklenmiştir. Nikâh başlangıcında ciddi bir mehir pazarlığı yapılmış, mehir miktarı belirlenmiş ve taraflar arasında antlaşma sağlanmış ise erkek boşama yetkisini kullandığında eski eşine;

a) Rıza ile yoksa mahkeme kanalı ile eski eşinin mehrini ödeyecektir.

b) Belirlenmiş bekleme süresi içinde, ev dâhil bütün masraflarını üstlenecektir.

c) Çocuklarının velayeti kendisi üzerine kalacaktır.

Bu ağır şartları yerine getirmeden boşanma işlemi gerçekleştirilmeyeceği için erkek bir anlamda bu bedelleri ödeyerek boşama yetkisini kullanabilir.

İtaat ve iffet dairesinden çıkmış bir bayan zikredilen garantiler altında boşanırsa, bunun neresi adaletsiz olabilir. Karşılıklı rıza oluşacak diye, iffet ve itaatın de kusurlu olan bayanla aynı çatı altında kalmak daha büyük olaylara gebe olabilir.

d) Talak ehliyetinin yalnız bayanlara verilmesi gerektiği gibi bir tez ortaya atıldığında şüphe yok ki bu görüş asla benimsenemez.

Yaratılış itibarı ile bayan, erkeğe göre daha duygusal daha ince yaratılışa sahiptir. Duygusal hareket, bir anlık kırılma ve incinme beraberinde boşanmayı da getirebilir. Olaylar her ne kadar büyük ölçekli olsa bile ayrılık fikri en son ele alınacak karar olduğu için gerek ayrılığın getirdiği ekonomik yük gerekse erkeğin olaylara bakışı bayanlar kadar duyarlı olmadığı için yetki erkeğe verilmiştir.

e) Yukarıda belirtilen dört önemli maddenin oluşturacağı toplumsal kaygı neticesi talak yetkisi erkeğe verilmiştir.

Talak yetkisinin yalnız erkeğe verilmesini adaletsiz bulan ve eşitlik ilkesine aykırı telakki edenler olacaktır.

İslam karşıtlarının ilk hedefi, dinimizi yıpratmak için her zaman talak konusunu gündeme getirdiği aşikardır. Ancak biraz ince düşünüldüğünde bu kararın bayanlar lehine olduğu görülecektir.

Erkek aile hayatının temel taşlarından biridir. Ailesini oluşturmak onların refah ve saadet içinde mutlu bir aile ortamı oluşması için elinden gelen her türlü imkanı ortaya koyar.... Eşi ve çocuklarının nafakası-egitimi-mesken ihtiyacı-eşinin mehrini ödemesi hep erkeğin sorumluluğundadır. Bu denli ağır bir yükün altında olan şahsa talak yetkisi vermek adaletsiz olamaz.

Karı-koca, nikâhlanıp, evlendikten sonra yeni bir hayata adım atmaktadırlar. Artık karşılıklı hukukları olan, çocukluk ve yetişkinlik çağını geçmiş ana-baba aday olmayı hak kazanmış bireyler olarak kendi aile yapılarını oluşturmak için uğraş vermeye başlayacaklardır. Bu uğraşın büyük bir bölümü erkeği ilgilendirmektedir.

Bayan öncelikle mehrini alarak olası bir boşanma ihtimaline karşı ekonomik olarak ezilmemektedir. Nikâh esnasında dilerse boşanma yetkisinin kocasına ait olmayacağı konusunda şart koşma yetkisine haizdir. Bu şart ve ön antlaşmada herhangi bir konuda itiraz etmezse zaten talak yetkisinin erkeğe ait olduğunu kabul etmiş olmaktadır. İlerde şikayet hakkı yoktur.

Erkek kendisine gelecek ekonomik yaptırımların bilincinde olduğu için ulu orta boşanma lafını ağzına alamaz. Eğer her türlü yaptırıma razı olan bir bilinçle hareket ediyorsa, bu şahsa artık ebedi nikâhlı kal denemez.

Hz. Ömer döneminde karısını boşayan erkek için ekonomik yaptırımlar dışında, ta'zir cezası uygulanmıştır.

TALAK-I RİC-İ

Talak geri dönüşü olan ve olmayan diye iki ana bölümde incelendiğini belirtmiştik... Geri dönüşü olan talaklara talak-ı ric'i , erkeğe verilen üç talak hakkını bir anda harcayıp artık yeniden eşiyle , nikahlanılması mümkün olmayan olan talak'a ise talak-ı bain denir.

Aşağıdaki altı şart oluştuğunda talak-ı ric-i gerçekleşmiş olur.

1) Talak, cinsel temastan sonra meydana gelmiş olmalıdır. Henüz gerdek gerçekleşmemiş henüz evlilik başında oluşan bir tatsızlıktan dolayı oluşan ayrılık kararında talak değil fesih geçerlidir.

2) Erkek eşini boşarken, üç talak hakkını biran da kullandığını fiili ve sözlü olarak belirtmiş olmamalıdır. Örneğin üç talak hakkını kullanarak seni boşadım demesi veya fiili olarak eliyle üç talak'ı işaret etmesi neticesi oluşan ayrılıkta geçerli olan talak-ı bain'dir.

3) Talak, ebedi boşamayı gerektiren bir cümle içermemelidir... Örneğin, "Seni boşadım" gibi bir talak kelimesini ihtiva eden kelimeler seçilmelidir.

4) Talak, ebedi boşamayı gerektiren bir cümle içermeyeceği gibi sıfat ile benzetmelerle de talak-ı bain gerektiren işaretler olmamalıdır.

Örneğin "Seni olabilecek en şiddetli talakla boşadım" , "Yeryüzü bir araya gelse seninle birleşmem", "Artık cehennemde buluşuruz", "Seninle ahirette bile beraber olmam, canın cehenneme ömür boyu benden uzak ol" gibi ciddi ayrılık ve şiddet içeren kelimeler talak-ı bain'i gerektirir.

5) Talak, münakaşa esnasında veya ayrılık kararında verilecek misaller de küçük olmalıdır. Örneğin "Seni şu gördüğün dağ misali altından kalkamayacağı biçimde

boşadım" diye bir örnek verilse talak-ı bain gerçekleşmiş olur.

6) Talak, herhangi bir şarta veya ön antlaşmaya yakın olmamalıdır.

Talak yetkisinin bir şart'a bağlı olarak erkekten alınması veya bayana verilmesi gibi.

Yukarda belirtilen şartlara uygun olarak bir erkek karısına "Sen benden boş ol", "Artık iddet gününü bekle", "Senden ayrıldım" gibi tabirler kullanırsa eşler bir birinden ayrılmış olur.

TALAK-I RIC'İNİN HÜKMÜ

Geriyeye dönüşü mümkün olan talak'ın hükmü, iddet müddeti içinde erkeğin, eşine tekrar dönebilmesidir. Yani nikâhı devam ettirmesidir.

Bir kimse talak'ı ric'i ile boşamış olduğu eşine iddet müddeti içinde pişman olsa, yaptığı işin bir an bir kızgınlık neticesi oluştuğunu düşünüp, eşine güzel söz ve davranışlarla özür dilese eşi de bu özrü kabul etse nikâh devam eder. Özür beyanında, şehvetle kucaklamak, cinsel temas, nikâhın devamı için bir işarettir. Nikâh bakidir.

Talak-ı Ric'i de, nikâhın bozulmayıp geri dönüş hakkı sadece iddet müddeti için geçerlidir. İddet müddeti içinde taraflar yumuşamayıp ayrılık kararından dönüş olmazsa, artık ayrılık kesinleşmiş olur.

Talak vaki olmuş bir aile iddet içinde tekrar birleşmek arzusu ile aile büyüklerini toplayabilir. Eşler barıştırılabilir. Bu tür sulh yolu ile aile parçalanmaktan kurtulur.

Bir erkeğe verilen üç boşama hakkı, kullanıldıkça sayısal olarak eksilir. Birinci boşanma teşebbüsünden

sonra tekrar birleşme vaki olduğunda, boşama hakkı ikidir.

Talak-ı Ric'i'den sonra geri dönüş, eşini razı edip nikahı devam ettirmekten ibarettir. Geri dönüş süresi belirtildiği gibi iddet içinde olmalıdır. Bu süre içinde bayan barışmayı arzu etmezse veya şartlar ileri sürerse karşılıklı müzakere ile orta yol bulunur.

Erkek evliliği kurtarmak niyeti ile eşinin mehrini yükseltme teklifi yapabilir. Mehir artışı net olarak belirlenir. Ayrıca erkeğin talak hakkı ikiye düşmüş olur.

Bayan kendisini bir talak ile boşayan eşine geri dönmeme hakkına sahiptir. Bu konuda kararı kesin ise iddet müddeti içinde ayrıldıklarına dair karşılıklı belge verebilirler. Yazılı antlaşma yapabilirler.

Erkek talak sonrası nasıl ki pişmanlıktan dolayı geri dönüş için uğraşabilirse, bayanda talak'ı bir kurtuluş görüp eşine tekrar dönmek istemeyebilir. Bu konu karşılıklı güven-sevgi-anlayış esasına bağlıdır. Bu üç temelden bir veya bir kaçını yara almışsa bayan geri dönüşü izin veremeyebilir.

Bir talakla boşanmış bayan, iddet süresi bitimine kadar kocasının evinde ikamete mecburdur. Ev müsaitse bayana ait bir kat veya bir veya birkaç oda tahsis edilir. Zaten kendi ikamet ettiği eski evi olduğu için mutfak ve diğer müstemilat ortak kullanılır.

Erkek eski eşine haber vermeden odasına giremez. Pişman olduğunu bildirecek olsa bile yine özel odasına girebilmek için eski eşinden izin almalıdır.

Öfke ile oluşan bir anlık tarafların kızgınlığı bu tür istenmeyen bir dönüşü olan boşanma yolunu açmış taraflar sonraki günlerde pişman olmuş ise, kadının eski eşine karşı ılımlı davranması makyaj yapması güler yüzlü mu-

amele etmesi, evliliğin devamı için gerekli olan unsurlar olarak düşünülebilir.

Bir talak vuku bulup, iddet müddeti bekleyen, bayanın o günlerde kocası vefat etse miras'tan mahrum kalmaz. İddet süresi bir anlamda evliliğin hukuken devam ettiği aynı evin paylaşıldığı göreceli ayrılık olarak düşünülebilir. Ayrılık ve mirastan mahrumiyet ancak iddet bitiminden sonra olur.

Talak-ı ric'i'den sonra erkek pişman olup, yuvaya dönmek istediğinde, bayan kabul ederse iddet müddeti içinde yapılan bu geri dönüşte, yeni bir nikâha gerek yoktur.

Geri dönüşte yakın akrabalar en azından pişmanlığa şahit olmalı ve bir anlamda küçük bir törensel havada örneğin bir yemekte taraflar ve yakınlarla beraber birleşme kutlanmalıdır.

RUCU HAKKI NE ZAMAN BİTER?

Erkek, vermiş olduğu talak'tan pişman olduğunda, iddet müddeti içinde evine dönerse nikâha devam, yok iddet müddeti bitiminde kararında bir değişiklik yok ise nikâh iptal olmuş olur.

İddet müddeti, bir bayanın regl halinin üçüncü kez tekrarlanıp, adet halini tam on gün olarak görünce geri dönüş artık kesilmiş olur. On günlük süre bitiminde kan kesilmemiş olsa bile süre dolmuş olur. On günden önce kesilen kan durumunda ise tedbire riayet ederek tam temizlenme hali beklenir hatta bu konuda emin olunup bir namaz vakti geçtikten sonra artık iddet süresi tamamlanmış olur.

Tam temizlik hali artık belirlenmiş olduktan sonra tarafların ayrılığı resmileşmiş olur. Bayan istediği ile evlenebilir.

Bazı hastalık nedeni ile erken kan kesilmesi sonra devam etmesi gibi şahsi problemleri olan bir bayan için tedbir süresi olarak on gün uygun olanıdır. Bu son on gün içinde erkek dönüş için müracaat etse nikâh iptal olmaz.

Erkek, eşine adet (regl) halinin henüz tam kesilmediği dönemde pişmanlığını bildirip, barışma teklifinde bulunsa, bayan bu konuda cevap vermese, dönüş için red cevabı vermediği zaman nikâh geçerlidir. Bu konuda bayanın vereceği cevap önemlidir.

Erkek, iddet bittikten sonra, kendisinin iddet müddeti içinde pişmanlığını belirttiğini beyan etse, eşinin tasdiki veya şahitlerin ikrarı gerekir. Bu konuda tasdik veya ikrar varsa dönüş gereklidir.

İddet süresi içinde bayanın hamile olduğu belirlense doğum esnasına kadar dönüş yolu açıktır.

İddet süresi içinde her ne kadar ayrı ve kırgın olan çiftler bir anlık muhabbetle cinsel temasta bulunsalar, talak ortadan kalkar ve nikâh devam eder.

TALAK-I BAİN

Nikâhları kıyılmış ancak henüz düğünleri yapılmamış çiftler arasında çıkan şiddetli bir antlaşmazlık nedeni ile talak vaki olsa, iddet süresi beklenmeksizin ayrılık gerekir.

İki nişanlı artık karı-koca olmaya az kaldı diyerek, baş başa bazı günler geçirmiş olsalar, ayrılık durumunda, her ne kadar cinsel temas vuku bulmasa bile tedbir amaçlı taraflar hemen ayrılır ve iddet beklenir.

Talak-ı Bain ise net bir ayrılığa neden olan boşanma şeklidir. Bu talak ile ayrılık oluşmuş, karı-koca hukuku bitmiş, erkeğin nikâhı devam ettirmeye hakkı kalmamıştır. Eşler arasında miras hukuku bitmiştir.

Bir erkek; herhangi ağır bir münakaşa veya ciddi uyuşmazlık nedeni ile artık nikâhı bitirmek istiyorsa, eşine; “Seni üç talak ile boşadım”, “Seni boşadım boşadım boşadım” dese üç talak vaki olur.

Erkek bir veya iki talak'ı iddet içinde üç'e tamamlayabilir mi konusu önemlidir. Bir erkek, eşini “Seni boşadım” hitabı ile bir talak ile boşasa; iddet devam ederken, anlaşarak mehrini yükseltip veya mehirle birlikte başka bir bedel konusunda anlaşarak ikinci talakı verebilir.

İkinci boşamada tazminat olarak bir bedel gerekir. Tam tersi bir antlaşmada geçerli olabilir. Örneğin erkek bir talak ile eşini boşayıp iddet beklenirken, bayan artık birleşmenin mümkün olamayacağını bildirip belli bir bedel karşılığında veya mehrinden indirim yapma koşulu ile kocasından diğer talakları vermesini talep edebilir.

Kadın iddet içinde eşinden diğer talak hakkını talep etme imkânına sahiptir.

Erkek, belirtildiği gibi uyuşmazlık iddet sürecinde hala devam ediyorsa, bir daha birleşmemek için üç talak-ı verebilir ve tam ayrılık gerçekleşir.

Eşler arasında nikâhı sonlandırmak talak ile mümkün olduğu gibi, nikâhı belli bir şarta bağlamakta mümkündür. Belirlenen antlaşma maddeleri veya şartlar geçerli olduğu sürece nikâh baki, şart ihlal edilince nikâh geçersiz olabilir.

Başlangıçta nikâh kıyılırken, erkek ikinci kez evlenirse birinci hanımı ile belli bir tazminat ve mehir bedeli karşılığında nikâh ilişkisi biter şartı evlilik süresi içinde geçerliliğini korur.

Kız tarafına, husumeti olan bireylerle ilişki kurma şartı erkek tarafından ileri sürülebilir.

Boşama lafzı herhangi bir ceza karşılığı kullanılmamalıdır. Örneğin bayan, kocasına bir kızgınlık halinde, olumsuz özelliklerini saysa, erkekte, eğer bu olumsuzluklar bende var ise benden boş ol dese, olumsuz vasfın belirlenmesi ile nikâh düşer. Ancak o olumsuz vasfı erkekte bulunmadıkça nikâh bakidir.

Şarta bağlı talak süresiz olarak geçerlidir. O şart gerçekleşmedikçe nikâh sağlam olarak devam eder.

İnşallah kelimesi ile talak vaki olmaz.

“Şart olsun” talak manasına kullanılan bir kelime olduğu için, bu kelime ile yapılan yemin geçerlidir. Örneğin; “Şu işi yaparsam şart olsun” gibi bir ifade kullanılsa ve o iş yapılırsa nikâh düşer.

Bir erkek, herhangi bir şeyi yapmayacağına, kullanmayacağına yemin etse, bu yemin ölünceye kadar geçerlidir. Örneğin; “Artık rakı içmeyeceğim, şart olsun” denilse, bu alışkanlığın tamamen terki gerekmektedir. Yemin bozulduğunda nikâh düşer.

Bu tür şartlı yeminlerde bir talak-ı Rıç'ı gerçekleşmiş olur. Erkek iddet süresi içinde eğer tövbekâr ise nikâhını yenileyebilir veya bayan bu talak-ı fırsat bilerek nikah tazelemez.

Talak konusunda şart veya yemin edildikten sonra geri dönüş olmaz. Bu konuda pişmanlık fayda etmez.

Talak konusunda zamanla ilgili bir antlaşma olsa veya zaman verilerek talak vaki olsa bu talak geçerlidir. “Kış bitince benden boş ol”, “Altı ay sonra boş ol” gibi geleceğe ait zaman dilimi belirlenmiş talaklar geçerlidir.

Talak, mekânla ilgili olduğunda da geçerlidir. “Bulduğun şehirden çıkarsan benden boş ol” dense talak vaki olur. “Bundan sonra kardeşinin evine girmeyeceksin girersen benden boş ol” şartı da aynı şekilde geçerlidir.

Talakta vekâlet ve yazılı belge geçerlidir. Bir erkek, karısı ile birlikte olmayıp, ayrı yaşasalar veya ayrı ayrı şehirlerde yaşama zorunluluğu olsa, vekil vasıtası ile boşanma gerçekleşir.

Vekil bizzat erkeğin eşi de olabilir. Erkek ayrı yaşadığı eşine vekâlet vererek dilediği an boşanma yetkimi kullanabilirsin diye yetki verebilir. Bayan kendisine verilen bu yetkiyi kabul etmeyeceği gibi yetkiyi alıp istediği zaman kullanabilir. Verilen yetkiye göre talak sayısını kadın belirleyebilir.

Boşanma gibi aile müessesesini param parça edecek fiilin en az zararlarla atlatılması için tavsiye edilen yöntem şöyle olabilir:

Boşanma isteği genellikle, şiddetli geçimsizlik sırasında, kavgalar sonunda henüz sınırlar yatışmadan ne söylenildiğinin farkında olunmadığı anda başlar...

Ani ve fevri bir karar alınmaması için aceleye gelmeden düşünerek ve karşılıklı konuşarak ayrılık kararı alınabilir.

MUHALAA

Erkek, eşini regl hali olmayan günlerde cinsel ilişkiye girmeksizin bir talak ile boşayabilir. Ashabın yöntemi bu şekildedir.

Eğer kesin olarak, ayrılık artık taraflarca kabul edilmişse ikinci regl dönemi bittiğinde yine cinsel temas vuku bulmadan ikinci talak üçüncü regl dönemi bittikten sonra da üçüncü talak verilerek taraflar artık ömür boyu birbirleri ile ilişkiyi bitirmiş olurlar.

Üç aylık dönemde fevri bir karar verilmemiş taraflar konularını iyice düşünmüş olurlar. Bayan ve erkek için en makul boşanma yöntemi budur.

Bayanın regl olduğu günlerde boşamayı İslam hukukçuları ahlaki bulmamıştır.

Bu üç aylık dönemde eşler artık birbirleri ile resmi olarak görüşürler. Aynı çatı altında yaşamalarına rağmen birlikte aynı odayı paylaşmazlar, çocuklar bu ayrılık fikrinin ortaya çıkardığı fitne-fesat-dedikodu gibi menfi etkilerden uzak tutularak ruhi gelişimleri sekteye uğratılmaz.

Kur'an ve sünnet; keyfi boşanma-sebepsiz ve nedensiz ayrılık-fitne çıkarma yöntemleri ile masum bir bayanın hayatını karartma gibi zalimane etken ve fiilleri lanetle tanımlamıştır.

İslam Hukuku boşanmayı, ciddi uyumsuzluk, tarafların birbirlerine karşı şiddetli geçimsizlik ve saygısızlığı, her iki tarafın ihanete varan davranışları, karşılıklı fiziki eksiklikler neticesinde bir çeşit zaruret ve sıkıntılı durumlarda caiz görmüştür.

Eşler arasında bulunan nikâh bağının, karşılıklı antlaşma neticesi iptal edilmesine, tarafların serbest kalmasına muhalaa denir.

Taraflar arasında uyuşmazlık-karşılıklı görüş ayrılıkları-evlilik ahenginin oluşmaması gibi nedenlerle bir bedel karşılığı veya tamamen karşılıksız nikah bağının iptal edilmesi imkanlıdır.

Örneğin bir erkek bu tür antlaşmazlıklar nedeniyle nikah bağını, bayanın mehrini almaması ile iptal edilebilir.

Bir bedel karşılığı olan nikah iptalinin şartı icab ve kabuldür. Kabul bulunmadıkça ayrılık gerçekleşmez. Ancak karşılıklı nikahtan vazgeçme olayında bir bedel yoksa kabul şartı aranmaz.

Bu tür ayrılıklar da ana sebep belirtildiği gibi tarafların uyumsuzluğu olabilir.

Erkeğin geçimsiz bir yapıda olması, eşine eziyet etmesi, eşini küçümsemesi ayrılık nedenidir.

Bayanın geçimsiz olması; kocasına isyan ve muhalefet etmesi, onu küçük görmesi aynı şekilde antlaşmalı olarak nikâhın iptali için zaruri sebeplerdendir.

Eşler arasında ayrılık ve nifak tohumları belirmeye başlayıp, güzel geçim artık mümkün olmayacak dereceye gelince erkek; Talak veya Muhalaa yöntemlerinden birini kullanması gerekmektedir.

Ayrılık konusunda şiddetli geçimsizlik veya ciddi nifak gibi nedenler aranmadan, bir doku uyuşmazlığı mevcutsa, taraflar evlilik müessesesinin devamından yana değilse, karşılıklı konuşarak ve anlaşarak erkek nikah akdini muhalaa yöntemi ile bitirebilir.

Bir muhalaa yönteminin geçerli olması için öncelikle sahih bir nikâh bağı şarttır. Ayrıca tarafların akıl ehliyeti yerinde ve temyiz sahibi olabilecek yaşa ulaşmış olması da gereklidir.

Küçük yaşta evlenen tarafların velileri muhalaa da bulunamaz.

Antlaşmalı ayrılık vukuunda taraflar ödenecek bedelin ciddiyetini ve mahiyetini bilecek konumda olmalıdırlar.

Erkek, muhalaa teklifinde bulunarak eşine, seninle ayrılmak istiyorum diye resmi bir teklifte bulursa, eşinin kabul veya ret cevabından önce bu tekliften vazgeçemez. Bayan teklifi kabul etmezse antlaşmalı ayrılık gerçekleşmez.

Kadın bu konuda düşünmek için süre isteyebilir. Ayrılık teklifini birkaç gün hatta daha fazla detaylı olarak inceleyip cevap verebilir.

Bir bedel karşılığı antlaşmalı ayrılıklarda bedelin cinsi, mehir'le aynıdır. Altın-para-emlak-canlı hayvan-arazi ve benzeri, bozulmayan değeri anında düşmeyen ekonomik değeri olan mamuller, ayrılıkta tazminat olarak karşı tarafa teklif edilebilir. Ayrılık bedelinde vade geçerlidir.

Kadın nikah başlangıcında aldığı mehrini iade etmeyebilir. Düğün masraflarını isteyebilir. Tam tersi iki taraf birbirinden hiçbir şey istemeden ayrılık gerçekleştirebilir. Bu ayrıntılar tarafların rızası ile meydana çıkar.

Muhalaa ile oluşan ayrılıklarda, taraflar nikâha ait bir biri üzerindeki tüm hakları temizlemiş olur. Kadın bu antlaşmalı ayrılıktan sonra nafaka isteyemez. Erkek ise verilen takı çeyiz ve mehir bedelini geri alamaz. Aynı zamanda tarafların dava hakkı da kalmamış olur.

Tarafların çocuğu varsa, antlaşma neticesi kadın çocuklarını isteyebilir. Çocuklarına belli bir yaşa kadar baba tarafından nafaka tespiti yapılır.

Ancak kadın evlenecekse çocuklar babaya aittir. Özellikle erkek çocuk baba terbiyesi ile büyümek zorundadır. Anne, çocukları büyütme konusunda yükümlü değildir. Çocukların tüm sorumluluğu babaya aittir.

Talak ile muhalaa arasındaki fark antlaşmadır.

Talak, antlaşma olmaksızın erkeğin eşini boşaması nedeniyle olay mahkemeye intikal edecek ve mehir bedeli, nafaka tesbiti çocukların geleceği gibi konularda hakimince vereceği karar beklenecektir.

Muhalaa, taraflar arası antlaşma olduğu için ayrılık kolaylaşacaktır.

Talak ve muhalaa ile ilgili vekâlet geçerlidir. Vekillik, azledilene kadar sürebilir.

Eşler arasında boşanma işleminin gerçekleşmesi Talak'la neticeleneceği için Talak'ın sabit olması ikrar ve delil iledir.

Bir kadın mahkemeye yanlış beyanda bulunarak, "Kocam bana talak'ımı verdi bizi ayırın" dese, Erkek bu konuda hayır ben talakta bulunmadım diye beyanda bulunsa, boşanma gerçekleşmez.

Cinsel birleşme olmadan oluşan ayrılıklarda belirlenen mehrin yarısı erkek tarafından bayana ödenir.

Taraflar artık karı-koca olmuş ve cinsel birleşme gerçekleştikten sonra meydana gelen geçimsizlikte erkek, eşini boşamış olsa, eşinin tüm masrafları iddet müddeti bitene kadar erkeğe aittir.

BAYAN'A TANINAN BOŞANMA HAKKI

Antlaşmalı boşanma konusunda gerekli detayları aktardıktan sonra, konunun öneminden dolayı tekrar etmek gerekirse;

Bayan evlendiği kocasında, her hangi bir kusur, do-ku uyuşmazlığı, eşine sevememe, nefret gibi ağır ayrıştırıcı etkenler söz konusu olduğunda, bir ömür boyu hayatının sorunlu geçmesini istemeyebilir... Mahkemeye müracaatla mehir talebinden vazgeçerek veya almış mehri iade koşulu ile kocasından boşanma talep edebilir. İki kişinin birbirinden ayrılması anlamına gelen müferakat--fesih--hıyar-ı tefrik tanımları ile gerçekleşen boşanma şeklidir.

Osmanlı aile hukuk kararnamesi, 119 ve 131. maddeleri ile bayana boşanma hakkı tanımıştır...

Bayan aile hukuk kararnamesi 119. maddesi gereğince, evlilik devamına engel olan iktidarsızlık vb. özürlerden birinin eşinde bulunduğunu iddia ederek yasal yollara başvurursa, hâkim tedavi için süre verme veya kanıtlanmış özür neticesinde tarafları ayırır.

Kararnamenin 122. maddesinde, cüzam veya zührevi hastalıklar beraber yaşamayı tehlikeli kılan bulaşıcı virüs taşıyan bir tehlike mevcutsa, bayan mahkemeye müracaat ederek ayrılma isteyebilir...

Akıl hastaları 123. madde gereğince, bir zorunluluk varsa, hâkim karar olmaksızın evlenemezler...

Evlilikten sonra, erkekte psikolojik dengesizlik, akli melekelerin fonksiyon kaybı gibi ağır etkenler söz konusu ise, boşanma için bayanın başvurma hakkı vardır...

Hâkim talebi bir yıl erteleyebilir veya raporlar neticesi ayrılık kararı verebilir...

Kararnamenin 9. maddesi, akıl hastası erkek ve bayanın evlenmelerinde zorunlu bir hal yoksa izin verme-

miştir... Zorunluluk varsa ancak hakim kararı ve velilerinin denetim zorunluluğu ile izin verilmiştir...

Evlilikle beraber erkek, eşi ve çocuklarının geçimini temin etmekle yükümlüdür. Erkek evini geçindirmekten aciz ise, ilerde detaylı olarak aktaracağımız gibi bayan boşanma hakkına sahip olur...

Erkek evlendikten belirli bir süre sonra habersiz ve izinsiz kaybolduysa, altı ayı geçen zaman diliminde bayan boşanma hakkına sahip olur...

Kararnamenin 126. maddesine göre kocasının kaybolması nedeniyle nafaka temini güçleşen bayan, mahkemeye müracaat hakkına sahiptir...

Erkek, evinin her türlü masraflarını toptan karşılayıp ayrılrsa, kocanın nerede olduğu bilinmez, yaşayıp yaşamadığına dair en ufak bilgi ve delil bulunmaz, muhtemelen kendisinden ümit kesilmiş ise, bayan mahkemeye arılık için müracaat edebilir.

Olağan şartlarda, dört yıllık bir süre kendisinden haber alınmayan erkek için mahkeme evliliğin feshine karar verir...

Kararnamenin 128. maddesine göre birinci evliliği fesh edilen bayan, ikinci kez evlense, belli bir müddet sonra birinci eş hayatta olduğunu ispat edip geri dönse ikinci evlilik geçerli olup, birinci evlilik herhangi bir hukuk içermez...

Kararnamenin 130. maddesi, eşler arasında şiddetli bir geçimsizlik olduğunda, özellikle erkeğin çıkardığı şiddetli geçimsizlik, aile saadetine engel, yaşamsal tehdit unsurları taşıyorsa, bayan mahkeme kanalı ile boşanma talep edebilir. Hâkim her iki taraftan boşanma talep edebilir, uzlaşma yolları aranır, erkek kusurunda ısrar ediyorsa artık taraflar için ayrılık söz konusudur... Hakemlerin kararı ayrılık için önemlidir...

İ'LA

Herhangi bir şiddetli geçimsizlik anında erkeğin karısına; “ Seninle artık cinsel temasım olmayacak” gibi bir yemin etmesine İ'la denir.

İ'la, Allah'a yemin ederek başlayan süreli veya süresiz bir tabirden ibarettir. Örneğin “Allah'a yemin olsun ki seninle dört ay cinsel temasım olmayacak” dense yemin geçerli olmuş olur.

İ'la kelimeleri kullanılırken, açıkça hiçbir yoruma meydan vermeyen kelimeler seçilir. Örneğin “Vallahi seninle dört ay cinsel temasım olmayacak” yemini açık bir yemindir.

Belli bir şehir veya bölge de yöresel dil olarak yapılan yemin sarih yemine yakın olan bir konumdadır. Örneğin “Vallahi seninle dört ay şeriat evine girmeyeceğim” diye bir yemin edilse, bazı yerlerde şeriat evi, cinsi münasebet için kullanıldığından dolayı yemin geçerli olur.

Gerek açık ve net olarak gerekse mecazi anlamda süreli ayrılık için gerçekleşen yeminler sahihtir. Yemin bozulmasında ceza gerekir.

İ'la'da vaktin beyan edilip edilmemesi konusu iki ana madde de incelenebilir.

- a) Süreli yemin,
- b) Müebbet yemin.

Süreli yeminde, herhangi bir antlaşmazlık durumunda çıkan şiddetli bir münakaşada erkek eşine hitaben, vallahi seninle şu kadar ay birlikte olmayacağım, yatağımı ayırıyorum diye yemin etse, bu yemin geçerlidir.

Süresiz yemin ise yine şiddetli bir münakaşa sonucu, erkek eşine hitaben artık ölünceye kadar seninle cinsel birlikteliğim olmayacak diye yemin etse yemin geçerlidir.

Şartlı yeminlerde geçerlidir. Örneğin erkek eşine, “Şu bayanla konuşmanı veya evine gitmeni istemiyorum konuşursan seninle vallahi beraber olmam” diye yemin etse yemin geçerlidir.

Bir kırgınlık ve kırıklık anında “Vallahi seninle artık cinsel temasım olmayacak” diye bir yemin vaki olsa, yemin anında geçerli olur.

Karı-koca arasındaki bazı kırgınlıklar neticesinde asla yemine başvurulmamalıdır.

Yemine başvuran şahıs, öncelikle akıllı-buluğa ermiş, aralarında sağlam bir nikâh akdi olan bir nikah bağı ile bağlı olmalıdır.

İ'lanın geçerli olabilmesi için ayrılık süresinin iddet müddeti olan dört aylık süreden az olmaması gerekir. Üç gün-on gün seninle beraber olmayacağım diye yemin etmek İ'la değildir.

Ayrıca İ'la için temel neden cinsel birleşmedir. Bunun dışında yapılan yemin geçerli değildir. Öpmeyeceğim, sarılmayacağım aynı yatakta yatmayacağım gibi yeminler İ'la değildir. Ancak o tür yeminler bozulduğunda kefareti gerekir.

İ'la erkeğin ağzından çıktıktan sonra artık geriye dönüş yoktur. Bu konuda gerekli olan ceza infaz edilecektir. Bu konudaki ceza;

- a) Karı-koca arasında kısmi ayrılık gerçekleşmeli,
- b) Kefareti yemin.

İ'la da bulunan yeminde sebat ederse, yeminde belirtildiği süre sonunda bir talak'ı ric'i oluşmuş olur.

Müddet bitmeden yemin bozulmuş olsa yani erkek, eşiyile cinsel temasta bulunsa., talak, keffareti yemin veya sadaka gibi şahsın konumuna göre ceza tespiti yapılır.

İ'layı bozan için öncelikli ceza bir talak'ı rıc'ıdır. Örneğin “Seninle dört ay cinsel temasım olmayacak” diye yemin eden erkek bu yeminini süre dolmadan bozduğunda eşine bir talak vermiş olur. Tekrar nikâh yenilenmesi gerekir.

Nikâh yenileme esnasında bayan dilerse bekler dilerse mehir bedelini artırabilir veya yeni nikâh için yeni şartlar koyabilir.

İ'lanın bozulmasından dolayı oluşan yemin kefareti ise ya, bir köleyi hürriyetine kavuşturmak için gerekli olan emsal bedel, bu ekonomik ağırlığa güç yetirilmiyorsa bir fakiri veya on fakiri tam gün mükellef doyurmak veya giydirmektir. Ekonomik sıkıntısı olan bir şahıs ise üç gün oruç tutmalıdır...

İ'la konusunda İslam Hukukunun önemle durmasının sebebi eşler arasında meydana gelen soğukluk-sertlik-kabalık ve kötü huy neticesi olumsuzluğun olmamasıdır...

Erkeğin İ'la hakkını kullanması mekruhtur, hiçbir zaman iyi görülmemiş ve uhrevi sorumluluğu özellikle belirtilmiştir.

Sebepsiz yere erkeğin, eşinden bir süre ayrı kalmak için ettiği yemin, bayanın hakkını gasp etmek anlamına gelir ve kul hakkı içerir. Bu zulüm dünyevi ve uhrevi olarak karşılık bulmalıdır. Bunun karşılığı ise kefareti ve bir talak boşanmadır.

Erkek hiçbir zaman eşinin hak ve hukukunu çiğneyemez. Buna karşılık bayanda erkeğine olan saygı ve üzerine düşen diğer görevleri aksatamaz.

ZIHAR

Kendisine ebedi haram olan bir kadının, herhangi bir uzvunu veya tamamını kendi eşi ile eş değer görüp bu konu üzerine erkeğin yemin etmesidir.

Şiddetli bir kızgınlık veya kavga anında “Sen artık kız kardeşimsin”, “Sen artık annem gibisin” gibi sözler zihar için yeterli olan sözlerdir.

Zihar yapabilecek eş, akıl-baliğ ve yaş olarak olgunluk çağına gelmiş, gözü açık, herhangi bir maddenin etkisi ile uyuşuk olmamalıdır. Yemin için niyet olmalıdır.

Bir erkek kendisine ebedi haram olan bir yakınının haram olan bir uzvunu, eşinin uzvuna benzeterek yemin ettiğinde, kendisine bu yemininden kurtulmak için kefareti düşer.

Kefareti bitmedikçe eşi ile şehvetle sarılmak dâhil cinsel birleşme haram olur.

Kadın bu konuda hâkime müracaat edip kefaretin tamamlanmasına kadar korunma bile isteyebilir. Erkek yemininde ısrarlı ve birleşmeye yanaşmıyorsa hâkim boşanma kararını verir ve bayan mehir-nafaka-tazmin gibi haklarını eski eşinden tahsil eder.

Zihar; talak olmadığı için adetlerini azaltmaz. Zihar esnasında eşlerden biri vefat etse birbirlerine mirasçı olurlar.

Zihar kefaretle son bulur. Kefareti bitiminde eşler normal ilişkilerine devam ederler.

Zihar konusunda erkek süreli bir yeminde bulunmuşsa süre bitiminde yemin düşer.

Kefareti zihar'ın şartı kudrettir. Bir kimse ekonomik olarak iyi durumda ise, bir köleyi hürriyetine kavuşturacak bedeli sadaka olarak dağıtır.

Bu güç şahsa çok ağır geliyorsa, oruç kefareti gibi iki ay oruç tutar. Oruç tutmaya sağlık açısından engeli olan şahıs ise altmış fakiri tam gün doyurur. Atmış fakiri aynı gün doyurmak mümkün olduğu gibi, bedeli yine fakire dağıtılabılır.

Kefaret son bulmadan cinsel temas olmaz.

LANETLEŞMEK (LİAN)

Bir kimse eşine zina isnat edip çocuğunun kendisine ait olmadığını mahkemeye bildirirse, mahkeme huzurunda, çocuğun kendisine ait olmadığını yemin ederek dört kez tekrarlar. Eğer zina isnadı veya çocuğun kendisine ait olmadığı konusunda yalan ifade de bulunursam “Allah’ın laneti üzerime olsun” der...

Kadında aynı şekilde eşinin kendisine iftira ettiğini hem zina hem nesep konusunda yalan beyanda bulunduğunu eğer böyle ise Allah’ın lanetinin üzerine olacağını dört kez şahitler huzurunda tekrarlar. Bu lanetleşme konusuna Lian denir.

Herhangi bir lian talebi geldiğinde hâkim tarafları dinler. Gerekli teknik ve tıbbi çalışmaları yapar, nesep belirlemek için gerekli teknik araştırmayı yaptırır. Çıkan sonuç, şahitler ve şahısların durumuna göre kararını verir.

Bir erkek eşine, “Senin zina ettiğini gördüm” , “Sen zina kar bir kadınsın” diye ithamda bulursa lian’ı gerektiren iftirada bulunmuş olur.

Eşine iftira eden erkek eğer lian mahkemesi kurulmasından dolayı kaçar ve lanetleşmek istemezse talep vukuunda tutuklanır.

Bir erkek eşine; “Orospu çocuğu” diye ithamda bulursa, hakkında hem lian hem de iftira cezası uygulanır. Eşi için lian kayınvalidesi içinde iftira cezası gerekli olduğundan talep vaki olunca özellikle HAD cezası uygulanır. Kayın validesi hayatta değilse, iki cezanın infaz hakkı eşine aittir.

Lian bir vecibedir. Eşlerden herhangi biri uğradığı iftiradan dolayı mahkemeden lanetleşme talebinde bulunabilir. Lian talebi vuku bulduğunda artık taraflar bu koldan kaçamaz.

Hâkim her iki tarafı da zorla huzura getirir. Llian'ın af ve sulha veya tarafların birbirlerini temizleme ihtimali yoktur. Çünkü lian iftira ve haddi zina ithamı gibi iki ağır suçu bünyesinde taşımaktadır. Bu nedenle bayan, eşini maddi bir hediye karşılığı veya karşılıksız bağışlasa Lian davası düşmez. Bu konuda af ve sulh geçersizdir.

Taraflar arasında Lian yapılabilmesi için öncelikle tarafların, akıllı, buluş çağını geçmiş, Müslim, şahadet ve yemine ehil özelliklere sahip olması lazımdır. Eşler arasındaki nikâhın sahih olması lazımdır. Lian için taraflardan birinin müracaatı gerekir. Talep olmazsa davada olmaz. Bayan zina ithamının kendisine atılmış bir iftira olduğunu beyan etmelidir. İtiraf varsa had cezası gerekir.

Bu konu Dar-ül İslam'da geçmiş olmalıdır. Ayrıca isnat edilen suça dair deliller olmamalıdır. Zaten lian delil olmadığı veya görülen suçun dört şahit tarafından tespit edilmediği veya bu konuda itiraf vaki olmadığı için başvurulan yöntemdir.

Taraflar lanetleşerek zan ve şüpheden kurtulacak, ayrıca yürümeleyen bu evlilik hâkim huzurunda bayanın tüm hakları verilerek bitirilmiş olacaktır. Erkek ayrılmak istediği bir kadın'a basitçe bir ithamda bulunarak onun yaşam hakkını elinden alamaz. İftira'nın bedeli erkek için iftira cezası, ayrıca maddi ve manevi tazminattır.

Lian icra edilebilmesi için bayan mahkemeye müracaat edebilir. Bu konu için iftiranın sabit olması esastır. Erkek eşine zina isnadında bulunmadığını beyan edip, eşinin ithamını inkâr etse, bayan için gerekli olan şart, adil bir erkek şahit bulmasıdır. Eşler delil getiremezse lian davası düşer. Lianla birlikte taraflar kendi rızaları ile boşansalar lian davası düşmez.

Karı-koca lanetleştikten sonra aralarındaki evlilik hukuku askıya alınır. Erkek eşini hemen boşar ve onu bir

talak ile ayırır. Erkek eşinin talakını vermezse evlilik hukuku devam ettiği için olası bir ölüm olayında veraset geçerli olur.

Teknik testler ve yeminleşmeden sonra doğacak çocuk için hâkim, çocuğun nesebini annesi üzerine verir. Çocuğun nesebinin anneye verilmesi için lian şarttır.

lian olayının sebebi, erkeğin eşine hadd cezası gerektiren bir şekilde iftirada bulunması ve bu lekenin temizlenmesidir. Erkek, eşine ya zina isnadında bulunacak veya doğan çocuğun kendisinden olmadığını beyan edecek ki Allah korusun, insanın başına gelebilecek büyük musibetlerden birisidir.

Bu iftiranın temizlenmesi için lian gerekmektedir. Bu yöntem için eşlerden herhangi biri mahkemeye müracaatla lian isteyebilir.

Lian konusunda tedbirli olmak gerekmektedir. Bir öfke bir ihtiras anında insanoğlu karşısındakini heder etmek ister.

Sırf bir öfke neticesi lian yöntemini kullanmak, iki taraf için toplum içinde itibarın zedelenmesi anlamına gelir. Bu nedenle lian şartları ağırlaştırılmış dört şahit istenmiş, yalancı olan erkek için Allah'ın laneti talep edilmiştir.

Lian için mahkemeye müracaat eden şahsa öncelikle hâkim öğüt verir ve bu talep bir kırgınlık içeriyorsa bu yoldan dönmesini ister. Dünyevi cezanın ahiret sorumluluğu yanında çok az kalacağı belirtilir. Bu öğütlere rağmen taraflar lian'dan vazgeçmiyorsa hâkim hukuki işlemlere başlar.

İnsanoğlu çığ süt emmiş derler, her ne kadar İslam toplumunda vuku bulmasa bile istisnai haller için hukuk hazır olmalıdır.

Gayri meşru olarak dünyaya gelecek olan çocuğu aile nesebine dâhil etmek isteyen bazı kötü niyetli şahıslar olabilir. Bu nedenle ciddi şüphe uyandıran bazı durumlarda Lian, nesebi koruma amacı taşır.

Bir kadının kocası olduğu halde, gayri meşru ilişki içinde olup hamile kalması kocasına karşı yapılmış en büyük cinayettir. Allah'a karşı bir nevi isyandır. Bu tür büyük şüpheden kurtulmak için hem teknik tıbbi kaynaklardan yararlanıp hem de İslam hukukunun bu konuda almış olduğu önlemlere uymak gerekmektedir.

Erkeğin lian usulünü kullanması ile birlikte iddiası doğru çıkmazsa, erkek hakkında iftira cezası uygulanmakla birlikte, kendi eşinin şeref ve iffeti ile oynadığı için manevi ceza, maddi cezadan kat kat fazladır. Kul hakkını içerir.

Kendisini toplum içinde rezil etmiş olur. Ayrıca evlilik nimetinden mahrum kalarak ciddi bir ekonomik bedel öder. Eşine daha önce de belirttiğimiz gibi öncelikle mehrini tam öder, iddet müddeti bitene kadar ev-nafaka ve benzeri ihtiyaçlarını temin eder, çocukların velayet-nafaka ve istikballerini temin yükümlülüğüne girer.

BOŞANMA İLE İLGİLİ KONULAR...

Bir takım hastalık ve arızalar, eşlerden herhangi birinde oluşmaya başlamış ise tedavi yöntemlerine başvurulur.

Ancak tedavi imkânı olmayan, bulaşıcı özelliği bulunan bazı hastalıklardan dolayı eşler ayrılık kararı alabilir.

Örneğin kadında, doğuştan veya sonradan oluşan, vajina civarında kemik bulunması. Bu kemik nedeniyle cinsel temasta zorluk veya cinsel temas imkânı bulunmuyorsa veya vajina içinde oluşan bezeler et kütlecikleri cerrahi müdahale kabul etmiyorsa veya vajina içinde değil de dışında oluşan et külecikleri cinsel temasa mani oluyorsa bu tür bedeni özür taşıyan kadından, istenirse boşanma imkânı doğar. Bu tercih taraflara bırakılmıştır.

Erkek de, meni gelmemesi cinsel iktidarsızlık-çocuk için gerekli olan sperm eksikliği erkekte yumurtaların bulunmaması, cinsel temasa güç yetirememek – isteksizlik- cinsel hastalık, bulaşıcı virüs vb. gibi...

Ayrıca ruhsal problemi mevcut olan, senenin bir kısmında normal, bazı ay ve günlerde cinnet hali geçiren erkek, aile mutluluğuna zarar verici boyutlarda psikiyatrik vaka sahibi ise; kadın mahkemeye müracaatla boşanma talebinde bulunabilir.

Çift cinsiyeti bünyesinde taşıyan Hünsa olarak İslam Hukukunda tanımlanan şahıslarla evlilik yapıldığında cinsiyet problemi ortaya çıkarsa normal olan taraf boşanma hakkını kullanabilir.

Hünsa olan şahısta bulunabilecek iki tenasül cihazından hangisi sağlıklı olarak görevini yerine getiriyor ise o şahıs, sağlıklı olan tenasül organına göre kimlik kaza-

nır. Görev yapmayan tenasül cihazı cerrahi müdahale ile temizleme imkânı varsa şahıs kullandığı tenasül cihazının niteliği gibi davranıyorsa sorun kalmamış olur.

Ancak tarafların bu özürden dolayı boşanma hakkı olur. İslam Hukukçuları bu tür uzuv problemi olan şahısların evlenmemelerini tavsiye etmiştir.

Erkekten bulunabilecek zührevi hastalıklar eğer kalıcı izler bırakmışsa kadın dilerse boşanma hakkını kullanır.

Bedende mevcut olan sedef- bel soğukluğu-frengi gibi hastalıklar ve çağımızda yeni tanımlanabilen diğer tenasül ile ilgili vakalar boşanma nedenidir.

Bu tür hastalıklar evlendikten sonra oluşmuş veya önceden mevcut olup nikah ve zifafa kadar gizlenmiş ise, nikahtan sonra tarafların ayrılma hürriyetleri mevcuttur.

Nikah öncesi erkek tarafından bazı uzvi eksiklerinin bulunduğu, bayana aktarılsa ve evlenmeden önce bu özürleri de kabul etmesi istense, bayanda kabul etse, nikah sonrası bayan boşanma hakkına sahip olamaz.

Ancak rıza ile evlenilmesine rağmen olay anlatılandan daha büyük ve karşı tarafında sağlığına zarar verici boyutta ise bayan boşanma için mahkemeye müracaat eder.

Mahkeme kararı olmaksızın boşanma geçerli olmaz. Boşanan kadın iddetini bekler, mehrini tam olarak alır. Ancak nikâhtan hemen sonra bu tür özür meydana çıkmış cinsel temas vuku bulmamış taraflar baş başa kalmamış ise boşanma gerçekleşir kadın iddet beklemez ve mehrinin yarısını alır.

İlerleyen yaşına rağmen evlenen bir şahıs eğer cinsel temasa güç yetiremiyorsa, bayan mahkemeye müracaatla ayrılık isteyebilir.

Erkeğe tanınan talak hakkı nedeniyle eşinde sonradan oluşan herhangi bir hastalık nedeniyle veya sonradan oluşan fiziki arızalardan dolayı muhayyerlik hakkı yoktur. Eğer bu tür bir fiziki eksiklik taşıyan bayanla evliliğini devam ettirmek istemezse talak hakkını kullanır, mehir ve nafakasını temin eder.

Kadın kendisine talak hakkı verilmediği için eşinde sonradan oluşan bulaşıcı bir hastalık, fiziki eksiklik, psikiyatrik bir vaka gibi nedenlerden dolayı birlikte yaşama imkânı kalmamış veya kendisine zarar verecek boyutlarda hastalık ilerlemiş ise boşanma hakkına sahip olur.

Hastalıkta iyileşme ümidi varsa hâkim bir yıl erteleme hükmüne varabilir. İyi olması mümkün olmayan hastalıklar için derhal boşanma kararı verir. Bu tür arızı haller için hakim tıbbi rapor ister.

Eşler için hayat her zaman sürprizlerle iç içe olabilir. Tarafların herhangi birinde sağlığı tehdit etmeyen bulaşıcı bir hastalık veya ufak tefek arızı haller oluştuğunda karşılıklı sabır göstermek ve gelen belaya sabretmek gerekir. Bu gibi şeyler nikâhın sıhhatine mani değildir.

Sağlık sebeplerinin haricinde eşler arasında bazı dönemlerde ciddi münakaşalar, aralarına giren nifak tohumları hatta kavgalar olabilir. Bu olayları büyütmeden aile içinde tatlıya bağlamak ve evliliğin huzur içinde geçmesini sağlamak taraflar için bir yükümlülüktür.

Ancak artık dayanılmaz bir hal alan evlilik müessesesini bitirmek için taraflar karşılıklı olarak anlaşamıyor ise bayan mahkemeye müracaat eder. Hâkim taraflara öğüt verir. Haksız olan tarafa gerekirse kısa hapis cezası verir. Kocanın oluru olmadan talak'a hükmedemez. Hâkim hakem heyetini çalıştırabilir.

Bir erkek, eşinin evlilik hukukuna riayet etmediği zaman örneğin, haksız yere dövdüğü hakaret ettiği veya

kötü davranışlarını alışkanlık haline getirdiğinde, bayan mahkemeye müracaat eder.

Bayan, davasında haklı olduğunu delillerle ispat ettiğinde, erkeğe hapis cezası dâhil ciddi uyarılarda bulunulur.

Taraflar hakem heyetine her türlü genel yetki vermişlerse, hakem heyetinin verdiği karar ve vekâlet doğrultusunda tarafları ayırabilir, vekâlet yoksa ayrılık gerçekleşmez.

HAKEM TAYİNİ

Eşler arasında, şiddetli geçimsizlik, nifak dedikodu gibi aile temellerini sarsıcı kötü haller ortaya çıktığında aralarını düzeltmek, tarafların barışmalarını sağlamak için aile büyüklerinden veya dışarıdan sözü dinlenen iki büyüğün hakem tayini Kur'ani bir tavsiyedir.

Sürekli dedikodu-münakaşa ve huzursuzluk içinde geçen bir aile hayatı asla arzu edilmeyen manevi bir tablodur. İlk evlilik yıllarında uyumsuzluk-geçlikten kaynaklanan tecrübesizlik nedeniyle oluşan problemler, aile büyükleri tarafından hoş bir muamele ile giderildikten sonra aile temelleri giderek sağlamlaşır.

İslam Hukuku bazı problemlerden dolayı nikahı bozmaya veya boşanmaya hemen müracaat etmeyi asla uygun görmez. Başlangıcı, bazı sıkıntılarla başlayan nice evlilikler sabır nedeniyle bir ömür devam etmiştir.

İDDET NEDİR?

Vefat veya boşanmadan sonra, baki kalan nikâh eserinin tamamen bayan bünyesinden silinmesi için belirlenmiş olan bir süredir. Bu süre tamamlanmadıkça taraflar başka bir evlilik yapamazlar. Bazı hallerde birbirleri ile tekrar evlenemezler.

İddet hem erkek için hem de bayan için geçerli olabilir. Ancak kadının iddet beklemesi asıldır.

Erkeklere ait iddet şöyle sıralanabilir.

a) Bir erkek, boşandığı eski eşinin bir yakınına alabilmesi için iddet bekler...

b) Bir erkek dört eşinden biri ile boşansa iddet bitmeden yeni bir evlilik yapamaz.

c) Müslüman bir erkek, ehli kitap olmayan bir kadınla Müslüman olmadıkça evlenemez. Müslüman olma sözü alınmışsa o süre beklenir. Örneğin; Ateist Agnostik (Allah'ın varlığı ile yokluğu arasında bir fark göremeyen şahıs) Mecusi-Puta tapan uzak doğu dinlerinden birine mensup kadın ancak Müslüman olduğunu beyanla evlenebilir.

Mürtet bir kadınla asla nikâh olmaz. Çağımızda aile bireyleri Müslüman, kendisi de Müslüman anadan ve babadan doğmuş olmasına rağmen zaman içinde İslam dinini ret eden bir kimliğe sahip olmuş kadınla tekrar Müslüman olmadıkça asla nikâh kıyılmaz. Bu evlilik haramdır.

Müslüman bir erkekle evlenen ehli kitap kadın için uygulanan kurallar tıpkı Müslüman bir kadının hukuku ile aynıdır.

Nikâhsız bir ilişkiden dolayı gebe kalmış bir kadın, suç ortağı erkekle evlenecek olursa, iddet beklemeyip hemen nikâh kıyılır. Öncesi suç olan fiil sonrasında, do-

ğacak çocuğun nesebinin belli olması, kadın ve erkeğin alınlarındaki zina lekesinin çıkması sebebiyle hayırla neticelenmiş olur.

Babası belli olmayan hamile bir kadınla evlilik düşünüldüğünde, nikâh geçerli olur. Ancak zifaf doğumdan ve loğusalık hali tamamlandıktan sonra helal olur. Aksi haramdır.

Bu konuda üç maslahat gözetilmiştir

. a) Bu süre zarfında gerçek baba ortaya çıkabilir

Gerçek babanın ortaya çıkması ile nikâh fesih olunur ve evlilik gerçekleşir. c) Zina neticesi hamile kadınla evlenen erkek bayanı büyük bir itham ve ömür boyu lekelenmekten kurtaracağı için erdemli bir iş yaptığı düşünülür ve rahim temizliğinden sonra cinsel temas vaki olur...

Zorla kaçırılan masum bir kadın içinde belirtilen bu kurallar uygulanır ve hayat'a tutunması sağlanır.

İddet müddeti devam eden bir kadınla nikâh kıyılmaz. Bilerek nikâh icrası ve cinsel temas varsa en ağır cezaya müstahak olunur.

İddet müddeti içinde ancak üstü kapalı bir evlilik teklifi, resmi olmamak kaydı ile uygun görülmüştür...

Taraflar arasında cereyan eden boşanma işleminde olası bir pişmanlık söz konusu olduğunda iddet müddeti bu dönüşün kapısıdır.

Bir veya iki talak vaki olan işlemde, eğer bayan kabul ederse erkek henüz bağların tam kopmadığı eşine tekrar dönebilir. Bu durumda yeni bir nikâh akdi ve evlilik mümkün olur ve taraflar ömür boyu bir pişmanlık çekmiş olmazlar.

Bir bayan için iddet beklemesini gerektiren durum; sahih bir nikâhla evlendikten sonra kocasının vefatı veya boşanmaları neticesinde gebelik ihtimalinin ortadan net olarak kalkması için beklenen süredir.

Nikâh başlangıcında baş başa kalma veya cinsel birliktelik olmadan damadın vefatı veya o anda oluşan uyumsuzluk nedeni ile meydana gelen boşanmalarda bayan iddet beklemez.

İddet beklemesi gereken kadınlar için;

a) İddetin müddeti ayrılık başlangıcından itibaren yüz otuz (130) gündür.

b) İddet ya hayz ile olur. Bu da üç (3) hayz dönemidir. Üç hayz bitince kadın serbest olur.

c) Regl oluşumunu tamamlamış ve hayz görmeyen (menopoza girmiş) bir kadın için iddet müddeti doksan gündür.

d) Boşanma esnasında hamile olduğu açığa çıkan bayan için iddet gebelikle birlikte bir yıldır.

Dokuz ay hamilelik süresinden itibaren üç ay daha beklenecek iddet tamamlanmış olur. Bu süre içinde bayanın tüm masrafları eski eşine aittir.

Hanefi mezhebine göre hayz'ın en az olan süresi, üç gün en çok ise on gündür. Bir hayz üç günden az, on günden fazla olamaz. Temiz olma halinin en az müddeti on beş günden başlar.

Kocası vefat eden hamile kadın, çocuğunu doğurmakla beraber bekleme süresi tamamlanmıştır.

Hamile olmayan kadının kocası öldüğünde bekleme süresi dört ay on gündür.

Kadının bekleme süresi konusunda genç veya yaşlı olması fark etmez. Yukarıda belirtildiği gibi bu süre yüz otuz gündür.

Kocası vefat eden hamile kadın üzüntü ve stres neticesi çocuğunu düşürse, iddet tamamlanmış olur. Vefatla ilgili süre gün olarak değil, gebelik olarak belirlenmiştir. Doğum veya düşük iddeti bitirir.

Kocası kaybolmuş kadın için bekleme süresi daha önce belirttiğimiz gibi dört yıldır.

Kocası savaşa katılan ve savaş bitiminde hala evine dönmeyen, ölü ve diri olduğundan şüphe duyulan koca için savaş bitiminden itibaren bir yıl beklenir. Her iki halde de kadın mahkemeye müracaatla hâkim ayrılık kararı verir. İddet bitimi kadın hürdür. Dilediği ile evlenebilir. Yıllar sonra gelen koca artık hakkını kaybetmiştir. İkinci evlilik feshedilmez.

Nifas, yani doğum sonrası loğusa dönemi en fazla kırk gündür.

İddet müddeti devam eden kadınlar, eski kocası haricinde hiçbir kimse ile yeniden nikâh kıyamazlar.

Kocası ölmüş veya boşanmış olan kadının iddet müddeti içinde günlerini geçireceği yer kocasının evidir.

Eski kocası evi eski eşine terk edebilir veya resmi ortamda aynı çatı altında barınabilirler. İddet bitene kadar eski koca eşine bakmakla yükümlüdür.

Aynı çatı altında kalmak mahzurlu ise taraflardan biri iddet müddeti bitene kadar yeni bir meskene çıkar veya erkek eve gelmeyebilir.

Hatta geri dönüş imkânı olan bir ayrılığa, kadın makyaj ve takılarını takarak kendi evinde barınabilir. Kadının kendisine çeki düzen vermesi muhtemel ayrılığın tekrar birleşmeye neden olabilmesinden dolayıdır.

Boşanmadan önceki günlerde şiddetli geçimsizlik, münakaşalar olmuş olabilir. Erkek fiziki ve maddi gücüne sığınarak kadını incitebilir hatta evden atma gibi tehdit ve cürete sahip olabilir.

İslam Hukuku kadının ezilmemesi için erkeğe eşini sokağa atma hürriyeti tanımamış, erkek kendi sahip olduğu evinde boşanmış olan eşine iddet müddeti içinde bakmakla yükümlü kılmıştır.

NESEB NEDİR?

Erkek bu süre içinde, eski eşine zarar veriyorsa hâkim kararı ile kendi evinden uzaklaştırılır veya eşine iddet süresi içinde bayana mesken güvencesi sağlanır.

Aynı zamanda iddet süresi içinde kadının ve çocuklarının her türlü gereksinimleri erkeğin üzerindedir.

Ancak kusurlu olan kadın, mahkeme yolu ile nafakadan kesilebilir.

Ölüm nedeni ile iddet bekleyen kadın bu süre içinde yas tutması ahlaki bir gerekliliktir. Makyaj ve takı takılmaması, seyahat gibi keyfi davranışlardan kaçınmaya, dikkat edilmelidir.

İddet süresi içinde kocası ölen kadın için miras geçerlidir. Ancak üç talak ile kesin ayrılık bulunan boşanmalarda taraflar birbirine mirasçı olamaz.

Ölüm döşeğinde mirasçı olmasın diye eşini boşayan erkek, kadın iddet beklerken ölmüş olsa miras'tan pay alır. Bu tür bir uygulama ahlaki değildir.

Nesep, yakınlık manasına kullanılmıştır. Bu anlamda, baba ve ana cihetinden oluşan ortalık ve yakınlığa nesep denir diye tarif mümkündür. Nesep genel olarak baba tarafından oluşan yakınlık için kullanılır. Örneğin, filan şahsın babası, babasının babası, onun babası... Gibi.

Nesep, sosyal hayatın zaruri bir neticesidir. Bireyler arasında şefkat –yardımlaşma ve dayanışmanın ancak aile ortamı ile mümkün olur. Bunun temeli de nesepidir.

İnsanlığı, hayvan türünden ayıran en büyük özelliği, insanoğlunun nesepi'ni bilmesidir...

Annen kim? Baban kim? Deden kim, dedenin babasını veya onun babasını büyükler aktardı mı? Gibi sorular, sabit bir nesep silsilesinin önemini ortaya çıkartır...

Aslını inkâr edene, haramzade denildiği gibi, aynı soy ağacından gelmeyip zina mahsulü bir masum çocuğu nesepi sahih olan bir aile silsilesine girdirmeye çalışmak, haramların en büyüğüdür. Had cezası gerektiren ağır cezalık bir suçtur.

Nesep'lerin sabit olabilmesi için belirlenmiş bir süre vardır. Bir çocuğun doğum müddeti en az altı aydır. Nadir de olsa erken doğum olarak tespit edilmiş bir süredir. Doğumun bilinen tabii süresi ise dokuz aydır. Yine nadir olarak bu süreyi iki yıl'a kadar çıkarmak mümkündür.

Genel kural olarak bir çocuk; anne karnında altı aydan önce doğmuşsa yaşayamaz ve iki yıldan fazla da anne karnında kalamaz. Örneğin 1943 yılında Adana'da bir bayan öğretmen 16 aylık hamile iken bir çocuk dünyaya getirmiştir.

Tıp dünyası doğum sürecinin bir yıldan fazla uzamayacağını beyan etseler de nadir olan olayları hukuki

veri olarak tespit etmek, bir anlamda tedbiri elden bırakmamaktır.

Bir çocuğun nesebi, kendisini doğuran anneden dolayı sabit olur. Çocuğun nesebini, bir erkekten sabitlemek için anne ile erkek arasında hukuki bir bağ olan NİKÂH birlikteliği olmalıdır.

İslam Hukuku, zina neticesi doğan çocuğun nesebini erkeğe bağlamayı kabul etmemiştir. "...Zina eden için mahrumluk vardır" hadis-i şerifi bu konu için delildir. Nikâh her konuda ön koşuldur. Nikâhsız birliktelik düşünülemez.

Bir kadın evlendikten en az altı ay veya daha fazla bir zaman içinde çocuk doğursa, nesebi kocasından sabit olur. Eğer erkek, erken doğum veya başka nedenlerle doğan çocuğa şüphe ile bakıyorsa, o zaman lian müessesesi devreye girer. Ancak erkek lian müessesesini işletmeyip bu konuda suskun kalırsa doğan çocuğun nesebi sabit olur.

Talak-ı Rıç'ı ile boşanmış kadın iddet süresini geçirdikten sonra hamile olduğunu anlasa ve çocuğu dünyaya getirirse nesebi kocasına aittir.

Talak-ı Bain ile boşanan kadın içinde aynı kural geçerlidir. Kadın iddet müddetinin bitimini söylememiş bu konuda suskun kalmış ise iddet bitiminden sonra ortaya çıkan gebelikte doğan çocuk eski kocaya aittir. Aynı kural eşi vefat eden kadınlar içinde geçerlidir.

Bir erkek eşi ile baş başa kalıp sonrada herhangi bir anlaşmazlık nedeni ile eşini boşayıp cinsel temasta bulunmadığını da iddia etse bile, eşine tam iddet ve tam mehir ödemesi gerekir.

Kadın iddet bitimini beyan etsin veya etmesin belli bir süre sonra hamile olduğu açığa çıksa, neseb babaya aittir.

Nikâh kıyıldığı günden itibaren altı ay gibi bir süre geçmeden çocuk doğsa çocuğun nesebi babaya ait değildir.

Bilmeyerek kendisi ile evlenilmesi haram olan biri ile yapılan evlilikte doğan çocuk için neseb İmam Azam'a göre sabit İmameyne göre sabit olmaz. Örneğin sütkardeşi ile evlenilmesi gibi...

Müslüman olmayan bir erkekle evlenen Müslüman kadın için doğan çocuklarının nesebi sabit olmaz. Bu evlenme ittifakla batıldır.

Terkedilmiş çocuğun nesebi sabit olmaz. Bir kimse cami önüne veya herhangi bir mekâna şahısların görüp alması için bırakılan anne ve babası meçhul çocuğu, bir başkası alıp büyütse aralarında neseb sabit olmaz. Aynı zamanda veraset de geçerli değildir.

Terkedilmiş bebeği gören ve bu konuda herhangi bir girişimde bulunmayan şahıs sorumludur.

Bu konuda topluma farzıyet yüklenmiştir. Çocuğu bulan, emaneti devlete teslim etmeyip, kendisinin himayesinde büyütmesini resmi yetkililere teklif etmişse; şahıs uygun şartlar içeriyorsa velayeti kendisine verilebilir.

Çocuk resmi yetkililere teslim edilmişse, büyütüp meslek sahibi yapmak evlendirmek İslam Devleti üzerine düşen bir sorumluluktur.

"Velisi olmayanın velisi İslam devlet başkanıdır." Hadis-i Şerifi bu konu için delildir.

Evlat edinme ile neseb sabit olmaz. Evlatlık büyütülen çocuk buluş çağına geldikten sonra aralarında mahremiyet meydana gelmez. Taraflar iki yabancı gibidir.

Ancak evlat edinilen çocuk erkek ise, evlat edinilen birinci derece yakını bir bayanla evlendirebilir (Örnek kız ile).

Evlat edinilen kız ise aynı şekilde birinci derecede olan yakınına, örneğin oğluna bu bayanı alabilir.

Evlatlık olarak büyütülen bireyler için öz evlat gibi hak ve yükümlülükler meydana gelmez. Miras hukuku cereyan etmez. Ancak evlat edinen bağış yapabilir.

İslam Hukukunda evlatlık müessesesinin kaldırılması, babası olmayan çocuklarla ilgilenilmediği anlamına gelmez.

Yetimin gözetilmesi konusunda Kur'ani emirler mevcuttur. İslam devletinin birinci yükümlüğü bu konu ile ilgilidir...

Büyütülen himaye edilen çocuk, buluş çağına girdikten sonra taraflar arası samimi ilişkiden öte, resmi hukuk başlamalı ve evlat edinenler artık büyümüş ve ergenlik çağını tamamlamış gençleri gecikmeden evlendirmelidirler...

Kardeş çocukları evlatlık olarak alınıp büyütülse ergenlik çağından sonra, birlikte yaşamdan dolayı bir sıkıntı olmaz.

Zina ile nesep sabit olmaz. Ancak zinadan sonra evlilik gerçekleşse zinaya nispet edilmeksizin baba, bu benim çocuğumdur derse, nesep sabit olur.

Bir kimsenin nesebi deliller veya ikrar ile sabit olur. Mesela elli yaşlarında bir erkek otuz yaşlarında nesebi meçhul bir şahıs hakkında o benim çocuğumdur diye itiraf bulursa karşı tarafta evet o benim babamdır dese, aralarında nesep sabit olur.

Nesep konusunda yapılan itiraf ve ikrardan dönme geçerli değildir. Nesep çocuğun hakkıdır. Mahkeme neticesi tespit edilen nesep tüm toplum önünde geçerlidir.

Mahkeme, nesep davası için teknik deliller isteyebilir. DNA testi veya benzer tıbbi teknikler neticesinde nesep ispatı yapar ve bu paralelde hüküm verir.

Sahih evliliğin dışında, taraflar arasında fasit bir nikâh mevcut olduğunda nesep sabit sayılır. Çünkü fasit nikâh daha sonra eksik şartlar giderilip sahîh nikâha dönüştürülecektir.

ÇOCUK TERBİYESİ (Hidane)

Dünyaya gözlerini açan çocuklarımız, büyük bir acizlik içinde hayata ilk adımını atarlar. Bunlar senelerce bakılmaya muhtaçtırlar. Çocukları korumak, büyütmek ve hayata hazırlamak hem fitri hem de dini bir vazifedir. İslam Hukuku'nda bu konu ile ilgili önemli başlıklar vardır.

İslam Hukuku'nda anne ve babanın çocuklarına karşı ilk vazifesi, anne isterse bir yetiştirici tutmakla başlar. Çocuk gelişimini tamamlayana kadar, çocuğun tüm ihtiyaçları babaya aittir.

İslam Hukuku'nda çocuk babaya aittir. Çocuğun gelişimi ve ihtiyaçlarını baba karşılamakla mükelleftir. Çocuk eğitimini alıp bir meslek sahibi olana kadar sorumlu olan babadır.

Anne; gönüllü olarak çocuğunun bakıcılığını diyaneten üstlenmekle yükümlü ancak hükmen mükellef değildir.

Bir anneye çocuğunu emzirmek konusunda baskı yapılamaz. Ancak fitraten bir kadının kendi çocuğuna bakması asl olan davranıştır. Bu nedenle yedi yaşına kadar erkek çocuğun, ergenlik çağına kadar kız çocuğunun annesi tarafından yetiştirilmesi ölçüsü konulmuştur. Bu ölçü Allah Resulünün (sav) uygulamaları ile sabittir.

Belirlenen yaş sınırına kadar çocuk terbiyesi ve yetiştirmesi sırası ile öncelikle anneye, anne yoksa anneanne yoksa kız kardeş-teyze ve halalar çocuk bakımından sorumludurlar.

Anne, dokuz ay her türlü sıkıntılara katlanarak karını taşıdığı ve kendisinden bir parça sayılan evladını büyütmek, bakım ve terbiyesini üstlenmek için yaratılmış yegane varlıktır. Savaşta bile esir alınan anne ve çocukları birbirinden ayrılmaz.

Çocuğun buluş çağına gelene kadar annesi ile birlikte kalması ve onun şefkati ile büyümesi ilerde toplum için daha sağlıklı bir yapı arz eder.

Ancak anne, Müslüman değilse, ta'ziri gerektiren kötü ahlak ve alışkanlıklara sahipse, yeni bir evlilik düşünüyorsa, bu gibi hallerde çocuk annesine teslim edilmez.

Anne'den sonra çocuk için ikinci emniyetli ortam ninelerin kucağıdır. Bakımda öncelik anneanne yoksa babaanneye aittir.

Çocuk için bu iki sığınak mevcut değilse kendi öz ablası, yoksa baba bir üvey ablası bakım için sorumlu olur. Ablaların bakım imkânı mevcut değilse çocuk teyze-ye emanet edilir. Yoksa Hala sorumludur.

Öncelik olarak kız tarafının yakınları sıralamada tercih edilmesinin sebebi, oğlan tarafına göre biraz daha şefkat limitinin yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. Örneğin teyze anne vekilidir.

Anne tarafından çocuk bakımına ehil hiçbir mükellef bulunmasa o zaman sorumluluk baba tarafına düşer. Sırası ile baba-dede-kardeş-amca çocuğa bakmakla yükümlüdür.

Çocuk terbiyesi ile yükümlü olan görevli öncelikle; Ergin-akıllı-gücü yeten ve ahlaki olarak zaafı olmayan bir özelliğe sahip olmalıdır...

Daha önce de belirtildiği gibi anne için çocuğuna bakmakla yükümlü değildir... Zorlayıcı bir durum söz konusu olamaz.

Baba, süt anne-dadı-mürebbi gibi sıfatları ile anılan görevlilere, çocuk bakımını profesyonel anlamda yaptırma imkanına sahiptir.

Boşanan anne çocuğuna iddet müddeti içinde gönüllü olarak bakar

Bayan, İddet müddeti geçip, başka bir erkekle evlenmeyi düşünmüyor ise, kendisi çocuk bakımı-emzirme ve benzeri görevlerinden dolayı, çocuklarının babasının ödemek zorunda olduğu bakım bedeli ile ayrı bir ekonomik rahatlık sağlayacaktır.

İslam Hukuku boşanmış veya eşi ölmüş kadın için ciddi kolaylıklar getirmiş, çocuklar için kendi nefisini helak etmeyi anne için gerekli görmemiştir.

Eşi ölmüş veya boşanmış kadın evlenmek isterse yeni evliliğinin mutlu bir şekilde devamı için eski eşinden olan çocuklarını baba tarafına bırakır.

Baba kendi çocuklarının tüm gereksinimlerinden sorumludur. Annenin bu tür mali bir sorumluluğu yoktur.

Boşanmış olan bireyler, çocuklarını görme hakkına sahiptir. Çocuk anne yanında ise baba, istediği zaman gerekirse her gün çocuğunu görebilir. Aynı hak anne için de geçerlidir.

Çocuk baba tarafında kalmış ise anne dilediği an çocuğunu görme hakkına sahiptir. Boşanan taraflar arasında husumet ortaya çıkmış ise taraflar üçüncü şahıs aracılığı ile çocuğunu haftada bir kez alabilir ve taraflar birbirleri ile muhatap olmadan görüşme gerçekleşir.

Erkek çocuk, tüm gereksinimlerini kendi başına yapabilecek çağa geldiğinde (yedi ve on dört yaş arası olarak düşünülebilir) Anne'nin sorumluluğu bitmiş sayılır.

Erkek çocuk, anne veya babasının yanında kalmaya kendisi karar verir. Ancak meslek sahibi olması-egitim ve diğer konularda yetişmesi için babanın yanında, evlenecek düzeye gelene kadar kalması tavsiye edilen görüştür.

Kız çocuğu ise, başlangıçtan gelin olana kadar annesi ile beraber kalması; kadına has, tutum ve davranışları

egitim ve ev işlerini kadınların yanında öğrenmesi kendisi açısından daha hayırlıdır.

Baba, erginlik çağına gelmiş kızını, çocuk istese yanına alır yoksa masraflarını ödeyerek evlenmemiş olan annesi ile beraber gelinlik çağına kadar beraber kalmasına izin verir.

İslam Hukukunda çocuk bir emanettir.

Aralarında ciddi sorunlar olan anne ve baba, çocuklarının sorumluluğunu üstlenmiyor ise çocuğun anne ve babası İslam devlet başkanıdır.

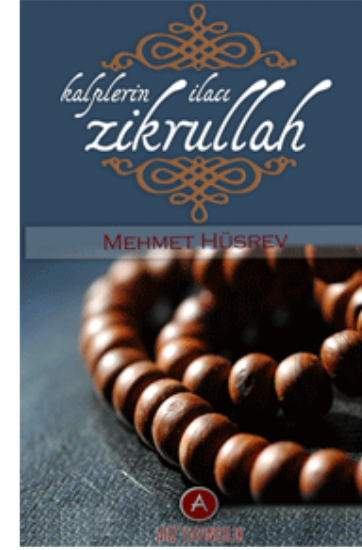
Bu konuda Allah Resulü (sav) Efendimizin kesin emri vardır. Devlet, doğum sonrasında meslek sahibi yapıp evlenecek ve aile sahibi olacak zaman dilimi içinde sahipsiz çocukların babasıdır.

İslam toplumunda, başıboş bir çocuğun varlığı düşünülemez...

-----**KAYNAKLAR**-----

- 1) Hukuk-ı İslamiyye ve ıstılahı Fıkhiyye Kamusu, Ömer Nasuhi BİLMEN,C.2 Bilmen yayınevi, İstanbul.
- 2) İslam ve Osmanlı Hukukunda evlenme, Halil CİN, A.Ü. Hukuk Fakültesi yayınları, Ankara 1974
- 3) Eski hukukumuzda Boşanma, Halil CİN, A.Ü.Hukuk fakültesi yayınları, Ankara, 1976
- 4) Hukuk-ı Aile Kararnamesi, Osmanlı Devletinde Tanzimat dönemi itibari ile Aile hukukunun gelişimi, Ebru KAYABAŞ, Filiz kitabevi, İstanbul, 2009.
- 5) Delilleri ile Aile ilmihali, Hamdi DÖNDÜREN, Altınoluk yayınevi, İstanbul, 1995.
- 6) Mevkufat Mülteka tercümesi, İbrahim HALEBÎ, ter. A.Davudoğlu, Saadet yayınevi, İstanbul.
- 7) İslam-osmanlı aile hukuku, M.Akif AYDIN, MÜİF vakfı yayınları, 1985
- 8) Mukayeseli İslam hukuku 1, Hayrettin Karaman, İz yayıncılık, İstanbul, 2001
- 9) Osmanlı toplumunda aile, İlber Ortaylı, Pan yayınları, İstanbul, 2000
- 10) Fıkhi meseleler, Yusuf Kerimoğlu, Ölçü yayınları, Ankara 1983

“İman edenlerin kalpleri Allah’ın zikriyle huzura kavuşmuştur. Dikkat edin, kalpler ancak Allah’ın zikriyle huzura kavuşur.”
(Ra’d, 28)

KALPLERİN İLACI ZİKRULLAH

Mehmet Hüsrevoğlu

ARZNET YAYINCILIK

www.arzpa.com dan sipariş verebilirsiniz.

İslam'da Evlenme ve Boşanma

KUR'AN ARAPÇASI ÖĞRENIYORUM

Şaban PİRİŞ

ARZNET YAYINCILIK

www.arzpa.com dan sipariş verebilirsiniz.